

G.T.S.

G. Z RINI

IDILIUMA

R. M. K. 61.

XXXX: ~~38~~

T. 210. 3. l. ~~19~~ 19. S. ex.

Re Romai Imperiumi

Gróf Teleki, Susannae 1760

Ezen Könyvre néhai Boldog emlékezesü
Kedves Nagy Anyámnak jálván néhai
Nagyam ~~I. János~~ ^{Kemény} Játkaora; kinek is töre,
„kerett halála után, egyetleneys Leányára J. Ke-
„mény Annára; a kinek is nevesebb Holmifel,
kelherői veszegetései miatt léteztetvén, azon
léteztetvén alkalmatossággal, mint olyan Könyvre
melly különben is ritka, de a néhai Nagy Anyám
tisztelétet érdemlő Neve emlékeztetése tetésére,
ért vevem meg Kedves Jelejéem Berhlemi
J. Berhlemi Barbara jámára. Kolozsváron
Januarius 23^{án} 1760^{be}. Gróf W. László
Tudományi Kancellarius és Gubernialis Aetili-
ritus Confiliarius

Edes Gyermekem!
 Csem Crimernel historiáját alarum neltar ing
 bon kagyni az en Nékai Nagy atyám Magyar
 Gyermek Monestori gróf Kemény László Erdélyi Or
 Páruak Gubernatore a minden Grófságon com
 Telik gróf Diplomájában Ezote csem Crimernel
 a régi Kemény Ormós tról egy Dávidnak kárm
 törött hold es tsillag vult, a vúd kéts élt nette
 a Telik Crimernel mint a feledege s Telik
 Jussanna vult, a törbéli onrában az M. T.
 betár Maria Theresia Csásare nevét jelenti
 a li csemgrátnak a grófságot a Páruak anostan
 Amos, jelenti arean hártár bironyitok hírsége
 az en nagy atyám lineája Deficuit s Kemény
 Tarkasban Eris tesver bise vult edes anyám

nar -
 Tesoria -
 Gróf -
 nar -
 elso -
 gyam

- s Kemény
 - nar
 Mihály
 Endre
 Csik fiai va
 en
 László

Nekai Tekenteter s Nagy Vitzsüll Mejh
 Holta, Gyarmathi Balassa Balintnak.
 Magyar Országrol Jm. Versei. s.
 Oh! Szegény mejh Koplott s. el fogott Magyar Nép
 Vitézseggel Nerele. Hírel vagj igen szép.
 Káor, hogj Tartatol ugy. mint senjvedendő kép
 Eleő Menetetre. Nincs egy Utat is. Ép.
 Hedvelt s Beczült. Vered. Lett Csufolt s agossa.
 Szabliadnak Deő Zolya. Nagy Olgo s agossa.
 Mejh Gorbult Nemzeted. Valtozott Harcosza.
 Nereánek Sepsége utallot s agossa.
 Föld. Keménysege. Fel Nerele Urffiak.
 Semetre Vettak. Ugy. mint keő Tinkfiak.
 Zinjokkal Hígodnak az Idegen Fiak.
 Hozzad! Nem külfömből Mint az cördegh Fiak.
 En siven nullo elrober mer en elrober Fiak.
 Hozzadnak.

valam
 valam

Haradnak Szép Véghe, Mindenütt Gonkan Zú,
Sereged Szép Sám, Fogj, s. Komol. Szaltin Szál.
Inseget Nő, s. Zrad, Véléd, egy Zúban Hal.
Bő, Ékeid Heljett, Lakodik Zúpro Thal.
Ki Sám, hát! Band, magad, Nyomorú szidatt
Mert! Nezi, s. Nem Ézi, az Éziak Romlyodatt
Zú ki Építetne, Té, Szép Országodatt.
Könnyen Mulattya El, csak Zaloghlyidatt.
Sém Lenz, s. Jóság, Mostan Melto Zú Posto.
Nem Indit, hogy Sógat, Mejh Süküls, az Ofko.
Gudalt, hogy minden vënd, Nem Koborls, s. Fostko.
Zú Nagy Örv, Mert! Kierintt, Seörny, s. Fstakp.
Oh! Kedves Nemzetem, Három, Ekes Féltem.
Kivel Szerelmes, Mind Tavasom, s. Télem.
Keszegh, Sív, s. Kialos, Spenedhes Vélem.
Nallak, hogy Szeretlek, Legyen, es Wers, Selem.

[Signature]

Teletti Susanna.

ADRIA I, TENGERNÉK SYRENAIA, GROFF ZRINI MIKLÓS.

Go. Wess Kemény.

Nyomtatta Béchen a' Kolonai Vduarban
Kosmerovi Máte Czászár ó Felsege Könyvnyomtatója.

ANNO M. DC. LI.

ADRIAN
DEDICALOM
EZT AZ MUNKÁMAT.

MAgyar nemességnek, ad-
gya Isten hogy véremet
utolsó chöppig hasznossan.
néki dedicálhassam.

AZ OLVASONAK.

HOmerus 100. eszten-
dövel az Trojai veszedelem-
után irta historiáját; énnéke-
-mis 100. esztendővel az után történt
irnom Szigeti veszedelmet. Virgi-
lius 10. esztendeig irta Aeneidost;
ennékem penig egy esztendőben, sőt
egy télben teortént veghez vinnem
munkámat. Eggyikhezis nem hasom-
lítom pennámat; de aval ő előttök
kerkedhetem, hogy az én professiom
vagy mesterségem nem az Poesis, ha-
nem nagyob s' jobb országunk szolgál-
tattiára annál: az kit irtam, mulatá-
gert irtam, semmi jutalmot nem varok
éret-

érette. ő nekik más gondgyok nē volt;
nékem ez leg-utolsó volt. irtam, az
mint tuttam, noha némely helyen
jobbanis tuttam volna, ha több mun-
kámát nem szántam volna veszteget-
ni. Vagyon fogyatkozás verseim-
ben, de vagyon mind az holdban mind
az napban, kit mi eclipsisnek hívunk.
Ha azt mongyák: *sæpe & magnus*
dormitat Homerus, bizony szégyen-
nelkül szemlélhetem chorbaimat,
igassággal mondom, hogy soha még
nem corrigaltam munkámát, mert
üdöm nem volt hozzá, hanem első szü-
lése elmémnek. Es ha ugyan corri-
gálnámis, ugy sem volna *in perfe-*
ctione, quia nihil perfectum sub Sole, nam
nec chorda sonum dat, quem vult manus &
mens. Fabulakkal kevertem az histo-

riát;

riát; de ugy tanultam mind Home-
rustul mind Virgiliustul; az ki azo-
kat olvasta meg es-merheti egyiket
az másiktul, Török, Horvát, deák
szokat kevertem verseimben, mert
szebnekis gondoltam ugy, osztán
szegény az magyar nyelv: az ki hi-
storiát ír, el-hiszi szómát.

Zrini Miklos kezének tulajdoni-
tottam Szultán Szulimán halálát;
Horvát és Olasz cronikábul tanultam,
az Törökök magokis így beszélnek és
vallyák. Hogy Istuanfi, és Sambucus
másképpen írja, oka az, hogy nem
ugy nézték az magános való dol-
goknak keresését, mint az országos
dolognak historia-folyását: akarmint
volt, ott veszt Szulimán Chászár, az

bizo-

bizonios. Irtam szerelemrűlis, de
chendessen, nem tagadhatom, hogy
olykor azis nem bántot, osztán nem
egyenetlen az szerelem vitézséggel,
abbul az versbül tanúltam:

*In galea Martis nidum fecere columbæ,
Apparet Marti quam sit amica Venus.*

Isten velünk.

GROFF ZRINI MIKLÓS.

IDI.

IDI LIUM

Az hól egy vadász violának ke-
gyetlenségéről panaszolkodik.

1.

Gy megh busúlt vadász kikelet ideién,
Egykoron könyű nyilat kezében vévén,
Egy sebes szarvas gémnek nyomát keres-
vén,
Sokat, de hiában, járt Dráva erdején.

2.

Végre fáratfágát hogy heában látta,
Egy nagy iegenye dült fát nem mész láta,
Az hól fáratfágát le ülve mulatá,
Gondoluán bánattyát hogy evel mulatná.

3.

De nem nyugodhaték itt Cupido miát,
Mely néki így monda; keresd meg Indiát,
Kely szárnyadra, járd meg az vadon Lybiát,
Mindenűt ott látod erős kezem iját.

4.

Tules Islandia, Tanais el nem rőjt,
Ha még nyilik Atlas, s. maga gyomrában rőjt
Valamint az à gém bőr alatt sebet rőjt;
Ugy tégedet nyilam mindenűt öl es fojt.

5.

Igy monda Cupido; es ugyan igaz lén,
Mert mindenkor benne ujult az égő szén,
Vagy vólt az esztendő iffiu auagy vén,
Mindenkor ű szive háboruságban lén.

A

6. Az

6.

Az szép violának nagy kegyetlenségét,
Magas kőszikláknak engedetlenségét,
Sokszor könyveivel írta keménységét,
Az dült fárol mostan így kezdé el versét.

7.

Oh te szép viola te két szemed mely szép,
Annyira kegyetlen hozzám mint márvány kép.
Mást vigaszt minden az kikeleti nép,
Csak az én örömöm te miattad nem ép.

8.

Mást síró oroszlány le térszi haragiát,
Mást erdej kan nem kőszőrűli fogát:
Te kegyetlenségednek nem látom modgyát,
Örökkén rám giuytod szűvednek haragiát.

9.

Mit használ ha szűvem olthatatlanul ég,
Ha kemény szűvedben van olvadhatlan jég.
Mást im jómra vagyon szépen meg derült ég,
Ha szemem esőjének nem szakadhat vég.

10.

Mit örülsz rajta ha hegyről le ment hó,
Ha bánat úgy hordoz mint erős száju ló,
Ha az én sok könyvem árvizhez hasonló,
Ha bűm örökké nő, mint fára az komló.

11.

Az én könyvem árviz és tenger bánatom,
Immár csak aliglan magamat állatom,
Mert több bű engem vér azt igazán látom,
Hogy sem hab kősziklát, vagy szél nagy fát parton.

12. Az

12.

Az Helka tűzei nékem kegyelmessék,
Nékem Késmark kövei engedelmessék.
Az Dráva vizei nékem nem sebessek,
Chak az te szép szemeid nem kegyelmessék.

13.

Az Tigris nem örül úgy véres pradában,
Mint te, oh kegyetlen, lólkóm fájdalomában
Gyönyörködől szűvem szaggattatásában:
O, te vadnál vadab s. kegyetlenb magadban.

14.

O, hányszor kívánom Mongybél esnék rám, 18
Pletemmel együtt mulnék el bús óram,
Ha oly igen gyűlölsz, oly meg te violám,
Mondhassam miattad fogy el végő óram.

15.

De te irgamatlan örülsz én kínomnak,
Örülsz s. nem kívánod hogy egyszer meg hallyak;
Hanem veghetetlen nehéz bánatomnak,
Bővited örökkén forrását kínomnak.

16.

Ha oroszlány Anyádis let volna néked,
Scitiai medve ha szoptatott téged;
Mégis nem kellene így kegyetlenkődnöd,
Így kínban örülnöd, s. vér szopová lenned.

17.

Acél meg lágyulhat tűzzel mesterféggel,
Hangya nyom kősziklán esmerszik üdővel:
Heában tégedet apolgatny versel,
Tűzzel mesterféggel, s. nem hajolsz üdővel.

A 2

18. So-

18.

Sohajtásim annyit lágyitnak te rajtad,
Mint gyöngye szél tölgyfán az mely nem hajolhat,
Az mint nagy kősziklát Tenger hab nem ronthat;
Ugy verseim tégedet nem lágyithatnak.

19.

Miért szépségedben magadat el biztad,
Mely mint egy szép gyöngy virág hamar el rothad,
Mint egy czurgo patak mely vissza nem folyhat:
Ugy fút el szépséged, s. változik szép ortzád.

20.

Futsz maft én előttem mint galamb ölyv előtt,
De ha szárnyas vagy-is nem éred az üdőt,
Eszrendőis el fút té szépséged előtt:
Azt tudodé szépség hogy néked örököd?

21.

Le szedi ortzádról az üdő szép rosát,
Sűrű barázdákkal meg szantya ortzádat.
Ezüsté fordította szép arany hajadat,
Bánny de heában fogod tett dőlgozat.

22.

Akkor fogod mondani oktalán voltam,
Rósát virágiában le nem szakasztottam.
Mikor meg lehetett akkor el mulattam,
Maft mikor nem lehet kezdeni akartam.

23.

Ah, ne légy kegyetlen végy példát mindenről,
Tanúly és végy példát keserves szivemről,
Meg esmered kinnyát bánatos versemről,
Talám szerelemtől ment léfesz egyedül?

24. Min-

24.

Mindenben szerelem nagyon uralkodik.
Ez széles világis mind néki adozik.
Nézd szerelem miát madár mint kínlódik,
Nézd szép fülemilét mely igen aggodik.

25.

Az szerelem miát nem találja helyét,
Gyűrűről fenyőre változtattya helyét,
Mindenűt uijtja szép síralmas versét,
Mert bányája táriának túle távul létét.

26.

Hát özvegy gilicze mert el veszté társát
Mikor száraz ágról terjeszti panaszát,
Untalan, óránként neveli sírását,
Bánatban nem látny néki lankadását.

27.

Nem szollok ezekről mint gyöngye madarak,
Talám nem czudálok szerelemtől agnak;
De ki szerelmesebb mint az fene vadak
Griffek Oroszlányok s. kegyetlen Hijennák.

28.

Kegyetlen az erős, és vitéz oroszlány,
De nőstennye előtt szeléd mint egy bárány,
Ama külömb szörű szép, mint egy sziváruány,
Vad Tigris társához, mint együgyű bárány.

29.

De mi vagyon fenéb iszonyu medvénel,
Ezis szerelemben nem mint kegyetlen él,
Zöngnek az kősziklak ű bömbolelével,
Társot keres magának sok mesterfeggel.

30. Tud-

30.

Tudgya az szerelmet az szarvas mit tézen,
Addig nyugodalmat magának nem vészen,
Míg ordításával sok panaszt nem tézen,
Míg kedve társától örömet nem vészen.

31.

Mit nem chinál az ló, és mit nem fáradoz,
Nyerit, rúg, és kapál míg nem jut társához,
Lángot fúj szájából, szűvében halált hoz,
Más lovat ha közel lát kedves társához,

32.

Azt tudodé az halak Tengerben mentek?
Szerelemtől el hidgyed azokis égnek,
Balénák, Cethalak és görbe Delphinek,
Cupidonak haráchoz ezek fizetnek.

33.

Mely szépen éneköl Tengeri Sirenes
Ü szép gyöngé verse oly igen keserűes
Hogy még Pluto előtis volna az kedves;
Hát minden világon az ki él, szerelmes.

34.

O, tudgya Plutois mit tézen szerelem,
Noha irgalmatlan, s. ninc nála kegyelem,
Az a rettenetes kevély fejedelem,
Nem találja helyét, mert fojtya szerelem.

35.

Nézd Proserpináért miként szűve szakad,
Mint Cupido miát nyavalyásul lankad.
Nézd mely igen hajtya tűz hányo lovakat,
Noha érdemetlen éli Proserpinát.

36. De

36.

De mit mondgyak mindenható Jupiterről,
Sokszor el feletközik Istenségéről,
Szalléttota sokszor szerelem le égből,
Sokszor le verközött Isteni köntösből.

37.

Az szerelem ötet Saffá változtatta,
Mikor Ganimedest az égből ragatta,
Danaera magát aranyúl szállatta,
Europais Jupitert bikául látta,

38.

O, te kegyetlen érc egyedül kegyetlen,
Földön nagy kősziklákban, mely Tengerekben,
Irgalmatlan poklokban magas egekben,
Van szerelem, de ninc chak az te szűvedben.

39.

Mert bizony eddig enny könyörgésemre,
Nagy Keszmarkis ily alázatos versemre,
Meg indult volna sok hullatot könyvemre,
Duna víza folya az magas hegyekre,

40.

Az mérgös kígyóti meg szelédéhetném,
Basiliscus haragiát meg enyhíthetném,
Sárkánt enny üdöre meg fékezhethetném:
Ihon te kegyelmedre szert nem teherém.

41.

Talám nem hiheted sok esküvésemet,
Edes szép violám, s. nem hiszed hitemet,
De az én homlokomon látod szűvémet,
Látod bü forrásu nyavalyás szememet.

42. Bár

54.

Szeret az viola, de iaj, nem engemet,
Szereti Licaont azt az hamis ebet,
Az ki meg nem győzhet semmivel engemet,
Annak adta magát szaggatván szűuemet.

55.

O haragos viola, én ellenfégem,
Czak azt mond meg igazán, kérlek, énnékem,
Licaon mivel győz, uagy tud győzni engem,
Mivel kérkődhetik igazán ellenem?

56.

Musáknál laktam én Apollót szolgáltam,
Versemmel mindenkor nagy fát mozdithattam,
Es noha té veled szerenchétlen voltam,
Kegyetlenfégednek tulajdonithattam.

57.

Versent verset Licaon ha mond én velem,
Ugy jár mint Marsias az Apollo ellen.
Hogy ha penig akar versent futny uelem,
Ugy jár mint sok másis Atalanta ellen.

58.

Hogy ha kételkedik ű az én erőmben,
Ugy jár mint Acheolus Hercules ellen.
Valtozzék bár mindenné az én kezemben,
Nem lesz tagossága én erős őblemben.

59.

Es noha ugy gyűlölősz mint Sárkánt engemet,
Nem vagyok én oly rút, hogy sérchem szemedet,
Mert nem régen lattam magam személyemet,
Az sebes Drávában minden termetemet.

60. Ha

60.

Ha engemet nem chal az én hamis képem,
Külömb Licaonnál én deli termetem:
O, hányszor kívánnak az szép Nymphak engem,
Hányszor chokot hánnak rám úton mentemben.

61.

Eskűszem te néked az szűz Diánára,
Eskűszöm Cupidóra s-az ű nyilára;
Hogy mint szalma lángon, ugy ég szép Berleba
Miattam, ugy éget, és égis heába.

62.

En penig előtte, mint kőd az szél előt:
Mint te én előttem, mint árnyék nap előt:
Ugy futok, és bujok szép szemei előt,
Mégis én rút vagyok az te kedued előt.

63.

Szály lé szép Violám mint harmat az égből,
Verközzél lé immár kegyetlenfégedből:
Szály az en kezemre, mint Karvoly folyhóból,
Szánd meg ezt az szegényt, kit gyűlölősz szűvedből.

64.

En sok mulatságot te néked találok,
Madarat, uagy vadat, mindeneket találok.
Madar fogó hálóchkat ollyat chinálok,
Hogy láthatatlanak lesznek cérna szálók.

65.

Hogy ha hofzu náddal halat chalni akaršz,
Abbanis én nálam mesterféget találšz,
Nálam sikos angvillát ha akaršz foghatcz:
Egy szoual, mind ugy léšz az mint meg gondolhatšz.

B 2

66. Szá-

66.

Szály lé szép Violám, és szerez engemet,
Néked othon tartok két szép heúz kőlyköt,
Minap szerenchedre jártam az erdőket,
Annyokat meg öltem meg fogtam kőlyköket.

67.

Ugy meg fyeledültek hogy iárnak utánnam,
Sok játszafokat nézny ugyan kívánom
Sokan kértek tőlem senkinek nem adom:
Néked édes violám azokat tartom.

68.

Esztelen mit beszélsz hányod panaszodat,
Mastis nem ésméredé bolond voltodat,
Gyűlöli viola te ajándekodat,
Gyűlöli verseidet és te magadat.

69.

Az te dolgod nem más chak panaszolkodgyál,
Bánat közt mint Scilla Tengerben aggodgyál,
Neveld az vizeket könyv-hullatásiddal,
Sűrőfich folyhóket fok sohajtásiddal.

70.

Igy végezé versét búfult szerelemben,
Az Iffiu vadász, és esék kétlegben.
Az nevét ném irom ebben az könyvemben,
Mert az Diánától tilalom van ebben.

71.

Ad jobbat az Isten meg fargúl az kalász;
Üdöuel meg vidul az meg búfult vadász,
Valahá meg fordúl az rút fekete gyász,
Kit gyűlölisz viola keduedben leszen az.

IDI-

IDLIVM.

1.

Egyetlen hová futsz te arnyéknál könnyeb,
Miért meg nem halgatysz Aspinnál sükettyeb?
Ah nélégymint egy kús-márvánnál kemén-
Nélégysalamandra az jégnél hidegeb.(nyeb,

2.

Talám félsz szüvemtől, hogy oly erőssen ég,
Ne oluadgyon szüved, mely mint egy hideg jég,
Ne fély, szüvem tűzének mert vagyon oly vég,
Az én lelkem kívül senkin ez nem ég.

3.

Talán félsz, Ijamtól, kit hordozok velem,
Cupido Ija az, kiben nincz kegyelem,
Nyilamnak nincz hegye, nincz mérges szerelem
Ijamban, de vagyon chak túled felelem.

4.

O, te nagy forgo szél allich meg futását.
Az en gilicémnek tarch meg szaladását;
De felek hogy te is nem éred futását,
Röpülni erefzti ha sebes sugárát,

5.

O, né fus előttem szép Viola virág,
Nem erdei chuda vagyok, ki füvet rág,
Nem vagyok Harpia kit látnyis rutfág,
Nem kit Hercules tett egekben vad chillag.

6.

Noha mit tagadom bizony chuda vagyok,
Szerelem chudája és monstrumja vagyok,
Bizony meg változtam, mint Görög Hadnagyok:
De né fély ártalmas, nemis fene vagyok.

7. Né

7.

Né fus, kérlek, előttem jussón eszedben,
Peneus leánya öltözöt törőfőkben
Laurusá változot, úgy akarta Isten,
Mert kegyetlenségért Istenis kegyetlen.

8.

Apollo Istennek sok szép könyörgését,
Nem akarta hallany siralmas versét:
Te pedig ennekis neuted esetét,
Neuted Cupidonak erős fegyverét.

9.

Nem chuda mert kü, vagy mert Alabastrumnál
Keménnyeb tély jégnél es Porfirusnál,
Cupidonak nyila ellened nem használ,
Meg tompul te rajtad s. testedben meg nem ál.

10.

Ha Isten akarná változnál chudára,
Nem hiszem változnál gyöngé laurus ágra:
De Kelmárk tetején nőt kemény tölgyfára
Ottan hadakoznál szeleknek urára.

11.

Azis meg lágyulna én könyörgésemre,
Ugy hiszem meg szollalna enny versemre:
Te pedig mint vad Griff szomjuzol véremre,
Nemis nész én rámis, nem hogy beszémdemre.

12.

Nem használ te nálad az én könyv-hullásom,
Nem használ szép versem s. utánad járásom:
Kegyetlen Sirena nézheted sirásom,
Nem könyörölsz, nem szánsz látván kárvallásom.

13. Mint

13.

Mint ama könnyű kő az forgó szél előtt,
El tűnsz én előttem, és szemeim előtt,
Mint hideg hó-harmat nap melege előtt,
Mint fű karvoly előtt, mint arnyék nap előtt.

14.

Bár volna lábadis oly mozdulhatatlan,
Az mint kemény szűved, mely oly irgalmatlan,
Nézd az merre te futsz, túske mely számtalan.
Oltalmazd magadat, ne mennyen lábadban.

15.

Iaj szerelmes Violám ójad magadat,
Meg ne chipje hangya szép fejed lábadat,
Ne szakasza szederjén arany hajadat,
Allich meg, allich meg, kérlek, futásodat.

16.

De mindenre bátor vagy, csak én túlem félsz,
Erdőkön, pusztákon, vadak közt bátran élsz,
Engem rút kigyónak, engem sárkánknak vélsz:
Mert sok könyörgésemre csak meg nemis térsz.

17.

Bár fus el te magad csak ad meg szívemet,
Nem tudom loptadé, vagy erővel vetted;
Azt tudom bizonytal hogy magaddal vitted,
Ha vissza nem adod, hát vigy el engemet.

18.

Ad meg zálagomat, mert majdan el veszek,
Vagy hogy mint szép Biblis viz-folyása léfzek.
Mert szemeim úntalan forrású vizek.

19. Nya-

19.

Nyavalyás mit futok? mint az szomju szarvas,
Forráshoz utánad, az ki vagy mint egy vas,
Mint szelégység sebes kesellyő. Sas
El röpül sz előttem, s-el fut sz mint vad farkas.

20.

De bizony nem ugy van, mert szeb vagy farkasnál,
Nem szelégység, fejéreb fekete fasnál,
De nemis márvány vagy, mert ha márvány volnál,
En előttem oly igen el nem futhatnál.

21.

Sasnakis szűve ég, az szerelem miát,
Nézd meg tárfa után magasrol mint kiált.
Hordozza farkasis szerelem igáját,
Mert tárfa keduéjért szereti barlangiát.

22.

De mi vagyon kemény Magnesnél keményneb,
De mi vagyon ennél ismég szerelmeseb?
Szereti az vasat, te pedig keményneb,
Magnesnél, és vasnál, es jégnel hidegeb.

23.

Bizony mast el hittem Caucasus volt anyád,
Örmény Oroszlány volt szoptato dajkád,
Mert nem gondolsz érte hogy én szűvem lankad,
Nem gondolsz testemtől majd lelkem el szakad.

24.

Aly meg édes vadam bátor ne fokáig,
Had nézzem szemeidet chak fél oraig,
Nem gondolok osztán ha lelkem el válik,
Világ unta testemből, ki van mast alig.

25. Bo-

25.

Bolond mit törődöm? és az űdöt veszttem?
Hogy reménységemet fővenyen építem,
Könnyű forgó szelet heában kergetem,
Igy minden reménység el tűnik előttem.

26.

Edefféget találnék előb epében,
Hogy nem szelégység az te vad szűvedben,
Előbbis árnyéket meleg Verőfényben,
Lágyulást gyemántban s. irgalmat Tengerben.

27.

Jól tudós vagyok már en állapotomban,
Tudom hogy szeretlek, tudom hogy heában,
Tudgya iól Tantalus, nem érik almában:
S-mégis kapdos utánna, s. fárad heában,

28.

Mégis utánad én, mint Echo f ő-után,
Mint deres hó harmat nap melege után,
Mint tudatlan fűr chalogató sip-után,
Mint egy kemény Magnes az hideg vas után.

29.

Enis kész akartva hordozom hálómat,
Láncozva kötözve látom foglomat,
Látom és szeretem én nehéz igámat:
Mégis mint egy Magnes szeretem vasamat.

30.

De te kegyetlenb vagy haragos Circénél,
Mérgező Morgonánál hamis Dalilénél,
Ravasz Armidánál, és Falsirenénél,
Medusánál Scillánál, es Tisiphonnél:

C

31. El

31.

El biztad magadat szép fehér ortalomban,
Engemet semminek vélsz kevély vóltodban;
Mert hogy fekete vagyok ábrázatomban,
Azt tudod vad ember chinált Lybiában.

32.

Tudodé fagyal fának fehér virága,
Lehül az földre s. nem lesz semmi haszonra;
De noha fekete az szagos viola,
Fel szedik, és teszik süveg karimába.

33.

Nem iobbé az földis mely inkább feketéb,
Enis noha fekete, de szerelmeseb
Vagyok állandobbis, fejjénél keményeb;
Noha nem tagadom leg szerenchétleneb.

34.

Mert szintén annit tesz tenéked szolgálnom,
Mint Duna partot reménleggel szántanom,
Égre építenem, és szerechent mosnom,
Holdra haragudnom, chillagok számlálnom.

35.

Ezt jövendőlte lám undok üvöltéssel,
Egy rút füles bagoly mindennap jó reggel;
De bizony en bűnöm mást most nem érdemlem,
Hogy meg úntam hajnalt utánad mentem el.

36.

Viola nem lélsz ez után gyötrelmem,
Mert bolondságomat már jól meg esmertem:
Az szép Hajnal chillag lesz az en szerelmem,
Bálványom, oltárom, és minden vig keduem.

OBSI-

OBSIDIONIS SZIGETIANÆ.

PARS PRIMA.

1.

N az ki az előt iffju elmével
-Iácottam szerelemnek édes versével,
Kűs köttem viola kegyetlenfével;
Mastan immár Mársnak hangaslab versével,

2.

Fegyvert, s Vitézt éneklek, Török hatalmát,
Ki meg merte várny Szuliman haragiát,
-Ama nagy Szulimánnak hatalmas karját,
Az kinek Europa rettegte szablyáit.

3.

-Musa te ki nem rothado zöld Laurusbul
-Viseled kőzorudat, sem gyöngye ágbul;
-Hanem fenyes mennyei szent chillagokbul,
Van kötve Coronád Holdbol és szép napbul.

4.

Te, ki szűz Anya vagy, és szülted Uradat,
Az ki öröken volt s. imádod Fiadat,
Ugy mint Istenedet és nagy Monarchádat,
Szentíges kiralyne hívom irgalmadat.

C 2

5. Adgy

5.
Adgy pennámnak erőt, úgy irhassak mint volt,
Arrol ki fiad szent nevéért bátran holt
Meg vetvén világot, kiben sok java volt,
Kiért él szent lelke, ha teste megis holt:

6.
Enged meg hogy neve mely mástis köztünk él,
Bűvöllyön jó hire valahol Nap jár kél,
Lássák pogány ebek, az ki Istentől fel,
Soha meg nem halhat, hanem örökkén él.

7.
Az nagy mindenható az földre tekinté,
Egy szem fordulásból világot meg nézé;
- De leg inkább Magyarokat eszben vette,
Nem járnak az úton kit Fia rendelte.

8.
Látá az Magyarnak álhatatlanfágát,
Meg vetvén az Istent hogy imádna bálvánt;
Czak az, erőstené szájára az zablát,
Czak az, engedné meg tölthetne meg torkát:

9.
Hogy ű szent nevének nincsen tiszteleti,
- Artatlan Fia vérenek bőchületi,
- Jóságos chelekedetnek nincsen keleti,
Sem öreg embernek nincsen tiszteleti:

10.
De sok feslet erkölch, és nehéz káromlás,
Irigység, gyűlölség, és hamis tanáclás,
- Fertelmes fajtalanfág és rágalmazás,
Lopás, ember-ölés, és örök tobzodás.

11. Meg

11.
Meg indúlt ezekért méltán ű haragia,
- Azért Mihály Archangyalt magához hívá,
- Es kemény haragjában, így parancholá,
ű Szentsege előtt Archangyal ál vala:

12.
Nézd ama kemény nyakú es kevély Sciták,
Jó Magyaroktól mely igen el fajzottak,
Szép Keresztyén hűtöt lábok alá nyomtak,
Gyönyörködnek külömb külömb vallásoknak:

13.
Maga te tekinch meg körösztyén világot,
Nem találsz azok közt, kivel tettem töb jot,
- Kihoztam Scitiából mely nekik szűk vólt,
Az én szent lelkemis ű reájok szállot:

14.
- Scitiából, azt mondom, ki koztam űket,
Miként Egyiptusbul az Sidó népeket,
Hatalmas karommal verém nemzeteket,
Mindenűt rontám, vesztém ellenfegeket.

15.
Téjel mézzel folyó szép Pannoniában,
Meg telepitem űket Magyar országban,
Es megis áldám minden állapottyában,
Meg halgatám, segitem minden dolgokban;

16.
Sőt vitéz szűvelis meg áldottam űket,
Ugy hogy egy io Magyar tizer mást kergetet,
Sohul nem találtak oly nagy ellenféget,
Az ki, mint por szél előtt, el nem kerenget:

17. Szent-

17.

Szentféges lölkömet reájok szállattam,
Az kőrősztyén hűtre fiam által hoztam,
Szent Királyokkalis meg ajándékoztam,
Bekeféget, tisztességet nekik adtam:

18.

De ők ennyi iókért; Ah nehéz mondani,
Ah háládatlanok, és merték el hadni,
Nem szégyenlik Isteneket el árulni,
Ellenemre minden gonoszban merülni.

19.

Ah bánom, ennyi iót hogy ű vélek töttem,
Nem-e viperákat keblemben neveltem?
De immár jdeje vélek esmértetnem,
En vagyok ama nagy boszszu állo Isten.

20.

Eregy azért Archangyal szály lé pokolban,
Válasz eggyet az haragos Furiákban,
Es küldgyed el aztot Szultán Szulimánban,
Jutassa Magyarokra való haragban.

21.

En penig Töröknek adok oly hatalmat,
Hogy el rontya, veszti az rosz Magyarokat.
Mind addig törí iga kemény nyakokat,
Mig nem esmerik meg el hadták urokat.

22.

Kiálnák én hozzám, s-nem hallom meg űket;
Hanem fogom nevetny nehéz ügyöket,
Az ű panaszira nem haytom fületem,
Ű nyavalyájokra nem tészem szememet.

23. Ez

23.

Ez mind addig leszén míg boszút nem állok,
Haragad negyed ízig büntetés lesz rajtok,
Es ha idejen eszben nem veszik magok,
Örök átkom, haragom leszén ű rajtok:

24.

De ha hozzám térnek meg bánván bűnöket,
Halálrol életre ismég hozom űket:
Jaj Török néked, haragom veszejének!
Te vagy, de el törlek, ha ezek meg térnek,

25.

Michael Archangyal kezde könyörgeni,
Es az igazakért igen esedezni;
Uram jámborokat fogodé rontani,
Es az hamissakért fogodé meg verni.

26.

De az élő Isten kész lón meg felelni:
Te akarod én tanachomat tudni,
Vagy el röjtöt nagy titkaimat vizgálni?
Az mellyeket teneked nem lehet tudni.

27.

Ostorom szolgámra nem tiltom hogy szállyon,
Melynek nem kel törődny semmit halálon,
Akarom néki könnyebbségére szállyon,
Es lelkének hűvösülésére állyon.

28.

Nem felele többet Archangyal Istennek,
Hanem sugár szárnyaik erefzté égnek,
Röpüle mind addig, és nem nyugovék meg,
Míg Alectot pokolban nem találá meg.

29. Száz

29.

Száz lánczal van kötve, száz belinch az kezén,
Kigyokbul ál haja s-kötelőznek fején,
Véres mérges tajték foly ki az két szemén,
Dohos kénkű pára jún ki rút gégején.

30.

Ily Furiát Archangyal meg szabadita,
Es Isten hatalmával neki így szolla:
Allelő, az Isten nekem paranchollya,
Hogy tégedet küldgyelek Török országban,

31.

Szultán Szulimánnak szálljad meg az szűvét,
Neveld Magyarokra ű haragos mérget,
Vigye rájok nagy rettenetes fegyveret,
Roncha Uraágát es minden erejét.

32.

Örül az Furia, nem kékik pokolban,
Röpülése: tartya nagy Török országban,
Eifelkor érkezék Constantinapolyban,
Ottan be férkezék Szulimán házában.

33.

S-hogy inkább hamaráb el hiteffe vele,
Es hogy meg rettenést szűvében ne tenne;
Magára nagy Szelimnek formáját vévé,
Szelim Szulimánnak Attya volt míg ele.

34.

Fiam té alufzol, így kezdé beszédét,
S-nem vészted eszedben Istennek kegyelmét,
Hogy erőt adot néked és vitézseget,
Jó eszt, jó tanáchoz, és elég értéket.

35. Alu-

35.

Alufzol te mastan, és nem nész elődben,
Mely nagy folyhót kerenget Cáról elődben;
Es hogy ha idején nem vészted eszedben,
It fogsz, meg nyomatny aluvó helyedben.

36.

Hidgyed, hidgyed az én meg őszült fejemnek,
Hogy ha űdöt nekik adsz téged el vesztnek
Országostul Káurok hitetlen ebek;
Mert ha égyeslégek volna van erejek.

37.

Lefzis, mert alkuszna, de te meny ű rájok,
Ne késsel, és ne hadgy űdöt alkudniok:
Így rontattatának tőlem Mamalukok,
Így meg verém Campfont, s-romlának Sirufok.

38.

Kely fel, éles kardot kős az oldalodra,
Induly meg hadaddal tevőlygő Magyarra,
En leszek melletted es minden dolgodra,
Vigyázok hűséggel s-minden nyavalyádra.

39.

Bolondság tenéked Kazulokra járni,
Sok ió vitézt tenéked oda rontani,
Az mi fátumunk azt nem hadgya romlani,
Isten azon bennünk akar tanítani.

40.

Izmael énnékem fok boszukat szörze,
De ugyan meg tőrnőm végig nem lelete,
Hat tenéked Tamma mennyi boszut reve,
Nagy részét hadádnak ravassággal veré:

D

41. De

41.

De az Magyarokon mindenkoron nyertünk,
Nemis kel oly meszi nekünk fegyverkeznünk,
Sem annyit költenünk, sem annyit vesztenünk,
Sem győzödelemben nekünk kételkednünk.

42.

Ne fély hogy segéche senki Magyarokat,
Mert jól esmerem én bolond Kaurokat,
Míg nem látták égni magok házokat,
Nem segíti senki meg szomszéd házokat.

43.

Ne fély, mert lám mondom, én lészek melletted,
Az szent Mahometis vezeti kezedet,
Osztan édes fiam az vitéz embernek,
Kel valamit engedni az szerenchének.

44.

Igy Szultán Szulimánnak Alesto szollot,
Es az mely mérges kigyot kezében hozot,
Azt a Szulimánnak ágyában bochátot,
Nem nyugvék az kigyó mig hozzá nem jutot.

45.

Vállárol mellyére, mellyérül szívében,
Valamerre chusz el mindent hágy méregben,
Gyujtya kemény szívét s-hadgya lángos tűzben,
Haragban hentergeni, és kevélységben.

46.

Nagy vigan Alesto el tűnék ott mindgyárt,
Mert látá haragra gyujtotta Szulimánt,
ü pedig fel ugrot, fegyvert, fegyvert, kiált,
Mert szintén esze veszet Alesto miát.

47. Kiált

47.

Kiált az Szulimán, o te, bátorlágra,
Ki engemet inditsz ilyen nagy dolgokra,
Nagyob vagy embernél, noha ember módra
Lattalak tégedet szólva tanácsolva.

48.

Készzen vagyon Szuliman, el megyen oda,
Az hová meg hattad, Kaurt rak halomban,
Meg festem lovamat kereszteny vér-tóban,
Várasokat, várakat rojtók hamuban.

49.

Fel kelvén ágyából ü meg parancholá,
Hogy minden vezér taborában szálana,
Válogatot néppel kinek mint hatalma,
Valaki Begseget, és Timárt tartana:

50.

Es hogy Drinápolyban Majusnak fottára,
Az egész hadak szallanának táborban,
Futnak az Chauzok fehér pattolatban,
Hirdetik az hadat minden országokban.

51.

Azonban Szulimán üle ió lovára,
S-vezéreket magával ki-hiva devánra,
Kertektől nem meszi egy széles halomra,
Ottan nekik beszéle ilyen formára:

52.

Vezérek, és Basák ti okos vitézek,
Kiknek eszek után sok bírt népet nézek,
Ti vattok tartoj én erőfegemnek,
Ti meg hoditoj pogány keresztennek.

D 2

53. Im

53.

Im mi állapotunk láttátok miben van,
Erős birodalmunk henyelelt nem kíván,
Az mit kardal nyertünk nem tartya meg déván,
Fegyvert, s-erős vitézt birodalom kíván.

54.

Evel győztük mi meg keresztyény világot,
Az mely inkább kíván fizetni haráchot,
Hogy sem vitéz módon reánk vonnyon kardot,
Evel böczültettyük mj Musulmánokat.

55.

Mégis, de nem sokan kik ellenünk jární,
Vannak, és mernekis fogokat mutatni,
Bolondok nem tudgyák hogy iob meg vallani,
Az erőtlenséget hogy sem kárt vallani.

56.

Az Magyarok ezek kik fey nélkül vannak,
Mint töröt hajó szélkül ugy hanyattatnak,
Miúlta el vévén életét Lajosnak,
Sokan Coronáért mastis vonyakodnak.

57.

Igaz, nem tagadom, ha egyyesséig volna
Köztök, bizony, nekünk nagy gondokat adna
Az egynéhány Magyar, és meg chorbitana,
Fényős Coronánkat talán meg rontaná:

58.

De Isten ostroma mast szállot reájok,
Fősvényfeg, gyűlölség uralkodik rajtok,
Ninch szeretet köztök, sem okos tanáchok,
Kiért esőben van fényős Coronájok.

59. Szem

59.

Szem látomást láttuk az Isten irgalmát,
Mert minekünk szánta Magyar birodalmát,
Mindenkor az után meg talallyuk Tammát,
Ronchuk most az Magyart, s-az ű birodalmát.

60.

Eskűszöm én néktek az élő Istenre,
Mi fényes hodunkra, s-éles fegyveremre,
Az éyel Mahumet én Atyám képében
Ezeket mind nekem okossan beszélé.

61.

Az Arszlan Vezéris Budáról ir nekem,
Hogy győződelemben né legyen kétségem,
Im az leveletis hozom előtökben,
Olusd hangal Deák had végyük elménkben.

62.

Itt ily Török Deák föl szoval olvasván,
Győzhetetlen Cháfzár, az te Rabod Arszlan
Budai fő vezér te kegyelmed után,
Ir alázatossan néked fejét hajtuán.

63.

Ha tudni akarod keresztyének dolgát,
Azok veszni hadták magok állapattyát,
Cároly gyűlésekről gyűlésekre magát
Hordoztattya, s-nagyon forgattya hit dolgát.

64.

Ninch sohul kész hada, s-nemis gondolkodik
Mint bolond, hogy valaha talán kelletik,
Am Maximilian Magyarok közt lakik
Gonduliseletlenül, chak észik és iszik.

65. Az

65.

Az Magyarok penig leg henyélőb népek,
Egyik az másikat gyűlölik mint ebek,
Nincz köztök had tudó, ha volnais, ezek
Az Tiztviseelőnek soha nem engednek.

66.

Uram, ha vólt módod valaha az hadban,
Ninchen mast keveseb ilyen állapotban,
Ugy tertzik hogy immáron Magyar Országban,
Látok vér patakot, sok Kaurt halomban.

67.

Meg halván Vezérek az Arszlan tanáchát,
Főkeppen Ckászárnak el szant akarattyát,
Senki tartóztatni nem meré az uttyát;
Hanem minden vezér javallya szándékát.

68.

Nem sok údó mulván az nagy Asiából,
Sok had érkezék, kik voltak Tengeren-túl,
Sok számtalan Tatár Meotisi tótul,
Ezek küldettettek Chán Præcopitátul.

69.

Delimán Iffiu ezeknek Vezérek,
Fia az nagy Hámnak s-nagy fejedelemnek,
Hufzon öt ezer ez, és mind jó tegzeslek,
Sok száz ezer közül válogatot népek.

70.

Könyű had, és bátor és gyors mint az árviz,
Ugy tertzik kezében mindenik halált vízf,
Mert jó lova hátán, csak io fegyuerben hisz,
Ninchen tartalékja, sem tűz sem sebes viz.

71. Azt

71.

Azt mondgyák Delimán mikor országokat
Járt volna látásért híres várasokat,
Galatában meg látá az szép Cumillát,
Cumillát az szépet Szuliman Leányát.

72.

Cumilla szép haja meg kötőzé szűvét,
Iffiu Delimannak, és minden kedűét
Egy tekéntet vévé el minden erejét,
Ugy hogy nála nélkül nem kívánnya éltét.

73.

Akkor haza ment volt, mast szép haddal jüt meg,
Töröduén szép Léanyt miként nyerhetné meg,
Véletlenül szegény de chalatkozot meg,
Mert addig el vévé Cumillát Rustán Bég.

74.

Mast már nyughatatlan bánattal ál, vagy ül,
Untalan szegénynek szeme kesérvél fül,
Mely miát az szűve mint az hideg iég hűl,
Eltével halálban bánattya közt merül.

75.

Örizd Rustán Vezér iól ertül magadat,
Mert mint dűhős farkas lesi halálotat,
Az vitéz Delimán nem tűrheti buyát,
Ki tölti, ha lehet, rajtad boszufágát,

76.

Az Tatárok után öt roppant seregek,
Azt tudnád tavulrul hogy sivo ördögök,
Ezekis Drinapolyban el érkezének,
Sok harczokon forgot vitéz Szerechenek.

77. Min-

77.

Mindenikben vala hat hat ezer ember,
Mindenik hárommal meg verekedni mér,
Lova mint egy madár, maga mint egy tündér,
Mert oly könnyen fordul mint esti denevér.

78.

Ezek Kazul Basra jártak Szulimánnal,
Ezek Lajos Királt verték chidákkal,
Vitézek mind egyyk s-nem fegyver derékkal,
S-pajsal fődöznek, sem sűrű pancérral.

79.

Ezek előtt mégyen vitéz Amirassen,
Magais fekete lovais szerechen,
Az ű kedues lova Karabul, kényessen
Mellyet ű jártatot had előtt s-kevélyen.

80.

Mondgyák hogy Karabul nagy Arabiában,
Szeltül fogantatot egy hires kanczában:
Hiherőis szélben mert ninch, sem az lángban
Oly vidámfág, gyorsfág mint vagon abban.

81.

Amirassen után három fő Kapitán,
Egyyk az Olindus mely okosfág után,
Ment mind nagyob tisztre, végre let Kapitán
Negyedik részének az Szerechen hadban.

82.

Siriaj Király az okos Menethám
Külte masodikat, ez volt szép Hamviván,
Szerechenek közül jűt az Siriában,
De vala harmadik kegyetlen Demirhám.

83. De-

83.

Demirhám az erős melynél erős nem volt
Sohul, valamelyre Szulimán parancholt,
Mert ez gyökeréből nagy Tölgy-fát ki rántot,
Ököllel agyon vert egy nagy Elefantot.

84.

Ötödik Alderan, bátya Demirhámnak,
Völt gondviselője az Szerechen hadnak,
Ez magyarázója volt minden álomnak,
Es ki-fejtője Mahumet irásának.

85.

Ezek után jűnek vitéz Mamelufok,
De szerenchetlenek mert ninch nekik Urok,
Szulimánnak nem regen lettek hodulók,
Az nagy s-bű Ægyptusban ezek lakofok.

86.

Kayer Bég iűn vélek, melyet szégyenére
Mehmet Junnus Bassának, tett fő vezérré
Az Szulimán Chászár, mert ű túle féle,
S-ily nagy tisztre szolgáját vinni nem meré,

87.

Ezek husz ezeren ió lovasok voltak,
Mert Tommembeitől vitézséget tanúltak,
Es noha külömb nemzetekből állottak,
De okos vezér alatt egygyeslek voltak.

88.

Nem meszi Cirkafok ugyan szomszéd népek,
Mamelukoktul rendelt seregben jűnek,
Ezek de lehetnek ötven két ezerek,
Mert Zinchiek, Getak, Barstok vannak vélek.

E

89. Ma-

89.

Magok választottak Kapitánt magoknak,
Eztet hiják had-verő Aygas Bassának:
Es bizony nem heában nevezték annak,
Mert ez volt oka sok nemzet romlásának.

90.

Aygas Bassa után jönnek Zagatárok,
Leg belsőb Scytiából való Tatárok,
Hiszik az Alkoránt, de zöld pattyolatok
Meg esmertetik, kik Törökök, Tatárok.

91.

El lepték az földet ezek mint az hangyák,
Avagy szélős mezőben az sok kalangyák,
Mindenütt villámnak chak nyilak, es szablyák,
Es mindent rettentnek lobogos kopiák.

92.

Ezek soha oly helyre nem fordultanak,
Az mellyet fegyverrel nem hódítottanak;
De inkab azt mondom, hogy el pusztítottak,
Valamerre ezek világban jártanak:

93.

Sőt mikor Törökre ezek tamattanak,
Chak nem tellyességgel őket el rontották;
De mi bineinkert rajtunk maradtanak,
Istentől ostorért mertők hagyattanak.

94.

Nám Scita Tamburlan meg veré Musulmánt,
Elevenen meg foga Bajazitet nagy Chánt:
Akkoris lathattuk az Isten hatalmát,
Chak játékul tartya az emberek dolgát.

95. Soha

95.

Soha az Scitákat senki meg nem verte,
Sem ő veszedelmeket soha nem érte:
Mitridates Király háborgatni merte,
De, mond meg ennekem, mit vihete végbe?

96.

Hallották Romajaknak nagy hatalmát,
Magokon soha nem látták birodalmát:
Nagy Sándor meg látá Scita bátorságát,
Midőn véve nehezen meg egy kü-sziklát.

97.

Négy táborban ezek járanak ékeffen,
Mindenikben vala husz ezer tegzeffen,
Egyiknek paranchol fekete Szerechen,
Harmanak Uldair, Lehel, és Turanchen.

98.

Ki számlálhatná meg az Tenger örvényét
Vagy Herciniának számtalan levelét;
Az meg számlálhatná Szulimannak népét,
Azis irhatná meg roppant seregeket.

99.

Mert valaki hallá haddal megy Szulimán
Keresztényekre, és megyen sok Musulmán;
Mindenik sieté haddal Cháfzár után,
Mindenik gyönyörködik Kaur romlásán:

100.

Mert szép Indus vizén-tul Török nem lakik,
Sem ő Cháfzárioknak soha nem adozik;
Megis ide jüve Király Asapalik,
Mert latni akarja Keresztény mint romlik.

E 2

101. Jaj

101.

Jaj! hova ez az nagy folyhó fog omlani,
Mely világ szegletre fog ez lé szakadni?
Mely nagy haragiát Istennek fogia látni,
Az ki ezt magára jünni fogia látni.

102.

Mint eget az folyhó el lepte az földet,
Az sok roppant sereg, és idegen nemzet:
Még meg nem számláltuk Asiai népet,
Sem Europai hadakozó sereget.

PARS

PARS SECVNDA.

1.

B Udai fő Vezér meg hallá Arszlán Bég,
Hogy ű tanáchából meg bomlék bekeség,
Gondolá mindenben art kesődelemség;
De leg inkább hadi dologban árt restség.

2.

Az ű elméjeis vala nyughatatlan,
De okosság nélkül azért álhatatlan,
Ű minden dolgában volt igen oktalan,
Azertis rosszul jára minden dolgában.

3.

Ura hire nélkül sok hadakat gyűjte,
Mert aval kegyelmét nyerni reménlette,
Hogy ha Kaurokat miként meg verhetné
Vagy valami kú-várat túlök nyerhetne.

4.

Nylván mondgya vala meg szállya Palotát,
Senki előtt nem titkollya ű tanáchát:
De kerkedik vala lé ronnya bastyáját,
Es el vágia Vitéz Turi Györgynek nyakát.

5.

Azonban dühössen őszve gyűité hadát,
Valaki kőthetet oldalára szablyát;
De mind meg bővité az vezér taborát,
Rőuid nap számlála tiszter ezer szablyát.

6. Meg

6.
Meg szállá Palotát Vezér ennői néppel,
Sok agyuval elég tüzes mesterfeggel,
Időt nem mulatván sok agyu lőnéssel,
More bátyát törni kezdé keménységgel.

7.
Szégyenli az Turi hogy vagyon kü-falban
Sancolua, akarna lenni táborában;
Mint erős orosz lány nem kesik barlangban,
Mikor fekvé talállyák vadászok abban:

8.
Ki ugrik harággal sok erős dárdát ront,
Vadászt halomban már erős hálokat bont,
Valamerre fordul piros vért sokat ont,
Igy Turi chelekízik Töröktől bántodot.

9.
Jó rendet ben hagyván maga két száz fével,
Palotából jön ki mint híres vitézzel,
Törökre rá üte okos merészséggel,
Sokat benne lé-vág vitéz keménységgel.

10.
Istírást nem talál mert bizvást alusznak,
Ejfélkor vala ez, s-békével hortyognak,
Nem félnek Turitól es nemis gondollyák,
Hogy ily dolgot Magyarok meg próbállyanak.

11.
Kurt Aga leg szélről az vár felől vala,
Bolond merészségből sátorát ott vonya,
Ü körülötte három száz Janchár hala,
Azokra Turi György bátran rá rohana.

12. Chak

12.
Chak hamar száz ötven öt Török el esék,
Mégis alig Kurt Aga álmából ugrék,
Mert estve vachoran sok huzomost ivék,
Turi veszedemére sokat esküvék:

13.
Mezételen kardal ki szökék sátorból,
Kiált segítséget, mellyet vár Arszlánról,
Kiaitya tarsait az sátorok alól;
De mind ennek gondgya van nagyobb magáról.

14.
Szintén immár lóra ugrani akara,
Hogy Arszlán taborához el szaladhatna:
Ot éré Tót Balás s-az fejét el chapá,
S-az ű szép Sátorát az Magyar meg rablá.

15.
Mely álmában sok Janchár meg ölettetik,
De nem meszi álomból halalba ugrik,
Soknak teli gégejéből bor ki-omlik,
Mindnyájan részegségnek ott jutalmát veszik.

16.
Az három száz közül tizen öt szalada,
Az ki Arszlán Vezérnek erről hirt ada,
Haragjában ketté ű chak nem szakada,
Gyorsan két ezerrel a felé szágulda.

17.
Ihon immár Palotában bé ment vala,
Azért Arszlán vezér ottan nem találá;
De láta sok Török vért ottan omolva,
Holt testet, romlot sátorot sokat találá.

18. Tá-

18.

Táborában meg tére sokat esküvén,
Mahomet Prophetának arra felelvén:
Hogy Turit meg nyuzattya mindgyárt merevén,
Kurt Aga temetésének tiszteffégén.

19.

Az szép piros hajnal azomban el jöve,
Harmattal s-világgal földet ekesíté,
Szép gazdagfágával mindent örvendite:
Chak régedet Arszlán meg keduetlenite.

20.

Azért nagy ágyukkal gyorsan el rontatá,
Az More bastyáját s-földhöz hasonlita,
Louára föl ugrék Trombitát fujata,
Ostromnak az tábort bastyának inditá.

21.

Mindennap afumot ű eszik vala,
Hogy Keresztény vérre ű kegyetlenb volna,
Már maszlagtol vezér reggel részeg vala,
Ugy hogy nemis tudá maga mit chinálna.

22.

Száguld az bastyához az Kapitánt szidgya,
Esti denevérnek és lopónak híja;
De neki meg felelt Turi György ágyuja,
Mert jó lovát alatta ketté szakasztá.

23.

Ha gyorsan Ianchárok el nem kapták volna,
Az másik agyuis magát lütte volna;
Gyalázattal azért onnan el szalada,
Reszegségnek mindenkor az az jutalma.

24. Az

24.

Az ió had viselő bor nélkül el légyen,
Reszegítő ezközt most hozzá se végyen,
Ha akarja jo híren chorbát ne tégyen,
Es hogy ű hadais kárt tüle ne végyen:

25.

De mivel különböz oktalan állattol,
Ki el válik akartva okosfágától,
Kinek feje teli párával sok bortul,
Nem tudgya meg választani iót az rosztul.

26.

Arszlán részeg vala bortul és maszlagtul,
Kárt, és szégyent valla józan Kapitántul,
Kurt Agát el veszté, magát nyavalyásul
Alig menteté meg veszedelem alól:

27.

De az ostromon-is két száz embert veszte,
Mert füstölgo szemmel romlot bastyát nészte;
Mert még Bastyán belől két árok földözte
Palotát, Kapitány kit akkor vésete:

28.

Két ió pattantyustis el veszté az harczon,
Maga őchét Durmist masodik ostromon:
Immár tized napja hogy hever az sánczon,
Minden dolga fordul chak szántalan káron:

29.

De az Luftis Aga igen meg ijeszté,
Mert keresztény hadat hogy siet, hirdeté,
Arszlán sátorokat gyorsan föl szedeté,
Félue, es rettegve onnan el siet.

F

30. Ez

30.

Ez lén vége Palota meg szállásának,
Ez lén vége Arszlán vezér haragjának.
Jo hire marada Turi Kapitánnak,
Ez után békesége lén Palotának.

31.

Szent Iván havának tizedik napián,
Constantinápolybul meg indult Szulimán,
Aval az sok haddal vizeket száraztván,
Nagy hegyeket bontván, várasokat rontván.

32.

Egy fekete Szerechen ló volt alatta,
De kép-író falra szebbet nem írhatna;
Nem vélnéd hogy éri földet száraz lába,
Oly szépen egyérant-s halkal változtattya.

33.

Véres nagy szemei ugyan ki dűltenek,
Száraz fejechkéjén van helye űstőknek,
Az orra likjain langos szellők mennek,
Szája tajtékot vér, mint vizi Istennek.

34.

Magassán költ nyakán fejét alá hajtva,
Szálos rövid serényét szél hajtogattya,
Széles mellyel Elefantot hasomlittya,
Körmel, száraz innal szarvast meg haladgya.

35.

Iámborúl chendeszen Chászár alat jára;
De hogy ha az ember fogdosny akará,
Mint az sebes Solyom mikor kél szárnyára,
Vagy ha könyű Euét ugrik fáru fára.

36. ül

36.

ül vala merevén nagy Chászár nyeregben,
Fejér vékony patyolat vagyon fejében,
Két choport kóchak-tol alá ál szélteben,
Szakálla merő ősz halvány személyében.

37.

Szép arany hazdia fűg alá vállárol,
Az Dolmánnysais szintén olyan kaftánbol,
Kemény misziri kard fűg-le oldalárol,
Mellyet Szultán musa nyert Görög Chászártol.

38.

Szörnyű méltosággal két felé rekinget,
Könnyen esmerhetni hogy gondgya lehet,
Ez viszen nagy szűvében lángot és fegyvert,
Ez keresztény világnak nagy veszedelmet.

39.

Az sok sűrű kopja utánna s-előtte,
Sok földet rettenetességgel be földte,
Azt tudnád hogy nagy erdő jár körülötte,
Ianchár mint az hangya az földet el lepte.

40.

Szántalan sok ágyu, az ki kü falt tör ront,
Vonyatik utánna kivel sereget bont,
Sok Taraczk pattantyú, ki keresztény vért ont,
Golyobis, puska por, minden féle profont.

41.

Minden ách-szérsszamok nagy erős kötelek,
Deszkák és vas-machkák, kikbűl hidat vernek,
Tudós Ali portu paranchol ezeknek,
Agyuknak, szekereknek, minden mesternek.

F 2

42. Sok

42.

Sok szekszénás lovak ezek után jűnnek,
Hofzu nyaku tevék és erős őszvérek,
Bialok, szamárok, és ökör szekerek,
Hat Elephántis jűn kiben sok emberek;

43.

Megyen Chászár előt meszi két mér földel
Hofa hatuan három, pénst osztnak mind széllel,
Minden nyomorultnak hogy ezek Istennél
Szerezzenek szerenchét könyörgésekkel.

44.

Igazat kel irnom hallýárok meg mastán.,
Noha ellenségűnk volt Szultán Szulimán.,
Chak aztot ki vészem hogy hiti volt pogán.,
Soha nem volt ily Ur Törökők közt talán.

45.

De talán nélkűlis bátran azt mondhatom.:
Pogányok közt, soha nem volt ez föld hátan.,
Illyen vitéz, és bölch, ki ennyi harcokon.,
Let volna győzödelmes, és sok országon.

46.

Vitézség s-okosság egyeránt volt benne.,
Hadbéli szorgosság nagy szorult ű benne.,
Ha kegyetlenség szűvében jelt nem tenne.,
Talán keresztyén köztis leg nagyob lenne;

47.

De fiát Musztafát mikor meg öleté,
Akkor felettéb magát meg esmérteté;
Sőt maga nemzetivel meg gyűlölteté,
Roxa szerelméjért eztet chelekedé,

48. Sze-

48.

Szerenche ű véle nem jáczot mint mással,
Ha ijeszteni-is akarta chapással,
Vagy had veszésével, vagy más kárvallással,
Mindenkor állandó volt okosságával:

49.

Nem hajlot mint az ág, mint kőszikla állot.,
Tenger habjai közt, mert magában szállot.,
Ha Szerenche neki valamit jót adot.,
Nem bizta el magát föl nem fuvalkodot.

50.

Illyen Ur s-illien had jűve országunkra.,
S-ily ártalmas folyhő szálla-le kárunkra.,
Mely nem chak Magyarnak elég romlására.,
Let volna; de elég világ rontására.

51.

Kisseb haddal Sándor birá meg világot.,
Ugy hogy mind az négy rész hozot néki adot.,
Soha Romájaknak ennyi hadok nem volt;
Mind az által űkis meg birák világot.

52.

Szorgalmatos vala Szulimán utában.,
Hamar Drinapolybul jűve Fejér várban.,
Még Drinapolbul küldé elő járóban.,
Petrafot, hogy Gyulát szálná-meg uttyában.

53.

Petraf nénnye fia volt Török Chászárnak,
Es nagy Beglérbége az Görög országnak,
Szultantol küldetvén négy ezer lanchárnak,
Paranchola hufzon őt ezer kopjanak.

54. Har-

54.

Harmincz két ezer Török meg szállá Gyulát,
Petraf be-sancolá az maga taborát,
Negyven ágyúval kezdé törni bastyáját,
Es földre rontani szép fejer kü-falát.

55.

Kerecheni László volt benne Kápitán;
De Kapitan nevet nagy gyalázatosán.
Hordozta, Gyula várát hitre meg adván,
Magatis, nemzerúnkeris meg gyalázzván.

56.

De vette érdemét rosz emberfégenek.
Meg látá igazságát Petraf hitinek,
Vitézivel együt fogfágban vetteték,
Melyből szabadságokat soha nem érek.

57.

Esztelen ki hiszen az Török hitinek,
Főképpen életét ha bizza Töröknek,
Török, meg állani szavát, tartya bűnnek,
Főképpen hogy ha mit ígér Kereszténnek.

58.

Forgasd föl az egész Magyar historiát:
De még az régitis az Görög chronikát,
Meg látod hogy Török olyat nem fogadhat,
Az kit ű tenéked örömet meg ál s-tart.

59.

Azonban Török Chászár jünni siet,
Nem tudgya Kereszténnek ártson mely felé,
Sok felé osztatik bölcs s-okos elméje,
Mely várát szállyon meg Egret, Sigetet-é.

60. Ak-

60.

Akkor az nagy nevű Zrini Sziget-várban,
Maximiliancul rëndölve Kapitán.
Volt Horvat-országban, és többibenis Bán,
Ez az kiről szólni fog én historiám.

61.

Ez Török erejét nem egyszer próbálta,
Es minden harcokban vitézül rontotta,
Egész Török ország iól esmeri vala,
Ez miát volt nekik leg nagyob romlása.

62.

Török taboroknak utolsó romlásra,
Elég vol mondani Zrini vagyon harcban,
Mint folyhó szél előt siet forgásában;
Ugy sietet futni Török hazáiban.

63.

Az Isten ű neki adot oly hatalmat,
Ellenség előtte, mint fővény, el-omlot,
Iól esmerre Isten hogy hű szolgája volt,
Azért minden ügyében tüle áldatot.

64.

Zrini egy hajnalban, az mint volt szokása,
Valamikor hajnalnak volt hasadása;
Az szent feszület előt térden ál vala,
S-igy kezde könyörgeni az ű szent száia.

65.

Veghetetlen irgalmu szentféges Isten,
Az ki engem segitesz minden ügyemben,
Te vagy énnékem győzhetetlen fegyverem,
Pajsom, kü-falom, minden reménységem.

66. Hajch

66.

Hajch-le fűleider az magas kék égből,
Hald kõnvörgésemet kegyelmességedből,
Es ne chinály törvént az én érdemből;
Hanem véghetetlen irgalmas szűvedből.

67.

Nem-é én te túled chináltattam földből,
Nem nagy bűnnel jüttem-é Anyám méhéből?
De te irgalmaddal tisztultam meg ebből,
S-minden világhi jómat vettem kezedből.

68.

Uraságot adtál, kivel én meg érom,
S mitéz szűvel aldottal s-van böchületerem,
Világ előtt, nem érhet az én érdemem,
Annyit, mennyi sok jókat te túled vettem.

69.

Mert az én érdemem nálad annyit téssen,
Mennyi vizet kis fechke szájában veszen.
Az meg merhetetlen Tenger mélység ellen,
Annyi én érdemem te kegyelmed ellen;

70.

Mégis én nyomorult haladatlan vagyok,
Uyab bűnre minden nap sok okot adok:
Uram költs fel, kérlek, én mikor szunnyadok,
Mos meg szent lelkeddel, mert rút mochkos vagyok.

71.

Atyaink vétkéről meg ne emlekezzél,
Sőt minden bűnökről kérlek feletközzél:
Mert tégedet nem holt, hanem ki mastis él
Dichér, es nevedről tisztességet beszél.

72. Uram

72.

Uram aztis látod az pogány Töröknek,
Miként vásik foga az hitetlen ebnek,
Hogy miként ártasson az keresztyéneknek,
Chak az, az szandékok, miként törhessenek.

73.

Ne enged meg Uram (noha érdemlenénk)
Hogy haragod miatt földig törtetnénk,
Hogy az te szent nevedet ők meg neverték,
Mi túlunk, te hol vagy? kevélyen kérdeznék;

74.

Mutasd meg ő nekik, hogy te vagy nagy Isten,
Hogy te kivülötted mashon Isten ninchen,
Ki megyer utánad nem jár setétségben;
Hanem viszi utad az örök örömben.

75.

Nem nekünk, nem nekünk, Uram, tisztességet,
De szent nevednek adgy örök böchületer,
Minket azért áldgy meg, hogy hijuk nevedet,
Mi segítségünkre, és bizzunk te benned.

76.

Uram, te Felségedet arrais kérem,
Látod immár az venség majd el ér engem,
Immár nem lesz oly erő az én testemben,
Hogy ellenségedet, mint előb, törhessem.

77.

Ved hozzád lelkemet, mely téged alig vár,
Miként segítséget hadtol meg szállot vár:
Ved ki én testemből, mellyen vagyom nagy zár,
Ne fűlesze bűnöktől meg nevelt víz-ár.

G

78. Igy

78.

Igy az Isten előtt Zrini esedezet,
Azért meg halgatá az ő könyörgését,
Háromszor láttatott Zrininek fészület,
Hogy hozzá le hajlot feleluén ezeket:

79.

Im az te könyörgésedet meg halgattam,
Az te buzgó szüvedet mind által lattam,
Atyai kedümben ügyedet fogattam,
Ne fély, mert nem héában érted meg holtam.

80.

Örűly én jó szolgám, mert jól kereskettél,
Mert ott Talentomodra még őtör nyertél,
Világon magadnak Coronát kötöttél,
Mellyet aranyassan Atyamhoz viszed fel.

81.

Ottan az Angyalok téged készen várnak,
Rendelt seregekben Cherubinok áltnak,
Téged job kezére Atyámnak állatnak,
Veled eggyüt örökkén vigadni fognak.

82.

Hozzám vészem immár az te szép lelkedet,
Magadis kívánod, s-igy jobnak esmerted;
De hogy még fényeseb Corona fejedet
Tisztellye, im néked adok ily kegyelmet:

83.

Martyromfágot fogsz pogántul szenvedni,
Mert az én neuemért fogsz bátran meg halni.
Zrini halgasd meg most, mit fogok mondani,
Im te jövőjodder fogom számlálni:

84. Szu.

84.

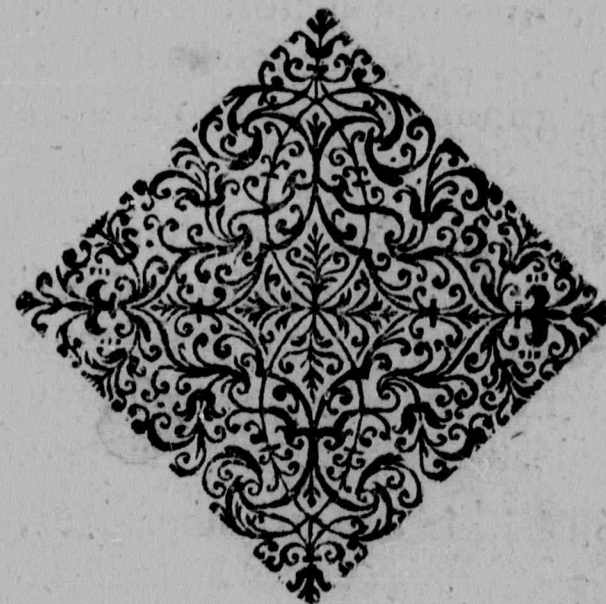
Szulimán haddal jön az Magyar országra,
Es leg először fog jünni váradra,
Lesni, mint eh farkas, fog te halálodra,
Hatalmát, erejét, veszti Sziget vára.

85.

De ő nem fogja te romlásodat látni,
Mert vitéz kezeid miát fog meg halni,
Sok ezer Töröknek kel ottan meg halni
Akkor az te lelked fog hozzám szállani;

86.

De az te Fiad György támasztja nevedet,
Fel serkenti fénnel ründöklő nevedet,
Mint Phoenix hamubul, költi nemzetiségét;
Ugy okossággal ez meg tartya hitedet.

G 2

PARS

PARS TERZIA.

1.

R Isten, embernek elméje mint fordul,
Ninch állandó tanách ember okosságbol,
Ha mit el végezis ő gondolattyából,
Ottan meg fordul Isten akarattyából.

2.

Szulimán Egerre veté gondolattyát,
Hogy annak el ki dönche erős bastyáját;
De hamar az Isten téríté tanáchát,
Hamar meg fordítá Szigetre haragját.

3.

Im meg mondám okác az ő haragjának,
Midőn már meg parancholt volna hadának,
Hogy uttyokat Eger vár felé tartanak,
Es viselnék gondgyát Dunán való hidnak.

4.

Bosznai fő Bassa Musztafa azonban
Erkezek, szép haddal Chászár taborában,
Hires vitéz vala ez Horvát országban,
Mert erővel bé mene Krupa várában.

5.

Meg esmeré Chászár ennek emberfégét,
Mindgyárt neki adá Arszlán vezérfégét,
Megis hagyá mindgyárt vegye el életét
Rétzeges Arszlánnak, mert látá sok vétkét.

6. Job

6.

Job let volna néked Arszlán vesztég lenned,
Urad híre nélkül nemis chelekednek
Semmit, hogy sem bolondúl hadat kezdened,
S-hamis hírrel Uradnak fület töltened.

7.

De Arszlán nem meré meg várni Musztafát,
Mindgyárt Budán hagyá minden partékáját,
Es nyomozny kezdé Chászár nagy táborát;
De ugy-is meg találá maga halálát.

8.

Chászár Mehmet Guilirgi Bassának adá
Bosznát, hogy siessen oda parancholá,
Es hogy arra szorgalmatos gondgya volna,
Valami kárt keresztyén ot ne chinálna.

9.

Két ezer lovaszal Mehmet meg indula,
Nem sok nap mulva érkezék Sziklos alá,
Ottan az szép mezőn taborát szállitá,
Maga szép Sátorát ottan fel vonyará.

10.

Siklosi Szkender Bék hozzá mene gyorsan,
Mehmetnek köszöne, s-igy szolla okossan:
Uram retszik nekem ez chudálatossan,
Nem veszed eszedben hon szállotál mostan.

11.

Vagy azt tudodé légy békeséges helyen,
Ellenség nélkül való szép Török földön?
Nem vagyunk immár Drinápoli mezőben,
De Kaur kardgyának ki tettetet helyén.

12. Az

12.

Az keresztény várak nem oly mesze vannak,
Hidgyed, Sziget-várban éh farkasok laknak,
Chak nem éyel nappal ezt az mezőt járják,
Még az Hósfádban-is mieink nem laknak,

13.

Te jüvetelednek már régen hire van,
Itren szállásodis Pór előtt nyilván van,
Mellyet ha meg hallot Szigeti okos Bán,
Fejemet kötöm én, hogy régen lesbon van.

14.

Uram nem maradhat az Török miatta,
Ha hova vagyonis némellyiknek uttya,
Kadona, uagy Hajdu azonnal el kapia,
Vagy fejét el veszi, testét itten hadgya:

15.

Hidgyed, hósfádban-is meg nem maradhatunk,
Onnanis lábunknál fogva vonyattatunk,
Még az várban-is nem igen bizuást vagyunk,
Annyira félelme miát meg kábultunk.

16.

Az szent Mahometért, kérlek Uram téged,
Magadat te itten ne szerenchéltessed;
Hanem inkább én tanácsomat kövessed,
Es az kerítésben táborodat vigyed,

17.

Az lovak az hósfádban ott kin lehetnek,
Az vitézek pedig várban ben férhetnek:
Kevesebb kár leszen ha lovak el vesznek,
Hogy sem ennyi sok, és jo Török vitézek.

18. Kü-

18.

Külemben Uram magadnak veszélyt keresz,
De még én fejemreis haragot szerezsz,
Ennek tanáchoznak hire én rajtam lesz,
Azért lásd mit chinász, kerlek, hogy el ne vesz.

19.

Mehmet az keresztényt nem esmeri vala,
Mert ő nevelkedék mindenkor udvarban,
Es ő hiszen vala bolond Alkoránban,
Egy Török hogy meg őt négy keresztént harczban.

20.

Azért az Szkendernek nem fokat hisz vala,
Mosolyogva magában ily választ ada:
Közfőzőm tanáchozat Szkender Alboda,
De meg bocháld, táborom helyét nem váltya,

21.

Gyalázatos hirrel Bosznában indulnék,
Ha én itt ez éyel maradni nem mernék,
Es az semmi előtt oly igen rettegnék,
Hogy helytis magamnak itten ne találnék:

22.

De az lágy folyhőkis engemet biztatnak,
Mert lá hogy chak immár elsőben állanak,
Nem lesz modgya ez eyel kichin chatának;
Nem hogy lenne járása derekas hadnak,

23.

De az mely Zriniről beszéllesz énnékem,
Még nagy Sztambolbanis jött hire külemben,
Ur Isten, ha nékem lenne oly szerenchém,
Hogy ez mezőn véle meg esmerkedhetném:

24. Mert

24.

Mert hallottam az ő nyughatatlanágát,
Kiért az hatalmas Cháizáris haragiát,
Reá fordítani akarja szabályát;
De más okok tartoztatták meg boszuját.

25.

De ő is rá kerül valaha az törben,
Mint sokat chavargó Róka kelepczében;
En penig ez éjel lészek szerenchéten,
Mert nem látom ötet s-fekszem dichéretlen.

26.

Szkender, ha akarod, ketten egygűt hálljunk,
Meleg káué mellel ag szót kováchollyunk,
Osztan mi virattig mind bizuást aludgyunk,
Mert tudom bizonynal Kaurt mi nem látunk.

27.

Szkender így felele: bátor itt maradok
Ejfélig, Uram, kőrületted udvarlok,
Es az után osztán várban be ballagok,
Néked nyugodalmas éczakát kiuánok.

28.

Igy beszélnek ketten, azoban egy legény
Aranyas bőr-zofrát földre le teritvén,
Két szép bársony vánkost az zofra mellé tén,
Szerechen téstával sátorot meg fűstölúén.

29.

Vánkosokra ketten ottan le ülénék,
Egy más-közt sok dologrol beszélgeténék,
Kayét kitchin finchanbol hőrpögeténék,
Osztan az után vachorátis evénék:

30. De

30.

De az étel után egy szép Török gyermek
Ura hagyásából az házba be lépék,
Szép gyöngy házos tassán kezében ründöklik,
Fejét be tekerte gyenge paryolat vég;

31.

Az egyik válláról szép bársony kaftánnya
Lé bochátá, kezdé igazgatni kobzát,
Ablak felé üle őszve hajtvan lábát,
Igy kobza szavával nyitá hangos torkát:

32.

Miert panaszkodgyam szerenche ellened?
Ha bővited mindennap en örömemet,
Mem szakadsz el tőlem az mint vagyon hired,
Hogy alhatatlanágban van minden kedued.

33.

Kikeletkor áldasz az szép zöld erdővel,
Szerelmes fűlemile éneklésével,
Eghi madaraknak sok külömbfégével,
Viz lassu zugással, szél lengedezéssel:

34.

Nem irigyled nékem az én egyesemet,
Inkáb hozzá segécz szeressen engemet;
Soha el nem vészéd az en vig keduemet,
Neveled oránként gyönyörűségemet:

35.

Adsz nyáron nyugovást és szép chendezséget,
Szép Ciprus arnyékokat hűvös szeleket,
Gyöngé tüvel varrot szép Sátor ernyőket,
Szomjuság-meg-olto jó szagos vizeket:

H

Öszel

36.

Ö szel fok gyümölkhel Citrommal turunchal,
Ajándékosz bőven szép pomagránáttal,
Erdőn vadar nem hadsz, mert nekem azokkal
Bőven kedueskedel, és jó madarakkal:

37.

De télen az mikor minden panaszkodik,
Akkor az én szívem inkább gyönyörködik,
Erős fergetegen szívem nem aggodik,
Mert szép lángos tűznél testem melegedik:

38.

Es vagyon Chászáromnál nagy tisztefégen,
Mindenek közöt vagyon nagy bőchületem,
El nem fogyhat soha az én fok értékem,
Van jo lovam, éles szablyám, szép szerelmem:

39.

De kötve vagy szerenche az en lábomhoz.
Mert el futtál volna eddig gonoszomhoz,
Ha volnál szabadon, de rám gonoszt nem hosz,
Mert kötve vagy szerenche az én lábomhoz.

40.

Igy szolla az gyermek, de nagy Szigethi Bán,
Mehmet jüvetelét póroktól meg halván,
Nem kerkedik világgal, más gondokban van,
Jo vitézeket mindgyárt őízve hivatván:

41.

Nyolcz száz lovaszt válogat, ezer gyalogot,
Ezekkel gondollya vísz végben nagy dolgot,
Jo vitéz, lovára magais föl ugrot,
Maga szép szolgálaihoz osztán így szollor:

42. Vi

42.

Vitézek nem szükség néktek fokat szollyak,
Es hogy én tinéktek bátorságot adgyak,
Mindenitek olyan egy országos hadnak
Tudna parancholni, s-szűvet adni másnak.

43.

Emlekezzetek meg fok vitézségtekről,
Nagy erős probátokrol, szép hiretekről,
Chelekedgyék minden mostis oly serényül,
Az mint eddig chelekedtetek vitézül.

44.

A hon az pogánynép ül bizvást Siklofnál,
Boszna felé indult huszon hat zászlóval,
Nem fél keresztyéntül beszéli föl szóval,
Hogy Siklofi mezőn mi szégyenünkre hál.

45.

Azért én vitezim minden szót fogadgyon,
Senkit az nagy bátorság el ne ragadgyon,
Minden Hadnagyától, és én tőlem várjon,
Hogy talán közünkben zurzuvar ne hozzon.

46.

Es noha Mehmetnek van tudatlan népe,
Es véres kardot nem látot Bassa szeme;
De mi ugy gondollyuk mind ha leg iob lenne,
Minket bizodalom mert rajta vesztene.

47.

No már én jó szolgaim bátran indullyunk,
Urunk Iesus nevét háromszor kiálchuk,
Az pogány ebektül mi semmit ne tarchunk,
Mert Isten mi vezérünk, s kemény payfunk.

H 2

48. Igy

48.

Igy indulának - el köröszteny vitézek
Eggyüt Zrini Groffal szép zászlós seregek,
Dél után az óra már ütöt kettőt meg,
Lobognak az zászlók, fénlének fegyverek:

49.

De Siklofig ez éyel nem mehetének,
Hajnal hasadásban nem meszi érének,
Ahón az Törökök táborban hevernek,
De menni akarnak, mert immár nyergelnek.

50.

Egy mély, és hoszu völgy fekszik tábor mellett,
Chak nem az vár éri eggyik szélső végét,
Az masig peniglen arra, merre Sziget,
Fekszik, és tart éppen egy fertály mér földet.

51.

Szigeti Kapitány minden hadaival,
Az völgyen fel mene okos rend-tartással,
Az vigyázo hallik bástyárol mint szollal;
De az keresztyének vannak halgatással:

52.

Völgynek másik részén száz lovas maradot,
Ezek, mihent derékaslan meg virradot,
Chendeszen ballagván muttaták magokat,
Török tábora felé tarták útokat.

53.

Jól meg láták őket az Török seregek,
De azt vélik vala hogy Péchi vitézek,
Es hogy az Baslához késérőül jönnek,
Azért ők ezekről semmit nem félének:

54. De

54.

De gyorsan szüvökből az kétfég ki-esék,
Mert kard miát ottan sok Török le esék,
Sokat ez kichin choport ottan nem késék,
Ök vissza száguldvá nyomra sietének.

55.

Rikoltás, kiáltás esék az táborban.,
Azt tudnád ördögök ugatnak pokolban.,
Fel rőzzent az Basla nem késik sátorban.,
Jo louára ugrék fegyveres pánczérban.:

56.

Ihon már vitézek (igy szol Törököknek)
Kit ohajtva vártunk, ezeknek ebeknek
Vérekben meg festhettyük vitéz kezünket,
Ihon már az üdö legyetek emberek.

57.

Hiszem tolvaj kurvák mit chináltak rajcunk,
Ide mertek jönný, hon az mi dondárunk,
Majdan jutalmokat érdemre meg adgyuk,
Chak gyorsan utánnok lovakon szágodgyunk.

58.

Ezeket meg mondvan maga ki-robbana,
Kezében pörögvén egy szép tollas chida,
Utánna az dondár futhat kinek lova,
Chak az Basla fia nem igen szágulda.

59.

Öt száz lovas tartot magánal meg Rézmán,
Ez volt neve fiának s. jára lassabban,
Volt okoslabis ez noha iffiantan,
Kelle veszni szegénnek más bolondságán.

60. Med-

60.

Meddig Mehmet azokat héában űzé,
Addig vitéz Zrini az lesbül ki-jöue,
Es Bassa táboráig bizuást el mene,
Mert senki nem áhatot ottan ellene;

61.

Vitézeket mind együt choportban tartá,
Török táboron kapdosni nem bochátá,
Lassan Török után rendel ballagtata,
Siklostul, tabortul őket kiszorítá,

62.

Rézmán eszbe vette keresztény dondárát,
Ot átkozni kezdé Attya bolondságát,
Zrinire emberül téríté zászlóját,
Attyának izené nehéz állopattyát:

63.

Leg elsőben Rézmán Frank Andrást lováról
Chidával le-veré, s-ki ráptá torkából
Lelke ki ment előb, ő meleg testéből,
Hogy sem maga földre eset lágy nyergéből.

64.

Chillag György Zászlóval mellete ál vala,
Rézmán nagy chidájához erőssen chapa,
Kemény Somfa chidát által nem vágthatá,
Magátol is az chapást nem taszithatá:

65.

Györgynek mellyén pánczér, de az sem tarhatá,
Mert erős Rézmán szűvén által taszítá,
Dárdájával együt életét kirántá,
Esek le zászlóitúl Chillag György hanyattá:

66. Chak

66.

Chak hamar Solymófit az után leveré,
Tholnaj Dömötört szablyával meg ölé,
Vitéz Sárkány Györgynek ottan fejét vévé,
Jffiu Jurchichnak életét elvévé.

67.

Rézmán így viselé magát szablyájával:
De Farkasich Péter erős pallosával
Nem chelekedik kevesebbet Rézmánnal,
Mert miatta meg hal; Aga Mehmet Butal,

68.

Juszup Oda Bassát az földre terité,
Kurtot egy chapással az földre leveré,
Te is ártatlanul meg holtál mellette
Jazichi Ahmet, mert kemény seb leveté,

69.

Iszonyu vér-ontást nem számláhatom meg,
Kit ketten mivelnek Farkasich, Rézmán Bék,
Mint az eleven tűz valamerre mennek,
Mindenűt holt testek halomban hevernek.

70.

Mindennek vagyon már szemén ellensége.
Török, és Kereszteny öszue uan keverve,
Halók jaigatása, élők serénysége,
Nagy porral keuereg együt magas égbe.

71.

Mesziről meg látá Horvát országhi Bán,
Mint banik népével meg dühödöt Rézmán,
Lovát sarkantuval meg inditá bátrán,
Az hon immár népe chak nem futásban van.

72. Így

72.

Igy mond: hová futtok ti vitéz emberek?
Nézzétek kichodák, kik tikteket űznek;
Tehát ennyi Keresztényt egy Török gyermek
Meg futamtat mezőben?

73.

Siklos várában-é ti akartok futni,
It akarjátoké Uratokat hadni?
De az ki engemet fog bátrán követni,
Neki győzedelmet majd fogok mutatni.

74.

Igy szolla s-nem többet, Rézmánra szágulda,
Annak ismeg kezében van kemény dárda,
Mikor az ió Zrinéhez közellyeb juta,
Nagy erővel merészséggel reá hajtá.

75.

Kemény vasas Pays az hajtást meg tartá,
De az vasa payst ugyan által járá;
De belől pánczéron által nem jarhatá,
Zrini éles pallysal Rézmánhoz chapá:

76.

Meg nem tartá aztot az aczélos pánczér,
Kiomlék Rézmánnak vállából piros vér;
Mind az által az vitéz Török meg nem tér,
Hanem kardal ismég Zrinéhez chapni mér.

77.

Azonban Mehmetis mesziről érkezék,
Láttya miben vagyon az Fia Rézmán Bék,
Hogy ha nem érkezik hamar az segítség,
Ezennel egy fia élte nek lészzen vég.

78. Mint

78.

Mint magas hegyekből le-szállor kü-szikla,
Kinek iohun nem lehet nagy tartalékja,
Nagy sebességgel dül, s-állo fákat ronrya,
Bont, tör, merre gördül, es semmi sem tartya:

79.

Ugy Memhet fiának látván veszedelmét,
Valakit hon talál el vészi életét,
Öl, vág, ront, és szaggat az ki menetelet,
Tartoztatni akarja ő sietését.

80.

De mikor oda jün fiát halva láttya,
Gondold meg szüvének vagyoné bánattya:
Mint az fene Tigris kölkét halni láttya,
Háloját vadásznak s-magá is szaggattya.

81.

Igy mond ió Zrininek: avagy te engemet
Fiam mellé tészesz, s-el viszed fejemet,
Avagy én ezentül ki-ontom véreder,
S-eleuenen meg rágom kemény szüvedet.

82.

Eggyüt ilyen szokkal az nagy Grofhoz chapá,
Mellyért kemény sisakja ketté szakada,
Es ha Basa kardgya meg nem fordul vala,
Az let volna Zrininek végső orája.

83.

Az Isten Angyala az chapást meg tartá,
Az Mehmet kezében szablyát meg forditá,
Gyorsan az kölcshőért kölcshőnt meg fordita,
Mert kardgyával eggyüt job kezét el chapá:

I

84. Lo-

84.

Lovastul kemény földre Memhet le esék,
Vitéz Zrini utánna gyorsan le ugrék,
Mehmet roszul torlod meg fiad veszését,
Ezentől késérni fogod fiad lelkét:

85.

De ne fély meg nem halfz nagy dichéret nélkül,
Mert lá meg ölettél Zrini kezétől,
Igy mondván ki bochátá lelkét testéből,
Mert el válék feje kegyetlen mellyétől.

86.

Mehmet Basa halálán meg ijedének,
Az egész seregbéli Török vitézek,
Már Záflostul egyyüt furni készülének,
Mikor őket meg tartá Péchi Olaj Bék;

87.

Törököknek hangos torokkal így szolla:
El veszer ama jó vitéz Mehmet Bassa,
Mi penig szaladunk, ez lesz meg torlása
Ő vitéz verének serege futása.

88.

Mely világ szegletin ti akartok élni,
Michodás emberek elejben menni?
Holt Uratok mellől ha fogtok szaladni,
Es testét fiával akarjátok hadni.

89.

Ah ne lásson az ég soha ilyen dolgot,
Hogy ilyen kár után Török adgyon hátat;
De ti futastokban-is nem látok hasznót,
Hanem hogy vérünkkel fessük Kaur kardot.

90. Egy

90.

Egy reménsege van meg győzetteknek,
Hogy semmi győzödelmet ne reménylenek,
Nem jobbé tisztességgel halni embernek?
Hogy sem szemén élny szégyennel mindennek.

91.

En én, ha az ti győzhetetlen szüvetek
Annyit mér, az mennyit mivelhet kezetek,
En lézlek dichéretre vivő vezertők,
Avagy meg maradando hirrel halok meg.

92.

Igy mondván, ragadá erős kemény dárdát,
Le taszítá lórul halva Marko Szilát,
Az után Tót Bencét, es egy gyalog vajdát,
Cherej Pálnakis meg sérté az vállát.

93.

Nem tarthattya magát lovon Cherei Pál,
Akarattya nélkül az kemény földre szál,
Ibraim Olaj Bég mar feje fölöt ál,
Könyörgeny kezde sebes Cherei Pál:

94.

Vitéz ember ne bánch, mert jó rabod vagyok,
Elég ezüst arany pénzt magamért adok,
En Zrini Mikloshnak fő embere vagyok,
Nem sokáig vasat te nálad viselsz k.

95.

Kegyetlenül Ibrahim meg mosolyodék,
Monda, nem gyönyörködöm az te pénzednek,
Had othon fiaidnak, es gyermekidnek,
Anélkül nem szükös táházam, ha élek:

I 2

96. Tú

96.

Tülem kegyelmet kérsz, Zrini el bontotta,
Mert kérését Rézmánnak meg nem hallotta,
Az vitéz Bassaris az földön le vágta,
Azért Zrini őt meg téged ravasz roka.

97.

Pál végű oráján igen meg busula,
Kegyetlen Olai Bégnek földről így szolla:
Am legyen ez nekem leg utolsó óra,
De te életed életemnek lesz árja.

98.

Nem sokáig kérkedny fogsz halálommal,
Nem melzi vár tegedis kegyetlen halál,
Egy erős kéz miát lelked pokolban szál;
Engem pedig menyország vár kívánsággal.

99.

Nemet kegyetlen Bég, akkor hozzá vágja,
Mikor Pál még töbetis szolny akara,
Az éles szablyával gégejét el chapá,
Eletét és szavát egyízer s-mind szakasztá;

100.

Eggyűt az chapással esztet mondgya vala,
Az en jövendőmet csak jó Isten tudgya,
Haly meg te azonban, s-mondgyad menyországban,
Ibrahim Olai Bég hogy mégyen pokolban,

101.

Más felől Farkasich mint sivo oroszlány
Pogány Török testet magas halomban hany,
Meg holt ő miatta Durluk Aga, Rézmán,
Bassa Kihájais fekszik földet rágván.

102. Ada-

102.

Adatik ő néki tágos, és szeles út,
Mert minden előre, az merre lehet fűt,
Nem különben mikor ki lövik az Algyút,
Chinál széles nyilást, az mig helyére jut:

103.

Chak te magad nem futsz nagy Oriás Rahmat,
Farkasichra bátran hozod nagy borodat,
Régen Ráhmát el hadta az maga lovát,
Gyalog, mint egy Torony, hordozza nagy bottyát.

104.

Heában Farkasich meg várnod ezt kardal,
Nem árthat sz ő néki kemény pallosoddal,
Es, hogy ha el nem ejted esztet puskáddal,
Vagy maga terhével le ver, vagy nagy bottal.

105.

Ottan leg először puskához ragada,
Az vitéz Farkasich Rahmatra iránza;
Nem ijede Rahmat, de nagy batran monda,
Félénk eb mesziről látni akar sz halva.

106.

Bár Pattantyust oltalmazra hoz magadnak,
Nem arthat sz te avar ennek az Rahmatnak;
Bár tüzzel ály ellen én buzogányomnak,
De étke lesz ebeknek, és az hollóknak.

107.

Ottan az Farkasich nagy mellyében löve,
De magas Oriás evel el nem dűle,
Bottal Farkasichnak az fejét meg ütő,
Fél holton lova mellé földre terite:

108. Ma

108.

Magátis Farkasichra esni bochátá,
Mert seb miát lábon tovább nem álhatá,
Atkozodván magából lelkét bochátá,
Mely testet élteben oly kevélyen tartá.

109.

Ninch már tattalékja Zrini seregének,
Mert futnak előtte az Török vitézek;
De ihon jön gyalog kegyetlen Olaj Bég,
Nem akar el futny, de akar halny még:

110.

Sisáknak chak az fele vagy on fejében,
Az többi mind el töröt sok útközetben,
Szablája el töröt chak fele kezében,
Maga lustos porban, és keresztény vérben:

111.

Száz lik van paisán, száz kopia darabok,
Most már környül vették az egész gyalogok;
De mint küsziklának nem ártanak habok,
Ugy semmit nem tehetnek Bégnak gyalogok:

112.

De mihent Zrini Miklos esztet meg látá,
Lovon gyorsasággal oda szágultata,
Vitéz Olaj Béget bántany nem arra,
Mert nagy vitézségét magais chudalta.

113.

Igy szolla Zrini: ad meg vitéz magadat,
Elégge mutattad már vitéz voltodat,
Kiért nem kívánom énis halálodat,
Vagyok Zrini ne szegyenld meg adásodat.

114. Ot-

114.

Ottan kard darabját az Bég el hajta,
Zrini nevére szűvét mert meg lagyitá,
Az io Groffnak térdéhez ily szoval futá:
Uram te nevedre Bég magát meg adta,

115.

Hidgyed hogy senkinck én másnak magamat
Meg nem attam volna, míg birnám karomat,
Mert vitéz Olaj Bégnak mondom magamat,
En szép Péchen tartom mostan lakásomat.

116.

Ez után az nagy Bán trombitát fujata,
Maga szép seregét mind őszve hivatá,
Mert az szép naps már lovait el hajta,
Oceanum Tengerben mert be usztata.

117.

Bassa táborában magaét szállitá,
Szorgos Istraiait körüle jártatá,
Ott hált azon éjel; mi volt másod napra,
Azt bizom negyedik rész Historiámra.

PARS

PARS QUARTA.

I.

Elt fárad az ember és kap ez vilagon,
Véli hogy állandó boldogságot adgyon,
Nem hiszi tövélül szerenche szakadgyon,
Markában kis édesért száz űrmet adgyon;

2.

Kit gyakran szerenche-tlenség meszi kerül,
Valaha ő rájs nagy usurával dűl:
Mentűl nagyob hegyen forgó szerenche űl,
Annal nagyob kárral es sebességgel dűl.

3.

Örűl az szerenche ember esésében,
Azért ő el veszi, teszi chak nem égben,
Hogy gyönyörködhessek nagyob esésében,
Mint Juhász kűsziklán kűnek görgésében.

4.

En tinéktek példát mesziről nem adok,
Noha mennyi hajam van, annyit adhatok:
Mehmet Bassa esetét jól hallottátok,
Űlt magassan s-bizot, de lá le-hanyatlot,

5.

Boldog az ki ióban el nem bizza magát,
De kész szűvel várja szerenche forgását,
Mind jön mind gonoszon álhatatlanságát,
Lattyuk szerenchének sok féle játékját,

6 Ihon

6.

Ihon most Zrininek io szerenchéje van,
De még ő rajtais ennek hatalma van,
Ma az Törökökön nagy győzödelme van,
Holnap vitéz fejét meg láttuk karó-fán.

7.

Örűsz Zrini Miklos, Törököt meg veréd,
Nem sokaig talán nagy árron meg vennéd,
Hogy ne láttad volna az Bassát Mehmetet,
Mert halált, és romlást chak ez hoz tenéked;

8.

De nékem nem szabad ilyeneket szolnom,
Mert az ő szent lelke Istennél van tudom,
Hogy Sziget-várában meg hal, tudta tudom,
Azért el nem bizta magát én gondolom;

9.

Mert álhatatlan szerenche ajándékját,
Nem más szűvel vette mint egy piros almát,
Az kit bánat nélkül mindgyart víza adhat,
Avagy ha nem ádis tudgya hogy meg rothad.

10.

De talán Historiákból mi ki léptünk,
Es Sziget veszéséről el felelkőzünk
Ugy tetszik terhűnket avar könnyebétyűk
Ha arrul szolhatunk kiben van sok részünk.

II.

Szerenche én velemis gyakorta mulatt,
Mind édeset, keserűt mutat egyéránt,
Mulásson bár velem, annyit nem tréfálhat
Hogy iól ne éimérjem álhatatlan voltát.

K

Azon

12.

Azonban az szép nap ő szép harmattyával,
Vidámetá világot ékes voltával,
Az éjelt el űzé szép pirosságával,
Mindennek fényt ada sok külömb látattal.

13.

Sok hangas tombita akkor meg rivada,
Sok harag szavu dob tombolva robbana,
Ki ki immár föl űlt, jo vitéz louára,
Az gyalog rendben ál vitézek modgyara:

14.

Föl űlt már Zrinijs ál az sereg elöt,
Sisakján szép Struz-tol vér haragos szellöt,
Mellyét fódózi vas, es ad néki eröt,
Kezében nagy dárda, s így szol sereg elöt:

15.

Kic vártunk Istentül, és szűbül kívántunk,
Ihon jo vitézek most meg adta látnunk,
Ihon ellenségünkön jár az mi lábunk,
Láttjátok Istennek irgalma van rajtunk:

16.

Vegyük ezt ő tüle nagy háládo szűvel,
Szolgallyunkis ő néki minden erönkel,
Most az mit chelekednünk hagyot ezekkel,
Meg engedi talán nagyob ellenséggel.

17.

Mi holt társainkatis itten ne hadgyuk,
De érdemek szerint mi temetést adgyunk,
Mert ez lesz nekik utolsó ajándékunk,
Illyen jo tétünkért Istentül áldatunk.

18. Che-

18.

Cherei Pál testét ottan lóra tévék,
Osztan az többitis földrül mind fel véuék,
Két huszan voltanak meg holt vitéz testek,
Ezeket föl vévék Keresztény vitézek.

19.

Vitéz Farkasichot tévék Lecticában,
Mert meg nem holt vala iszonyu chapásban,
De ő chak alig élt mert feje chontyában,
Ninch talán egy-is ki uolna ép voltában.

20.

Az feregek közöt ezek hordoztatnak,
Rokoni s-társai körülöttek vannak,
Szép vitéz szokkal sebesecket biztattyák,
Kötözik sebeit szánnyák, és ohajtyák:

21.

De mind ezek elöt megyen két száz lovas,
Mindenik fegyveres, és mindenik tollas,
Fénlik mindeniknél pánczér, sisak, s karvas,
Mindeniknek hátán egy haragos Farkas:

22.

Nem volt egyknekis kopiája az harczon,
Mert inkább hordozot karabint oldalon,
Most kopjat kezében tart, és kopja vason,
Mindeniken Török fei rá űtve vagyon.

23.

Két száz gyalog osztán ezeket köveri,
Minden maga rabját mellere vezeti,
Van keche minden deli tekinteti,
Vélnéd lába földet hogy nemis illeri:

K 2

24. Hat

24.

Hat Török Agának hat lovas az fejét,
Hordozván nagy kopján gyalog után léptet,
Ezek után viszik az Rézmán fegyverét,
Bassa Kihájáét, es Mehmet Bassáét:

25.

Három Párducz-bűrös hadnagy megy az után.,
Azt az három fejet viszik magas kopján.,
Jún Pechi Olai Bék maga ezek után.;
Látod hogy haraggal ül mostis ló hátán.:

26.

Osztán tizen három Török Zászló mégyen.,
Eztet tizen három viszi gyalog legény,
Osztán az dondáris jún redelt seregben.,
Lobognak az Zászlók vannak nagy örömben.:

27.

Husz nagy nyaku teve megyen sereg után.,
Az Basa sátorát hordozzák az hátán.
Van negyven őszveris, es bial két harvan.,
Ez mind nyereség volt az Siklosi pusztán.

28.

Mikor Sziget várhoz közel érkezének,
Akkor mind meg álnak az rendelt seregek,
Eggyüt hálát aduán az élő Istennek,
Háromszor szent nevét hangal kiálták meg.

29.

Zrini vitéz, lovárul ottan le szálla.,
Az fő Hadnagyokkal szent házban ballaga.,
Ott az nagy Istennek sok hálákat ada.,
Mert ezet Istennek ő tulajdonitá.

30. Az

30.

Az Szentegyház előt gyalog puska ropog,
Az bátyán sok ágyu iszonyuan durog,
Fűst kiáltás eggyüt magas égben forog,
Talán az égben is hallyák ezt Angyalok.

31.

Az Szentegyház előt egy dévan szőnyegre,
Az vitéz holt testek rendel vannak téve,
Meg láta io Zrini az mikor ki jüve.,
Igy szolla ő nekik ő keserűt szüve.:

32.

Minchodás áldással dichérjelek tiktek,
O, keresztény módra meg holt vitéz testek,
Mi edes hazánkért el fogyor éltetek,
Minket dichősítet ti vitéz véretek:

33.

Szübül kívánhatom köztetek fekünném.,
Ti szerenchéteket hogy ne irigyeném.,
Mert ultiók Istennek ti mostan job kezén.
Légyen hát veletek Isten mind örökkén.:

34.

Talán az az Isten kinél vigattok mast,
Hoszáb utat hagyot nekem, és próbálást,
Hiszem nem sokaig ez testem unalmast
It hagyom, s-meg láttuk menyországban egymast.

35.

Igy io Zrini holt szolgaitul buchuzék,
Hadnagyival együt az várban bé lépék,
Ottan elejben fia György vitérek,
Melynek az Attyátul ily szép szó adaték:

36. Ta-

36.

Tanuly Fiam tûlem Isteni félelmet,
Tanuly fáradtságot, s-kemény vitéziéget,
Mert kel tenékedis kôvtered engemet,
Sokat járnod, s-fáradnod, veritékezned:

37.

Azonban nagy asztalok meg vetterének
Zrini Groffal vitézek ott le ülének
Vitéz Olaj Bégeris abbul böchüllenék;

Hogy is ülön le. 38. Edgyűt Eunnak.
Zrini Vitézeket mind io szûvel tartya,
Kire kôszôn jó bort aranyas kupába,
Dichérvén viselte hogy iol magát harczban,
Kit szoval apolgat, meg ajándékozván;

39.

De mihent io bor fejeket melegété,
Ki ki gondolattyát mindent félre téve,
Némely Horvát Dávorit nagy torkal kezdé,
Némely hajdu tánczot fegyverrel szôkdôse:

40.

Ki dichéri lovát, ki erős fegyverét,
Ki társát, ki magát, ki nyert nyereségét,
Minnyájan peniglen Urok Vitézségét,
Fôn szoval kiáltják, és dicherik ôtet:

41.

Chak maga Olaj Bék szomorú szûvel ül,
Bánatos gondokban feje chak nem ôszül,
Sok vitéz szok kôzöt chak az ô szûve hûl,
Néha nagy bánattyában chak el nem merül,

42. Ily

42.

Ily nagy szomorúságát Zrini hogy látá,
Vitéz Ibraimot ily szoval szolletá:
Lágyich meg bánatod vitéz ne bánkodgyál,
Mostan te mi velünk bátran egyél, igyál:

43.

Az mely Isten téged most rablágra adot,
Módot szabadulásodban magánál hagyot,
Ninchen szomorúságodra néked okod,
Hogy most az szerenche veled igy mulatot:

44.

Mindent chelekettél ki tûled lehetet,
Isten akarattyát mássá nem tehetted,
Nem ugy mint rabomat tartlak én tégedet,
De mint magatul jûit vitéz vendégemet.

45.

Felel Bék Zrininek, s-szemében bátran néz:
O nagy hirû, nagyobb vitézségû vitéz,
Mely, meg gyôzettettekre kegyelemmel nész,
Ôrûlök ide hozot szerenche szêlvész;

46.

Miért szégyenleném nálad rablágomat,
Ha te rôszketteted Török birodalmat,
Ha te meg chorbitod mi fényes hódunkat,
Azoknak leg nagyobb része vagyok én hát?

47.

Vitézségemmelis soha nem kérkedem,
Mert gyédûl vitéz mindenható Isten,
Chak alázatosan Nagyságodat kérem,
Hogy ilyen raboddal jo kegyelmet tégyen.

48. Hát

48.

Hat mása ezüstet válttságomért adok,
Urnak való lovat néked hatot hozok,
Ved tőlem jó neven kit jó szűvel adok,
Értékemet ennél mert többet nem tudok.

49.

Nem kel nékem pénzéd (így felelt Zrini Bán)
Aranyam, ezüstöm mert ennékem több van,
Hanem Törökök közt egy vitéz szolgám van,
Annak szabadulását én szívem kíván.

50.

Az szolgálmat hijak Radován Vajdának,
Vitézségen kívül semmie nincsen annak,
Hidgyed de hallottam, és az ő sarczának,
Nem tesz száma annyit, mint ajánlódni;

51.

Esztet szabadéché meg, oltán menté tézlek:
Itten meg chokolá Bék kezét Zrininek,
Mert engedet az Ur méltó kérésének,
Erte rabok minnyájan lének kezessék.

52.

Azonban az gyors hír szárnyára fel kelet,
Sebesebben szólnél, s-madárnál röpköl,
Hír, melynél nincsen gonosz, s-mely hamaréb nőne,
Az mely futásában nagyobb erőt venne.

53.

Valamerre mégyen az Basa veszését,
Ezer trombitával hirdeti el veszét,
Nem nyugovék míg nem tölté Chászár fülét,
Ama nagy Chászárét Szultán Szulimánét,

54. SZO-

54.

Szokása szerintis hamissan hirdeté,
Hogy Török várakat Török mind el veszté,
Es hogy Guilirgi Bassát Zrini meg verte,
Harczrol egy sem szaladot mind meg ölette.

55.

Chászár ily rossz hirben igen meg ütközöt,
Mert halván ezeket ugyan feleltközöt,
De tetteti magát hogy ő nem féleinlet,
Es az Bassák előtt mutat bátor szívét.

56.

Nem hiszi Bassának derekas veszését,
Itélván Mehmetnek mondhatatlan eszt;
De hamar ki veté szívéből kétségét,
Mert sebes Iszlán hozá bizonyos hírt.

57.

Harczrol csak aliglan Siklostul szaladot,
Hozot magávalis derék bizonyfágot,
Mert hegyes kopja-vas hátában maradot,
Fején két seb; Iszlán Chászárnak így szollot:

58.

Uram, ki Oceanum Tenger vizével
Határozottad nevedet s-az egekkel;
Kiuánnám hogy hozzád jühetnék jób hirrel,
Hogy sem az kit kel hoznom kételenséggel;

59.

Tajeléri Mehmet az te Vitéz Basád,
Akarván próbálni üdötlenül próbát,
Siklostnál meg szállította volt táborát,
El veszté azt, vitéz Fiáris, és magát.

L

60. AZ

60.

Az Zrini kardgya ezt mind meg emészttette,
Nem vélem közülünk sok el kerülhet;
De vég Várakbanis oly ijedést vete,
Chak nem pusztán vagyon némely körüllette:

61.

En magam chak alig, és furva szalattam,
Bizonyal az Bassát, s-fiát halva láttam,
Péchi Olai Béget Kaur kézben hattam,
Mindent meg emészttet az Kaur kard Uram.

62.

Chászár őszve hívá mindgyárt Vezéreket,
Mihent bizonyossan érte ily hireket,
Mond nekik mi máshun nezünk ellenséget,
Addig az Horvát Bán nézd miként rond minket:

63.

Mindnyájan chufságra bizony méltok volnánk
Ha ezt mi Zrininek mostan el halgatnánk,
Most kezünkben vagyon mi büntető pálczánk,
Hadgyunk békét artatlan Eger-varának.

64.

O, mely nagy büntetést fogok rajtad venny!
Miképpen fogtok véretekkel fizetni?
Te leg először vakmerő Horvát Zrini
Fejeddél Tajelérít fogod fizetni.

65.

Azért én Bassáim mindgyárt az hadakat,
Visza hivaflátok az kik sebes Dunát,
En parancholatomból által usztatták
Mindgyárt vissza Zászlokat hozzám fordítsák.

66. Szó.

66.

Szokolovich Mehmetnek meg parancholá,
Ez leg főb s-keduessleb vezére vala,
Hogy Kadileschernek ezer juhat adná,
Ő Isten neuében Sasoknak osztatná

67.

Ezer juhat vágata pusztá mezőben,
Kadilescher s-eggyet sem hagyta bőrében,
Ez vala Szultánnál igen bőchületben,
Mert vala ő fő Pap, es Ersek hitebben,

68.

Szálla sok Sas földre, s-az barmot el lépé,
Rút horgas orrokkal azt szaggatny kezdé,
Szántalan sok holló kákog minden felé,
Toluaj kánya, lopo Héja van keuerue.

69.

De chudár en tinéktek mondok ezennel,
Ihon jön egy nagy Sas haragos kőrméuel,
Hafomlit őrdögöt feketeségéuel,
Bialt nagyságával, s rettenetelleggel;

70.

Háromszor kerülé szárnyon az juhokat,
Szárnyait mozgatván mint Gállya vitorlyát,
Végre alá fordítá sebes sugárát,
El kergeté űze mind az madarakat.

71.

Mikor már egy sem volt, akkor ő lé szálla,
Az sok dög között kegyetlenül sétála;
De ő chak egyiketis meg nem kostolá,
De egy főtét folyhőben el tűnik vala.

L 2

72. Ka-

72.

Kadilefcher ezen igen meg ijeder,
Tudgya jövődjé ennek nem jó lehet,
Igy szollicá meg Szokolovich Mehmetet,
Hajch meg Uram, hajch meg szomra te füledet.

73.

Noha néked nekem sokat nem kel szolnom,
Mert eszt az jövődöt által érted tudom;
Menésünket Szigetre en nem jauallom,
Mert madarak által Isten tiltja látom.

74.

Látád Saskefello mint úzé aprókat,
De még az sem bántá az nyuzot juhokat,
Bizony ez jelenti az Chászár haragját,
Mi ránk, hogy meg nem veheti Sziget várát.

75.

Üzny fog bennünket erővel ostromnak,
Fogunk futny előtte mint hollok Sasnak,
Magának sém mondhatok jot az Chászárnak,
Mert el veszténk ködben röpülését Sasnak.

76.

Mikor Eger-várra hamaliát hántunk,
Ugy mutatta valamint kívántuk magunk,
Eger-várban ülny fog az mi Chászárunk,
Magunkis szerenchéssen mindnyájan járunk.

77.

Mind ezeken sem ijet az nagy Szuliman,
Mutat bátor ortzát Mehmernek sátorban,
Szüvében nem tudom ha mint szájával van,
De bal jövődöket neuet meg gugoluán.

78. Mi

78.

Mi ugy chelekedgyünk (monda az Mehmetnek)
Mint tudunk leg jobban, s-mint vitéz emberek,
Többit akarattyára hadgyuk Istennek,
Ehtelen madarak minket nem ijesztnek:

79.

De mi számunkra job jövődö nem lehet,
Tuddé vitéz Szolgám Szokolovich Mehmet,
Miert az fok madár az dögbe nem évet,
Vár keresztény testből mert hamar job éket.

80.

Holnap ha Isten egészégünket adgya,
Légyen készen mindennek nyeregben lova,
Índullyn Istennek szerető táborá,
Vagyon Mahometnek mi réank nagy gondgya.

81.

El nyugvék az szép nap chendeszszen azonban,
Es nem igen sokára lén éjfél tájban,
Illyen nagy történet esék az sátorban,
Két fene ló meg szabadult egy sátorban;

82.

Ki futának sátorbul nagy harczolással,
Sátor köteleket szaggatnak rugással,
Tipornak már mindent nehéz vas lábokkal,
Az egész tábort föl futnak gyorsassággal;

83.

Kinek fejét nyomják fekvé, kinek hafát,
Rá szaggattyák döntik kire az sátorát,
Ki jaigat, ki fegyvert kap, biztattyá tárját,
Mindnyáian gondollyák Kaur chalárdóságát.

84 Nem

84.

Nem tudom mellyiktől egy szöveg ki jöve,
Ha most Bán Zrini Miklos jelen lehetne,
Hitemre minnyájunkat őszve keverne,
Az Isten ne adgya hogy Zrini it lenne.

85.

Iszkender Talismán hallá Zrini nevét,
Nem hallá szomszédnak az többi beszédét,
Véli bizonyosnak Zrini rajtuk vagyon.,
Fut buijk mindenütt nem tarthattya szűvét,

86.

Kiált, Török barát Zrini rajtuk vagyon.,
Láttam szemeimmel bár minden szaladgyon.;
Fut az ki ezt hallja kevés ki maradgyon.,
Az ki bátorfággal szablyához ragadgyon.;

87.

Föl zöndült az tábor minden felől furnak,
Nemelleyek egy más közt igen vagdalkoznak,
Esmereetlen népek ha őszve találják,
Ki ki maga társát alitja Kaurnak.

88.

Az ki Káurt kiált ottan fejet vészik,
Mert bizonynal Kaurnak ötet itélik,
Rettentő kiáltással tábor meg telik,
Emberről, lovat, látott magok közt keuerik.

89.

Már Murrazán Basa ki ment az taborból,
Hogy meg nézze lássa történt ez mi okból,
Vannak harmincz százan ezek mind louasul,
Ki küldetnek Szokolovich Bassátul.

90. De

90.

De már Aigas Basa, Circasok Hadnagya,
Mivel rend rajta volt tábor körül járja,
Volt tizen három száz az ő lovasla,
Mikor sötétségben Murtazant meg látá,

91.

Véli hogy ez legyen az Káur choportya,
Keués bátor szóval vitézt biztattya,
Az maga choportyát Törökre indittya,
Nem kérdez, némis szol csak haraggal vágia.

92.

Nagy erős dárdával sokat földre vere,
Mert neki mindenik ez esmeretlennye;
De nem álhat Aigasnak senki ellene,
Erős ő magais, s-van vitéz serege.

93.

Szalad az Murtazán vissza mind nepestül,
Szalad nagy serege nagy dichegetlenül,
Aigas az Murtazánt el éri nepestül,
Nézi véli legyen Hadnagy Káur közül.

94.

Buzogánnyal Murtazánt erőssen üté,
Akarattya ellen az földre terité;
De nem bántya, tőle hogy nyelvet vehetne,
Kötözve egy tűzhöz sietve viteté.

95.

Ily zöndülést halván az Szulimán Chászár.,
Szántalan louassal az tábor között jár.,
Vagyon körülte sok io Puskás Janchár.,
Nézi honnan lehet köztök ily Zurzavar.

96. Zrin-

96.

Zrintúl ő nem fél mert tudgya bizonynal,
Madár sem jühetne ily hamar szárnyával:
Azért mindent biztat az kit futva talál,
Végre chöndeszedvén egy kis tűznél meg ál.

97.

Hát ihon Murtazánt hozza Aigas Basa,
Hogy meg nézné tűznél ki legyen akarja,
Szerenchére talált ottan az Cháfszárra,
Mesziről esmervén Cháfszárt, néki szolla:

98.

Im hatalmas Cháfszár Zrinit hozom néked,
Egy bot ütéseinek eztet köszönheted;
De Murtazán kiált, hát ne bánch engemet,
Török vagyok én is esmérlek tégedet,

99.

Aigas Murtazánnak nézi bátran szemét,
Mond, bizony nem érdemled az Török nevet:
Ily szokkal oldozá meg közötöt kezét,
Nem meri Murtazán fel emelny szemét,

100.

Ot Aigas Cháfszárnak mint járt meg beszéllé,
Murtazán mint futot, es miként kötözé,
Az Törökökben is hogy sokat le vere,
Mert nem tudgyák vala az jelt, s-nem esméré.

101.

Vitéz Aigas nagy tiszteffében marada,
De Murtazán mivel szégyennel szalada,
Az Vitézek előt vala gyalázatban,
Cháfszár visza tére chendefült táborban.

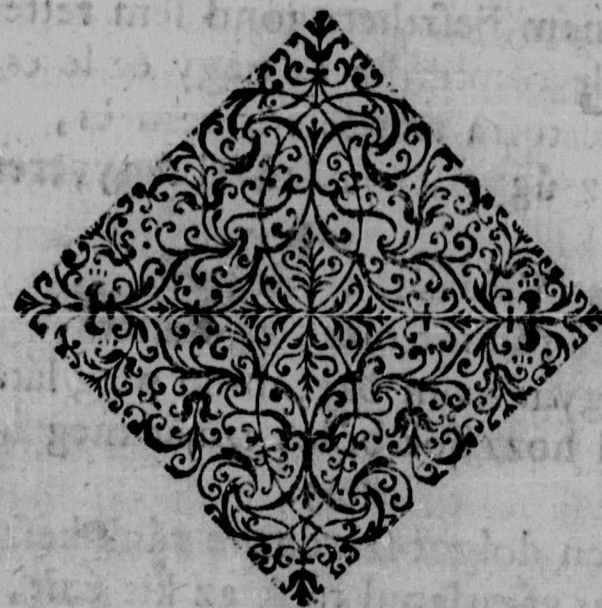
102. T.Ö-

102.

Török három ezer el veszté életét,
Mert Aigas ezeret vága Murtazanét,
Ki maga futásban szakasztotta fejét,
Kinek puska szaggatta mellyét és fejét,

103.

Elég nagy gondgya volt az Vitéz Basaknak,
Es még magánakis az okos Cháfszának,
Hogy az föl zöndült népet meg chillapítsák
Am nehezen későre meg chillapéták.

M

PARS

PARS QUINTA.

1.

 Gy felől Szulimán van nagy keszülettel,
Más felől Horvát Bán várta gondot visel,
Meg tölt szorgos füle már Chászár hírével,
Hogy jún romlására minden erejével.

2.

Al rettenthetlenül Zrini nagy gondokon.,
Mint nagy tornyos kúsziklák magas Késmárkon.,
Heába kúszkódnak nagy szelek azokon.,
Erejeket vesztik heában ostromon.:

3.

Ugy Zrinit nem ijesztheti gond sem rettentés,
Ha Atlas le romlik ha az nagy ég le és,
Mert áthatatosra az félelem nem és,
Az ki igaz ügyel, s-jo szüvel fegyveres.

4.

Hadnagyokat Vajdákat elő hivatá,
Az Vitézlő rendöt mind elől allatá,
Mikor együt lenni őket mind meg látá,
Ily sokkal hozzájuk bölch száját meg nyta;

5.

Nem véletlen dolgot szerenche ránk készít,
Nem teszi váratlanul ránk az kit épít,
Kit nagy szüvel vártunk vitézek vagy on it
Had fegyver előttünk, mellyet pogány készít.

6.

Hatalmas Török Chászár Szultán Szulimán.,
Huzza ránk haragiát, mint dühös Oroszlán,
Minket el vesztetni és rontani kíván,
Vagy on reménsege szántalan sok hadán;

7. Min-

7.

Minden reménsege az sereg sokaság,
Haralma ereje szántalan Janchárság,
Bisztattya veszélyünkre sok számu lovaság,
Sok világ szegletéről őszue gyült pogánfág:

8.

Esztelen ki veti ilyből reménsegét,
Utollyának tartya az Isten kegyelmét,
El rontya haraggal Isten reménsegét,
Louassát, gyalogiat, s-rötentő fegyverét.

9.

Ezért ő Pharahot rontá keménységgel,
Goliátot meg gyalázá egy gyermekkel,
Philistensokat rettentetlenséggel,
Ronta pogányokat boszszu állo szüvel.

10.

De irgalmatis tett alázatos szüvel,
Az ki chak ő benne vagyon reménfeggel,
Ezért tett irgalmat az Sido népekkel,
Sok szent Kyrályokkal, és David gyermekkel.

11.

Ime nem rövidült meg keze az Urnak,
Kegyelmes fülej be nem dugattattak,
Hányszor mi magunkra az Isten irgalmát
Láttuk, s-tapasztaltuk számos ajándékját:

12.

Azon ellenséggel mi harczolni fogunk,
Kit sokszor előttünk mint barmot hajtottunk,
Fegyvereket, tisztessegeket el vontuk,
Isten irgalmából sokszor el rontottuk.

M 2

13. Nem

13.

Nem gondolhattuk azt hatalmas Vitézek,
Hogy az mi kezeink bár készek s-kemények
Véghez ily rettenetes próbákat vittek,
Mellyekért tisztelnék minket az emberek:

14.

Nagyob erő volt az, mert az nagy Isten volt,
Az ki mi érettünk hatalommal harzolt,
Kezünknek erőt, szívünknek bátorságot
Chinált, és az pogánytul el vette aztot.

15.

Ihon mit chelekedet értünk Siklofnál
Az kegyelmes Isten számtalan Tatárral,
Mint az terhes folyhő jűt ránk sokasággal,
Minket kész prädának tartot ő magánál:

16.

Az Isten azoknak el rontá rendeket,
Meg compitá nagy szívöket s-fegyvereket,
Azért nem akarának várni benűnket,
Vágtunk le ő benne két ezeret.

17.

Vér s-fáratlág nélkül meg verénk Ulámát,
Mely nagy dühösséggel ránk hozá nagy hadát;
De ot hagyta Ulmán számtalan sok prädát,
Ot hagyta sok Agát, s Gyáfert maga fiát.

18.

Mostis Babochaj Rinya Török vértűl
Meleg, és fejrlik mező sok holt testűl,
Budaj Törökis futot, mint por szeltűl,
Elöttünk, mert Isten volt fegyverünk körül.

19. Me-

19.

Mely acélyos pays tartot meg magamat,
Mikor Babocháról el lövök lovamat
Agyúbul, s-másodszor fejembűl tollamat
El szaggatták; közel láttam halálomat.

20.

Ihon chak nem régen nem látánké chudát,
Mikor Isten kezünkben adá Korotnát,
Nem váránk ágyútul falának romlását,
Illeretlen meg véuénk erős kű-falát:

21.

Arzlán Jahioglí el futa előttünk,
Nem meré meg várni had-verő fegyverünk,
Mert tudta hogy nagy Isten vagyom mi velünk,
Azért őket akkor uncig vágtuk s öltük.

22.

Az Siklosi mezőn Tajeleri Mehmer
Ot veszté táborát, fiát, es életét,
Alig volt talám egy az ki hirt viheret
Az Török Chászárnak, mert többi el veszet.

23.

Előb el fogy éltem, oh erős Vitézek,
Hogy sem ki mondhasám kegyelmét Istennek,
Most sem hágy el nagy hatalmu keze ríttek,
Tiis ő szent neuéjért serenkedgyetek.

24.

Minden felől ránk néz az nagy keresztyénség,
Mi vitéz kezünkön van minden reménség,
Soha még mi réánk nem jűtot szégyenség,
Azért rakva hirűnkel föld, tenger, és ég.

25. Mo-

25.

Mostan meg nevelnünk kel az mi hirünket,
 Auagy tisztességgel végeznünk éltünket,
 El nem rontya üdö chelekedetünket,
 Valamig világ lesz, es lát ember eger;

26.

Azis minekünk nagy tisztességünkre van,
 Hogy maga ellenségünk Szultán Szulimán,
 Kit mi ha meg győzünk, mint reménységünk van,
 Világ biro Chászárt meg győztük az hartzban:

27.

Hartzolnunk peniglen nem akarmi okért
 Kel, hanem keresztény szerelmes hazánkért,
 Urunkért, feleségünkért, gyermekinkért,
 Magunk tisztességéért, és életünkért:

28.

Előb halva lássa pogány eb testünket,
 Hogy sem el veszessük meg számlált kénchünket,
 Hogy sem ő porázon hordozzon bennünket,
 Szabadságunkal eggyüt rontván hirünket:

29.

Arra fogia vetni minden mesterfégét,
 Hogy mint bolondokat hittet challyon minket,
 Bolond az ki Török szavának ad hitelt,
 Mert várával eggyüt el veszti életét.

30.

Am vitéz Amadi erős Visegradár
 Meg adá Töröknek, nagy szomjuság miát,
 Eltével fizete, a kélon báná dolgát.
 Így vitéz Loffonci adá Tömös várát,

31. Meg

31.

Meg adá Loffonci nagy kérelenséggel,
 Tömös várnak falait éggyügyü szüvel;
 De gyorsan meg fizete kedves életével,
 Es minden vitézinek el-veszésével.

32.

Ninch mit hinnünk nekünk az Török Chászárnak,
 Mert nem len embere meg-eskütt szavának,
 Meg nem adá Budát az Király fiának,
 De nagy hitetlenül meg tartá magának:

33.

De hogy adna hitet, kinek hiti ninnen,
 Töröknek hogy hinnénk ki hazud mindenben,
 Minekünk meg halnunk kel ebben az helyben,
 Avagy meg kel győznünk bizván Istenünkben.

34.

Ez a hely, s-ez az vár legyen dichóságunk,
 Avagy madár gyomra mi koporsó helyünk,
 Mindenképpen embetek s-vitézek legyünk,
 Ugy marad meg örökkén az mi szép hirünk:

35.

Feiem fen áltáig leszek én veletek,
 Esküszem seregnek élő Istenének,
 Kivánom hogy ti is így chelekedgyetek,
 Elcs szablyát kézben tartván esküdgyetek.

36.

Vitéz Zrini szavával meg barorottak,
 Az egész Sziget-vári vitéz Leventák
 Előtte meg rendelt seregben állottak,
 Meztelen fegyvert kezekben tartottak:

37. Minc

25.

Mostan meg nevelnünk kel az mi hirünket,
Auagy tisztelességgel végeznünk élünket,
El nem ronnya üdö chelekedetünket,
Valamig világ lesz, es lát ember eget;

26.

Azis minekünk nagy tisztelességünkre van,
Hogy maga ellenségünk Szultán Szulimán,
Kit mi ha meg győzünk, mint reménységünk van,
Világ biro Chászárt meg győztük az hartzban:

27.

Hartzolnunk peniglen nem akarmi okért
Kel, hanem keresztény szerelmes hazánkért,
Urunkért, felelőségünkért, gyermekinkért,
Magunk tisztelességeért, és életünkért:

28.

Előb halva lássa pogány eb restünket,
Hogy sem el vezessük meg számlált kénchünket,
Hogy sem ő porázon hordozzon bennünket,
Szabadságunkat eggyütt rontván hirünket:

29.

Arra fogia vetni minden mesterfégét,
Hogy mint bolondokat hittel challyon minket,
Bolond az ki Török szavának ad hitelt,
Mert várával eggyütt el veszti életét.

30.

Am vitéz Amadi erős Visegradát
Meg adá Töröknek, nagy szomjuság miár,
Eltével szeme, s későn báná dolgát.
Igy vitéz Loffonci adá Tömös várát,

31. Meg

31.

Meg adá Loffonci nagy kérelenséggel,
Tömös várnak falait éggyügyü szüvel;
De gyorsan meg fizete kedves életével,
Es minden vitézinek el-veszésével.

32.

Ninch mit hinnünk nekünk az Török Chászárnak,
Mert nem lén embere meg-eskütt szavának,
Meg nem adá Budát az Király fiának,
De nagy hitetlenül meg tartá magának:

33.

De hogy adna hitet, kinek hiti nincsen,
Töröknek hogy hinnénk ki hazud mindenben,
Minekünk meg hálnunk kel ebben az helyben,
Avagy meg kel győznünk bizván Istenünkben.

34.

Ez a hely, s-ez az vár legyen dichóságunk,
Avagy madár gyomra mi koporsó helyünk,
Mindenképpen embetek s-vitézek legyünk,
Ugy marad meg örökkén az mi szép hirünk:

35.

Feiem fen áltáig lészek én veletek,
Esküszem seregnek élő Istenének,
Kivánom hogy tiis így chelekedgyetek,
Eles szablyát kézben tartván esküdgyetek.

36.

Vitéz Zrini szavával meg batorottak,
Az egész Sziget-vári vitéz Leventák
Előtte meg rendelt seregben állottak,
Mezételen fegyvert kezekben tartottak:

37. Mint

37.

Mint mikor az föl szél Késmárkbul ki szakad,
Ama sűrű fenyős erdő közben akad,
Tamaszt zugást nagyot, nem reked, s-nem lankad,
Hajol előtte lágy, es kemény ág szakad;

38.

Illyen nagy zöndülés esék ő közikbe,
Mert föl-forr az haragos vér mindenikbe,
Kivánnya mindenik ellenség vérebe
Hamar kezét fölthesse, es az szüvébe.

39.

Ot Farkasich Péter (mert meg gyógyult vala,
Abbul az chapásbul, kit Rahmattul nyert vala)
Szablyát hüvelyébül Groff előt ki ránta,
Az egekben nézue így eskűszik vala:

40.

Hald meg te igaz Isten én beszédemer,
Es te, o vitéz Groff, én eskűvésemert,
Hazámért kéméllem hogy ha életemert,
Ha vigan nem ontom a' hol kől véremer;

41.

Hogy ha meddig élek el hagyom Uramat,
Vagy gondolok az hely ellen praktikákat,
Isten, boszú állo köueddel magamat
űs meg, es lelkemed vesd pokolban hanyat.

42.

Volt Farkasich Zrininek fő Kapitánnya,
Ő serege két száz harmintz kettő vala,
Mindeneknek pánczér, karvas, es Sifakia,
Minnyájan föl szoval így eskűszenek vala:

43. Mi-

43.

Mihant félre álla az Vitéz Kapitán.,
Jún száz ötven kardal Novákovich Iván.,
Haragos Tigrisnek vagyon bőr az hátán.,
Kegyetlen Sas-tol van szegezve payán.,

44.

Novák Debeliáknak nemzetiből való,
Chelekedetiuelis bizony hasomló,
Töröt lába alatt sokszor Török Zászló
Hevert ő alatta sok Török, sok holt ló,

45.

Száz meztelen szablyát Dando hoz ez után.,
Maga van előttök jár mint egy orofzlán.,
Ezis úgy eskűvék félre álla osztán.,
Utánna érkezék százzal Orsich István.:

46.

Ennél nem szülhetet Anya mérészebbet.,
Erős testel biro sem természetsebbet.,
Azt tudnád hogy Márs jár mikor látod ötet.,
Sokszor szemciuel Törököt kergetet.

47.

Jún Szechődi Máthé nagy tarka kechével
Be fődözue magát, es pánczér fegyverrel,
Nagy meztelen palloft tart erős kezével,
Meg eskűvék ezis száz erős legénnyel.

48.

Hát Alapi Gáspár négy ötven szablyával
Jún, van be fődözve parducznak hátával,
Vitéz modra ékes szép daru tollakkal,
Bővölkedik vitézséggel s-okoslággal.

N.

49. Jusz

49.

Júsz te is kegyetlen Radován Andrián,
Mert Urad ki-váltot az Olai Bég sartzán,
Hidgyétek nem fenéb ennél az oroszlán,
Mikor Török seregben keueredve van.

50.

Küldöt már hat százat Törököt pokolban,
De még küld ezeret, van olyan szándékban,
Száz seb vagyon testén melyet nyert hartzokban,
Nem régen leg többet, hogy esék foglágban.

51.

Ihon Stipán Golemi rettentő testel
Lépik, mint egy halom, rettenetességgel;
De ennek nem árthatny soha fegyverrel,
Mert keményeb bőre vasnál s-kemény kúnél.

52.

Im Bata Péteris deli öltözetel
Jún egygüt haragos Patatich Péterrel,
Papratovich Farkas jún könyű testével,
Ez mindenik vala száz száz io legénnyel.

53.

Maga Kobách Miklos két száz legényt vezet,
Mert Hadnagy Cherei Pál társa el veszet,
Bizony ezeretis ez méltán vezethet,
Mert ravaszab nálánál hadban nem lehet.

54.

Jún Balás Deákis nagy Győri Mathiasfal,
Medvei Benedek hatalmas Bikával,
Mondom bizony hatalmas Bika Andrásfal,
Ki lovat s-Törököt öl chak egy chapással.

55. Ge.

55.

Geréci Bertais ötven legént vezet,
Mert többi Olaj Bék keze miát veszet,
Magais Geréci fején sebesedet,
Leg utolsó hartzon kibén Basa veszet.

56.

Juranich Lőrincis Zászló tartó vala,
De nem régen történt Vajdáia halála,
Azért érdeméért tevék most Vajdáva,
Mert sok vitézségét hartzokon mutatá.

57.

Iffiu Juranich, melynél szebb Iffiat,
Soha az nap szeme világom nem láthat,
Vezet maga után ez két ötven szablyát,
Es Ostrony Péter uránna más százat.

58.

Hoz Horvát Radivoy száz legényt ez után,
Eztet százzal követi Bajoni Iván,
Guszich András százzal az ő nyomába van,
Ez meg tartá Zrin-várát Töröktől bátran.

59.

Ihon Deli Vidis Törökök ostora
(Mert tanitya őket gyakor szaladáfra)
Jún maga ez utól hatalmas Leventá,
Véle jún haragos ötször ötven szablya:

60.

Kevés hasomlitanom ezt Oroszlányhoz,
Mert hasomlo Had verő haragos Márhoz,
Lázik az szeménis, hogy halált s-lángot hoz,
Ez négy őni vas-dárdát kezében hordoz.

N 2

61.

Selyem pánczér üngel öltöztette testét,
Nagy nyuzt-bőr kápával be fődőzte fejét,
Azon Kerechen² szárny mutattya szépségét,
Egy nagy nehéz pays súlyosítja kezét:

62.

Nagy mamuz az lábán kemény földet szantya,
Kemény fringia-kard oldalát támasztja;
Ez volt Szigeti Leventáknak virágja,
Bölch, erős, gyors, haragos, mikor akarja.

63.

Ezek mind esküvének Szigethi Groffnak,
Hogy véle az várban meg halni akarnak,
Es hogy ő mellőle holtig el nem álnak,
Hanem hivek lesznek néki, s-az országnak.

64.

Mustrát el-végezván szorgalmatos Zrini,
Várnak állapotját kezdé látogatni,
Agyukat bátyákra rendel fel huzatni,
Fegyvert Vitézeknek, és port osztogatni.

65.

Minden féle profontot hadi szerzőmöt,
Bort, kenyeret, és húst és elegendő sót,
Sok kapát, lajtoriat, minden féle áfót,
Tűzes mesterseget, főchkendő rúz-orót,

66.

Sok deszkát, taligát, és égni való fát,
Salétrumot, kénkút s-éget mogyoró-fát,
Sok kemény tölgyfából temerdek gerendát:
Egy ízóval, az mi kel várnak, mindent hozat.

67. Meg

67.

Meg hagyja az után senki ellenséggel
Beszélny ne merjen, az pogány Törökkel,
Mert ha találta meg fizet fejével,
Es nem lesz néki semmi kegyelemmel:

68.

Istrásákat osztán körül az palánknak,
Hogy mind éjjel nappal esztet rendel járják;
Futnak szorgoskodnak az sok vitéz vajdák,
Magok személyek szerint várat vigyázzák.

69.

Mikor mind ezeket Zrini vivé rendben,
Mikor hivatalyát tudgya immár minden,
Tartozása szerént ír egy levélben,
Magyar országhi Királynak ilyenképpen:

70.

Vagyon immár két heti, Felsőges Uram,
Hogy az Török Chászár készíti kardgyát rám,
Bizonyos emberimtől esztet hallottam,
Azért Felsőgednek ezt tudtára adtam,

71.

Az mint lehetettis készűltem mindennel,
Vitéz szolgaimmal minden mód fegyverrel,
Szorgos vigyázással, és minden jó rendel;
Vége szerenchének de vagyon Istennel.

72.

Irhatom bizonnyal aztot Felsőgednek,
Hogy providéáltam Sziget szükségének,
Ha kézből maradást rendelt Isten ennek,
Ez tartya meg az mely ír te Felsőgednek;

73. De

73.

De Félek más véget tett Isten ez várnak,
Es az várral egygút az te hű szolgádnak,
Mint fővénynek mondgyák mert számát pogánnak,
Azért chak küvelis itt be burithatnak:

74.

De chak az te fejed legyen egészségben.,
Örömet meg halok én ebben Szigetben.,
Kérem Felsőgedet hogy emlekezetben.,
Fiaim legyenek nálad, s-kegyelemben.:

75.

Mostan én örökkén buchuzom te tőled.,
Mert tudom nem látom soha Felsőgedet.,
Azert ki teremte földet, és az eget,
Az az mindenható Isten legyen veled.

76.

El végezvén levelét be-petfételé.,
Osztan fiát Györgyöt szépen meg ölelé.,
Okossan, röviden néki így beszéle.,
Az gyermek Attya szavát igen fülelé:

77.

Fiam, én utolszor most látlak tégedet.,
Es azértis áldom az én Istenemet.,
Hogy hallanod hadta végső beszédemet.,
Hald meg fiam kérlek az én intésemet;

78.

Ihon Uraságban hagylak én tegededet.,
Kardal bővitettem az te értékedet
Mindened lesz, tanuly Isteni félekmet.,
Isten meg neveli minden szerenchédet.

79. Ta-

79.

Tanuly én tőlemis nehéz vitézséget,
Tanuly faradságot, s hazádhoz hűséget,
Tanuly tőlem iofzágos chelekedetet,
Mástol penig szerentsét, s-annak gyümölcshét:

80.

En már éltem eleget, láttam gonoszt, s-jót,
Már megis untam heában valófagot,
Mert láttam mindenkor kit az világ adot
Egy kézzel, kettővel mindgyárt vísza rántot:

81.

Nem láttam semmi iót, kiben meg nyughatnám.,
Nem találtam nyugovást, kiben bizhatnám.,
Chak néked Jehova az mikor szolgáltam.,
Akkor meg elégettem, és meg nyugottam.

82.

Fiam annak szolgály, és iáry azon uton.,
Kit fia Istennek rendelt ez világon.,
Ez ad néked erőt az Török pogányon.,
Ez ad jó szerenchét ezen ez világon.:

83.

Osztan emlekezzél az én sok probámrol
Ne légy, mint el fajzot Galamb kemény Sastul.,
Kardal te keresséd hiredet pogánytul.,
Mondhassák igazán fájzottál Zrinitül:

84.

En égben az Istent imádom eretted,
Hogy bővitse mindenkor az te erődet,
Adgya hogy szolgálhas néki kedve szerint.,
Es hogy sok üdöre menyben lás engemet.

85. Ezt

85.

Ezt az levelemet vid gyorsan Királyhoz,
Tudhasson idején készülni az hadhoz
Es nyulni ió moddal az ország dolgához,
Mert sietséggel jön Szulimán az várhoz.

86.

Kemény szívű Atyám mit kegyetlenkedel?
(Igy Iffu Zrini az nagy Bánnak felel)
Engemet magadtul kergetni akarsz el,
Hogy túled el vályyak örökös üdönel;

87.

Nem így fia Sásnak én igaz Sas lések,
Hanem el faizot vesztetni való kőlök,
Ha én halál előtt oly igen félemlék,
Kit vig szívvel keresz én aztot kerüllek:

88.

Valamely szerenchét rendet Isten néked,
Méltó hogy ugyan az hordozzon engemet,
Bujásommal ne gyaláztasd nagy nevedet,
De kinck tartfám hát meg-unt életemet,

89.

Ezé az vitésség kire tanítsz engem,
Hogy az első próbám el-bujásom legyen,
Nagy Atyának rossz fiát minden neveljen?
Ah ne adgya aztot az ió Isten ernem.

90.

Uram vagy engemet hagy meg itt magaddal,
Vagy hogy végzem életemet magam kardgyával,
El foggyon Zrini név előb nagy chudával,
Hogy sem chak egyikis élyen gyalázattal.

91. De

91.

De Attya így felele okos elmével:
O, nagy szívű gyermek, s-teli bölcheséggel,
Mennyire bűnöködöl te keménységgel,
Annyira tüzedet illik óltanom-el:

92.

Edes tisztességnek az ő gondolattya,
S-némely magát örömeit avar chalattya,
Kevés ki igazán ezt alkolmaztattya,
Az ki jót, ió hirrel őszue chinálhattya;

93.

El ragat tégedet vakmerő bátorság,
Mint szélű hajtatik az ingadozó ág,
Lészen oly üdöis hogy benned vidamság
Ugy fog tündökleni, mint kertben szép virág.

94.

Nem ió üdöitlenül virágot szaggatni,
Nem dicheretes néked halált kívánni
Most mikor senkinek nem tudnál használni
Haláloddal, tartozzol élni, s-szolgálni:

95.

Nem mienk az lélek haném az Istené,
Te fogszé keduedre sáfárkodni vele?
Tarch meg fiam magadat nagyob szükségre,
S-szegény romlot hazánknek iob üdejére:

96.

Szükség hogy én itten végezzem napomat,
Mert Isten rendelte itt végű órámat,
Most utolszor mutatnom kel mivoltomat,
Kövesse, mikor kel, te is nagy próbámat.

O

PARS

PARS SEXTA.

1.
Zulimán Harshánhoz már érkezet vala,
Harmad nap táborát ot meg nyugasztalá,
Onnan követeket magátul bochátal,
Kik mennyenek Zrinihez Sziget várába.

2.
Halul Bék volt neve az egyik követnek,
Ez fia volt Kajeri gondviselőnek,
Mondom, Orchamufnak Mahomet vérének,
Mely Ægyiptom pusztán Szinántul öleték.

3.
Vala igen okos Halul Bék beszédben,
Oly szépen folyt száua mint ha kevert mézben.
Volna, s-az másiknál magát chendeszebben,
Viselteis magát, és sokkal bölchebben.

4.
Az másik Demirhám volt Arabiából,
De tetszik mint egy vad pusztá Libiából,
Vakmerő kegyetlen nem lehet ily sohul,
(Minden igazságát veti chak szablyából:

5.
Ennél vadabbar az föld sem teremthetne,
Bár ha uyab boszuval Oriást szűlné,
Az ki az nagy egekre hegyekkel lűnné;
De mégis vadab Demirhám nál nem lenne:

6. Ez

6.
Ez Szerechen hadnak Kapitánnya vala,
Ötödik részének, s-igen erős vala,
Ezt chak ijesztésért Chászár külte vala,
Mert az követséghez ő semmit nem tuda.

7.
No ezek Sziget várhoz el-indulának,
Mikor osztán kapukhoz közel jutának,
Egy ágyu-lövésnire ők le szállának,
Fegyvert szolgálknál ottan el-hagyának.

8.
Zrini őszve hívá mind az Vitézeket,
Mert már régen hallotta az követeket,
Piatzon halgará meg az követeket,
Maga körül allitá az vitézeket.

9.
Demirhám nem igen böchüllé meg őket,
Mint ha nem gondolná látni vitézeket;
De Halul mellýére tevé az két kezét,
Alázatoslággal monda hajtván fejét:

10.
O, Jesus hitin valóknak szép chillaga,
O, ily vitézeknek érdemes Hadnagya,
Egyedül! mely ország probádat nem tudgya,
Mely világ rész vitézségedet tagadgya?

11.
Hon az meleg hajnal pirossan fel terozik,
Hon az sötét este Tengerben enyészik,
Hon az Észak Tengő magában küszködik:
Hired mindenűt van, s mint nap, ugy tündöklük.

O 2

12. (hu

12.

Chudául mi halljuk nagy Vitézségedet
Mindnyájan, Urunkis az te jó hitedet
Szereti hallani chelekedetedet,
Szeret magadatis, ha nemis hitedet.

13.

Illyen méltó oktul ő meg-indéttatot,
Hogy küldgyön általunk néked barátságot,
S-hogy ebben láthasson ő állandóságot,
Izent néked tulunk képes kívánságot;

14.

ü kívánsága ez: ez Várat kezében
Adgyad, és ne bizzál nagy keménységedben,
Haszontalan harag az ki nincz erőben,
Esztelen ki kíván az mi lehetetlen.

15.

Chászár nem kívánnya az te szép váradat,
Hogy aval neuelye maga gazdagságát;
Mert az ki világnak birja nagy határát
Nem kívánhat szüve kübül egy kis várat:

16.

De tudnod kel néked az mi fátumunkat,
Az Istennek el szánt igaz akarattyát,
Minekünk ő adgya az szép arany almát
Megis fényeséti, mint napot, holdunkat.

17.

Azért az hatalmas Szultán meg indult mast,
Isten akarattyát viszi végben bizuást;
Ne adgya Isten azt hogy te meg gondolhassd,
Hogy te Isten kedüet kézzel meg tartoztassd.

18. O,

18.

O, boldog bölch Thamma Kazul Bas nagy Ura!
Békeséget Chászártul mert kérni tuda,
Idején, s-eszessen magát meg alázta,
Mostan nagy Perfiát békefégyben birja.

19.

Lusitánusokat tartom okossáknak,
Mert az fátum ellen lám ők nem hartzolnak.
Lám az Franczuzokis boldogságban vannak,
Te penig hanyad része lehet sz azoknak?

20.

Ha bölch vagy, szükségbül tehet sz magadnak jót,
Nagyobtul magadra nem chinál sz haragot:
Alázd meg magadat ad meg ezt az várat,
Mellyet semmiképpen többől meg nem tarthat sz.

21.

Nem kérettetik tuled ingyen ez az vár,
Hol nagy haszon vagyon nem látczik kichin kár,
Valamit te kérhet sz azt Szulimán Chászár.
Örömet engedi, el hidgyed nékem bár:

22.

Vezérséget tüle kéry, hogy ha nem hiszed,
De tudom hitünkre nem von sz az te szüved,
Meg bochásd, így szollok, mert Keresztyéneket
Minden tartya, tormában eset féregnek.

23.

Kéry hát tüle sok pénzt, és gazdag kincheket,
Nem talál sz ő benne semmi fősvénféget,
Auagy kérjed tüle ez Várat Szigetet,
Hogy ha te ok nélkül oly igen szereted:

24. El

24.

El hittem te tñled aztot ő sem tiltja,
De Urařág jeléért most azt kívánnya,
Hogy hada be jñijñn, s- valamely Hadnagya,
Aztot te kezeden hagyásából adgya.

25.

Kñlñmben iñ Zrini hogy ha chelekeszel,
Váradat, s szolgaidat bizony vesztet-el;
De semmi ez, életed az iñ hireddel,
Sziget-vár hamujában temetñdik-el:

26.

Talán van, ki biztat, téged fñst azokkal
Keuer jó hteredet belé chálárdfággal;
De az lészén elñ ki szégyen-vallással,
Szűkfégnek idején el árul futással.

27.

Chiklandos szok ezek és mind esztelenek,
Ki fogia tartani aztot Vitézfégnek,
Egynihány hogy állot ellent száz ezernek,
Minden fogia nevezni vakmerñsfégnek.

28.

Talán eskűvésed tartoztat tégedet,
Kit Német Cháfzárnak békesfégben tetted,
De lelki esmérer mostan menté tehet,
Senki nem tartozik tenni lehetetlent.

29.

Bizolé Németben te okos Horvát Bán?
Hogy hamar segítségert küld néked talán;
Német, mely tegetet az föld alatt kíván,
Lenni, segítségert hoz kárával talán:

30. Ki

30.

Ki nem esmérheti Német barátságát,
Leg inkább Magyarhoz gonosz akarattyát?
Hogy gyñlñli Német az Magyar Katonát,
Ha akarod adok néked ezer példát.

31.

De bár az ugy légyen, el jñijñn az Német,
Rák-háton ti néktek hoz ő segítségert,
El vesztitek akkor kedves elterñket,
S-ők Tñrñk kezében talállyák Szigetet.

32.

Uram, hogy én néked meg mondgyam egy szoval,
Nagy dolgokat kis ùdñben te chinálál,
Országos hadakat vesztéig rontattál,
Kñ-váratok vettél és elis bontottál.

33.

Van már leg magassabban az te iñ htered,
Ninchen már hely, az hová fellyeb vihessed,
Chak azon mesterkedgyél hogy azt ñrizzed,
Arrol síkos helyrñl, hol van, el ne ejtsed.

34.

Futnod már kel néked szerenche probáját,
Az ki szakaszthattya iñ hterednek nyakát,
Futnod, Uram, néked kel méltan az hadat,
Az ki minden órán kñlñmben változhat:

35.

Ne légyen fejedben az a bizodalom,
Hogy az kit egyenként te meg gyñztél harczon,
Meg gyñzhesd te mostan hol vannak minnyáian,
Mely, Istén rendibñl, várad alatt vagyon.

36. Ezt

36.

Ezt Szultán Szulimán, mivel szeret téged,
Izente általunk Vitéz Zrini néked,
Ihon jún magais, egy millio népet
Hoz el romlálodra, ha szavát meg veted.

37.

It halgata Halul, és esék fibolygás
Az erős Vitézek közt, és zúgolodás,
Jól esméri Halul hogy nekik unalmas,
Az ilyen követség, és az Vár-meg-adás,

38.

Horvát Bán meg nézé az sok ió Vitézét,
Osztan Kővetségekre fordítá az szemét,
Minnyáian halgatnak várják Bán tétzését,
Ő nagy méltósággal el kezdé beszédét:

39.

Jó követ; okossan nekünk meg beszéléd,
Lágyon, s-haraggalis Urad követségét,
Szép szóval ki tévéd Urad szeretetét,
Kit mi hozzánk hordoz, és az ő ió kedvét.

40.

Chudálom; mert azon én nem igyekeztem,
Hogy ti Cházfártoknál kegyelemem lehessen,
Sőt ártottam néki kis tehetségemben,
Valahol lehetet, és minden erőmben.

41.

Barátságomrolis röviden felelek,
Soha Tőőknék baráttya nem lehetek,
Valameddig látom ő árt Keresztyénnek,
Barátság, ártalom őszue nem férhetnek;

42. De

42.

De ha barátságomat Cházfár kívánnya,
Meg lehet; Magyarét mert vissza adhattyá,
Se mas Keresztyénét osztán ne kívánnya;
Igy talán lehetek ő néki baráttya:

43.

Hol penig Sziget-várat nevével kéred,
Jó követ, tudnod kől az mit mondok néked,
Hogy Zrini ezekkel már sokat szenvedet,
Gonoszt, veszedelmet, hideget, s' meleget.

44.

Azért hogy Istennél nyerhesünk kegyelmet,
Azért nem gondolunk veszténünk éltünket,
Sok kinchet, gazdagfágot, és mindenünket,
Es ez el-mulando világbi hirünket.

45.

Hát ne apolgasson bár Cházfár ezekkel,
Az kit mi világnak hagyunk nagy örömmel,
Ha szonkat nem hiszi, iűijön ránk erővel,
Meg láttya mit tehet, az ki van Istennel:

46.

De ha bűneinkért az Isten bennünket
Meg vér, s kezetekben adgya életünket,
Meg halunk örömeft, de ti el vesztünket
Nem fogiátok nevetni s-keresztyéneket.

47.

Mi sem irigyellyük akkor élteteket,
El hadgyuk örömeft Mennyekeft Szigetet:
Vid meg Cházfárodnak az én beszédemet,
Meg láttya Szulimán Zrinijs mit tehet.

P

48. Nem

48.

Nem tűrheti Demirham Zrini beszédét,
Mert az kemény választ által verte szívét,
Mond, o te! ki meg veted had veszedelmét,
S-gondolod, üstökön fogtad az szerenchét;

49.

Ihon had s-békeség az én kebelemben.,
Most válasz magadnak, míg tart az üdödben.,
Mert én nem érthetem, kerülő beszédben.
Chavarogsz, s-válogatsz hadban, békeségben.,

50.

Illyen szokra seregek meg zöndülének
Nem várják választját hatalmas Zrininek,
Fegyvert, fegyvert kiáltnak az követeknek,
Fegyverrel, nem szóval, kel veszni Szigetnek.

51.

Hát halálos fegyverre hilak bennetek?
Felele Demirhám, mert látom élteket
Unalmas, oly hangal mondá meg ezeket,
Mint ha Janus Temploma most nyílt volna meg.

52.

Gyorsan az Chászárnak élék ez fülében,
Hogy Zrini többiuel van nagy keménységben,
Nem sokáig késék, ugrék nagy méregben,
Zrini, s-Sziget ellen, és nagy kevélységben;

53.

Szokolovich Mehmetet magához hívá
Néki forro haraggal meg parancholá,
Hogy egész táborban készülőt fujatna.,
Es hogy Oszmán Basát elől bochátaná,

54. Es

54.

Es Oszmán Basával Ali Kurtog menne.,
Amaz az nagy Asianak Béglér Békje.,
Ez vizen szárazon fő Agyus mestere.,
Meg hagyá, hogy evel húsz száz Janchár menne.,

55.

Es hogy körül fognák Sziget kerületét,
Néznék hon lehetne maga szálló helyét,
Arthatlanul honnan törhetnék Szigetet,
Hon louas s-Janchárnak szállitna seregét;

56.

Magais hogy holnap, első szép hajnalban.,
Meg indul, és mégyen az Oszmán nyomában.,
Hát meg indult Oszmán ugyan az orában.,
Mert semmit nem mér el mulatni hagyásban.;

57.

Víz tiz ezer szablyát Béglérbék magával,
Ali Kurtog vagyon két ezer Janchárral,
Mendegel Török sereg jó rend tartással,
Vigyázo, jelt ada Szigetben haranggal:

58.

Zrini louas chatát Várul ki bochátá.,
Hogy Török szándékárul ez hirt mondhatná,
Szerenche kezekben egy Törököt ada.,
Mely vár felől maga, többitül szakada:

59.

Ez meg mondá nekik Béglérbék szándékát,
S-hogy holnap el várná az Cháizár táborát,
Gyorsan meg nyittatá Zrini az kapukat,
Viue ki magával tizenké száz szablyát.

P 2

60. Ba-

60.

Basa meg szállot volt már egy nagy malomnál,
Hol hináros Almás foly lassu zugással,
Túl az vizen Ali Kurt van fele haddal,
Nézik Sziget-várnak ártanak mi moddal:

61.

Törökök lovakat mind füre ereszték,
Túl, s-innen magokis mind széllal heuernek,
Esztelenek egymáshoz nemis mehetnek
Nem félnek Keresztyenek hogy ki-jűjenek.

62.

Vár, és Török között egy kis halom vala,
Azért az Keresztyent Török meg nem látá;
De mihent jó Zrini az halomra jutt,
Egy Dervis nevű Török ottan meg látá;

63.

Kiált iste Kaur, nem kiált fokáig,
Mert rá mene Dando, mint ama mérges Gyik
Szablyáit Dervisben vágá honaliáig,
Eltérül szavátul egyszers' mind el válék:

64.

Kiáltás, futkozás táborban nagy esék,
Ki kergeti lovát, ki lovára ugrik,
Ki pedig berekben gyalazattal bujik,
Még Basa magáis ottan meg rettenik.

65.

Láttadé hangyákat mikor meg bolygattyák,
Mint sietéggel ide s' tova futkosnak,
Nyomorultak nagy rojásokat hordozzák:
Szintén így most ezek két felé kapdosnak.

66. De

66.

De fokat Szigethi Kapitány nem kékik,
Közikben mint Vitéz bátorsággal esik,
Az hol choportokban Török gyülekezik,
Az Zrini kezétül gyorsan el szélledik.

67.

Talán így Hercules bánt az Sárkányokkal,
Vagy hatalmas Sámson Philisteusokkal;
Mint Zrini chelekszik Török pogányokkal,
Egy kemény, és élő Fringia szablyával,

68.

El vévé életét evel Ramadánnak,
El választá fejét testétül Juszipnak,
Es Karamán Nuhnak, Persa Aslagurnak,
Torlaknak, Dedonak, nagy testű Halulnak:

69.

Nem használhat nékedis hamis Hamalia,
Murtuzánogli Murtuzan Basa fia,
Sem tenéked szentű Balukbas Jahia,
Mind föld alá téve tikteket Fringia.

70.

Deli Vid más felől Török közt, mint tündér,
Százat dárdájával nagy erővel le vér,
Már minden ruhája nem más chak Török vér,
Egyedül köztök, mint Oroszlány, jární mér:

71.

Nemis mondhatom ezt harcznak s-viadalnak,
Chak rettenetes iszonyu vér ontásnak,
Mert Törökök minden felől, mint porr, futnak,
Ki lovon ki gyalok berekben szaladnak.

72. Meg-

72.

Meg holt Kara Illan Radován kezétül,
Tarluk Oda Bafa Novák nagy sebétül,
Szerechen Gisdaris ennek fegyverétül
Fekszik; földet harapván nagy kegyetlenül.

73.

Túl Almás patakon van az Janchár sereg,
De nem lehet ő túlók semmi segítség,
Mert viz magassága ér torkig embernek,
Meg ázik fegyverek, hogy ha által jünnek.

74.

Az Bafa heában kiált innen rájok:
Bizony Török Chászárnak ti vadtok árulók,
Ha nekünk segítséget gyorsan nem hoztok
Nem igaz Törökök, de Török árulók.

75.

Ali Kurt örömet hozna segítségért,
De jót esmeri vala az viz mélységét,
Lo meg nem győzheti az nagy löppedéket,
De gyalog meg áztattya minden fegyverét;

76.

Mégis, noha lőtét volt, viznek Janchárság
Gázolua indult, mint fok sűrű nádaság,
Puskákat kezekben magassan föl-tartják,
Hogy az Almás vizében meg ne áztassák:

77.

Segítség akarnak futóknak hozni,
De megy eleikben halál-hozó Zrini
Üvedzőig vizben kéz len be gázolni,
Ottan kezdé őket keménységgel vágni;

78. Ho-

78.

Hová indultatok ti nyomorult ebek
(Igy kiált Szigeti Kapitán Töröknek)
Hílzem lám magamis ti hozzátok megyek,
It vagyok tovább engem ne keressetek.

79.

Hamar kü esik ott, hon az ég zörrenik,
Zrini ez szó után hamar rájok esik,
Ot tüle Kurt Aga egy sebbel öletik,
Az másikkal Toigonnak feje véretek;

80.

Ninch oly Demecki kard ki ketté nem törik,
Zrini keze előtt ot fok fej el esik,
Mind ha chak nád közöt ő járna úgy tétzik,
Mert fut az fok Török, hul, és sebesedik;

81.

Már halmok előtte vannak holt testekből,
Az Almás vizeis meg tódult ezektől,
Minden kichin chöp-viz ál fekete vérből,
Futnak az Törökök futó vezérestől,

82.

Oszmán az hamar lovát által usztatá,
Hartzolis, az Zrinit az éj el választá,
Seregét szépen őszue choportoztatá,
Lassan Sziget felé vélek el indula:

83.

De Vitéz Deli Vid által ment az vizen
Az Törökök hátán, s-töbre halált vízen,
Ő eleiben megy Hamviván Szerechen,
Meg esmerte vala Vidot szép fegyverén;

84. Igye-

84.

Igyenetlen erővel rá hajtá dárdát,
Találá középben Vidnak nagy paisát,
El veszté erejét találván nagyobbbat,
Földre meg compitván esék maga vasát.

85.

Iffia Hamviván el ijét szűvében,
Ninch már reménysege fegyvertelen kézben,
El futa Vid előtt az szélnél könnyebben,
Bizik futásának nagy sebességében.

86.

De gyorsan utánna fut Vida kegyetlen,
Ennehány ugrásban el éré hertelen,
Igy szolla: látszik hogy vagy álnok Szerechen,
Többet bizol lábadban, s-nem fegyveredben;

87.

De nem használ néked hazadbéli futás,
Meg szaggattya szűvedet mostan ez az vas:
Ily szok után len rá erős dárda-hajtás,
Kinek soha mását nem látta ég magas,

88.

Acélos paisát Hamviván föl tartá,
De azt kemény dárda nagy vassal szaggatta,
Üvén Hamvivának nagy kerék kű vala
Asztis porrá töré az halálos dárda.

89.

Be ment hasábanis, nem tartá meg háta,
Mert kedues életét magával ki-rántá,
Esik-le Hamviván Vid előtt hanyattá,
Földben le-szegecszte Deli Vid dárdája;

90. Gyor-

90.

Gyorsfággal rá fut Deli Vid, s-dardáját
Ki rántá hasábul reá tévén lábát.
Meg hallák Törökök Vid kegyetlen szavát
Török fölöt álván így nyitá meg torkát:

91.

Kit haddal kerestek, ihon Sziget-Várat,
Néktek ajándekozom szép Pannoniát;
De akarom asztot mostan mérjed hanyat
Te Szerechen kőlök, mérjed hosszafágát.

92.

Mint fene Oroslány meg ölvén praedáját,
Kevélyen főlette jártattya haragiát,
Kegyetlen szeméuel nézi kínlodását,
Gyönyörködik vérben, usztattya nagy haját:

93.

Igy szintén Deli Vid, holt Török fölöt ál,
Dárdája kezében, mint nagy sugár tölz szál,
Jól látszik meszirül, mint egyenes kű-fal,
Vigyáz, ellenféget hogy ha máshun talál.

94.

Hamviván fegyverét békével le-vévé,
Arannyal vart üngéris magára vévé;
De Kambér sokáig esztet el nem tûré,
Igy hangos torokkal Seregnek üvölte:

95.

Haj szégyen vallottak; Ti vadtok vitézek,
Igy mutatunk szégyent első nap Szigetnek,
Vitéz holt Hamvivánt jól lártya szemetek,
Egy ember meg ölte ezt ti ölettetek:

Q

96. Holt

96.

Holt testet foslani ti meg szenveditek,
Es rajta tombolni az Kaurt nézitek,
Hon van most az ti dicheködő szüvetek
Hon van othon hányor veter vitézségtek?

97.

De meg iövendölte ezt az nagy Menethám,
Mikor ezt az fiát küldte Török hadban,
Sokszor bő könyvével kiáltot buchuzuán,
Örizz magad fiam, szép fiam Hamviván,

98.

Ne bizd el magadat Török barátságban
Sok nép, sok ió vitéz chalatkozot abban,
Nem segét meg téged soha Török hartzban,
Higy néki, de nem térsz soha Siriában;

99.

Sokszor én hozzámis nagy Király kiáltot,
Nékem fiát ajánlván sűrűn ohajtot,
Kambér édes szolgám vezessed fiamat,
Mellyet Török hadban kedue el ragadot;

100.

De nem kívánhatom én meg térésemet,
Hanem Uram mellett el veszttem éltemet,
Menethám meg lártya az én hűségemet,
Noha immár későn, nagy igaz szüvemet.

101.

Ezt monda s-nem többet; s szolgájátul dárdát
Ki rántá; s-keresi az Zrini Hadnagyát,
Nem fel az Deli Vid, de merén dárdáját
Nagy kezében tartya, s-neueli haragiát:

102. De

102.

De az Kambér szaván egész Török sereg
Ki ki maga szüvében búban mozdult meg,
Egyfzer s-mind Deli Vidot köröskörül vék,
Ugy hogy kezén kívül nincsen semmi reménység:

103.

De Vid mint küszikla ál az habok között,
Vitézséggel tartya maga az had folyhót,
Nagy fegyver szélvészkel kemény paylá meg-tölt,
Nyíl, dárda, szablya jár sűrűn feje fölöt.

104.

Mint az sivo ördög Kamber Vidra megyen,
Azért hogy Uraért rajta boszut tégyen
Siriai nádat rá hajtá keménnyen;
De chudáual látá el törve az földön.

105.

Kurt Aga ió törrel meg sebesítette,
De csak alig fejt meg véresítette,
Ibraim az szablyát Vid paylán törte,
Ali Kurt kopjával oldalban ütötte.

106.

Kambér hűvelyéből ismég ránta szablyát,
Kegyetlenül űte Deli Vid fisekiát,
Akkor az Deli Vid hozzá hajtá dárdát,
De dárda nem tevé Ura akarattyát;

107.

Mert Kamber el ugrék, de nem járt üressen,
Az kegyetlen somfa, hanem kegyelmetlen
Efék Zizim, Agának közep mellyében,
Kiért élte el oázis levegő égben.

Q 2

108. Zi

108.

Zizim földön fekszik idegen seb miát,
Ki-rántá Deli Vid ember ölő szablyát,
Egy sebbel meg ölé haragos Kurt Agát,
Az másikkal Kambért Hamviván szolgálát:

109.

Kamber kedves halállal Ura mellé dült,
Sok véres chuklásban élete el-röpült,
Vérétül s' hűségül egyszers' mind teste hült,
Nálánál hüvebbet soha Ania nem szült.

110.

Talál utat Vida magának szablyával,
Mint az emésztő tűz merre megyen lángal,
Ugy hogy ő közülők ki-jűt már haraggal,
Ballag az viz felé lustos vérrel s' porral.

111.

Nem mennek utánna az Török seregek,
Sőt inkább közülők hogy ki-ment örülnek;
De ő gondolkodua indula az viznek,
Hogy közülők ki-jűt tartya azt szégyennek:

112.

Háromszor meg állot az Almás patakban,
Visza rájuk mennyen, gondollya magában,
De meg látá Zrinit hogy vagyon choportban,
S-hogy mindnyáian rá vannak várakozásban.

113.

Fegyverestül ugrék hináros Almásban,
Almás penig ütöt vízi maga hátán,
Es le-mosá róla pogány vért folyásban,
Ugy küldé Urához s' társaihoz tisztán.

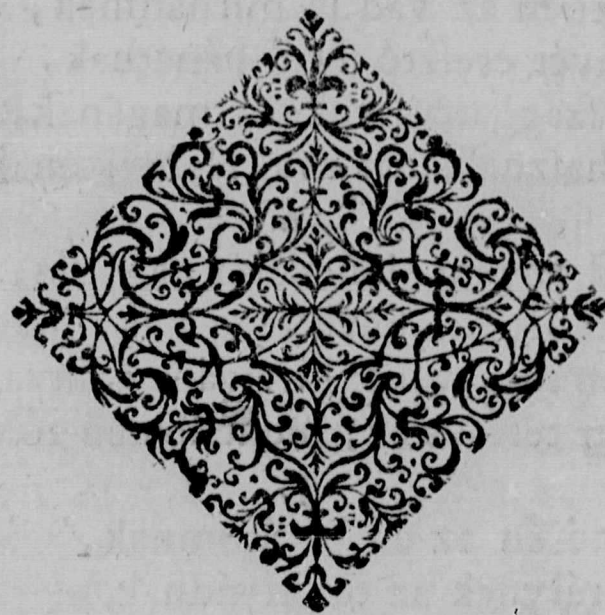
114. Eg-

114.

Eggyűt ió Zrinivel be-mene Szigetben,
Es vannak vitézek minnyáian örömben,
Vid gyönyörködik Hamviván fegyverében,
Mely Sirus Királynak fia volt élteben.

115.

Három ezer lovas veszet ebben hartzban,
Öt száz Janchár hever az Almás patakban;
Da mindnyáiook fölöt nagyob kár Hamviván,
Mely Vid Dárdájátul fekszik földet rágván.

PARS

PARS SEPTIMA.

1.
 Inek utánna már szép hajnal szekere
 Mindeneket inditor gyönyörűségre,
 Szép fűlemile keferues eneklésre,
 Es Szigeti Vitézeket nagy örökre;

2.
 El jöve az gyors hír Chászár táborában,
 Zrini Oszmán Basát meg verte nagy hartzban,
 Eletét s' fegyverét el veszté Hamviván,
 El veszté kedues fiát Basa Murtuzán.

3.
 Esék ez fülében az vad Demirhámnak,
 Kiért szívét ereszté sértő bánatnak,
 Esztelen szaggattya ruháját magának,
 Mintha használhatna a val Hamvivának;

4.
 Hova hattál engem Menetkám nagy fia,
 (Mert ez volt Attyának igen nagy baráttya,
 Kegyetlen torkával Hamvivánt kiáltya)
 Mikeppen történt ez, ment lelked föld alá?

5.
 Ezt ígértemé én az én barátomnak,
 Siriaj Királynak az te Atyádnak,
 Hogy magamtul hartzon tégedet el hadgyalak,
 Es Kaur kardgyának pradául talallyak.

6.
 De ki vétkes ebben chak magad esztelen,
 Hogy közülünk el menél ilyen véletlen,
 Nem tudta ezt senki az te seregedben,
 Chak te szolgád Kamber azis szerenchétlen.

7. De

7.
 De Hamviván lelke légy nekem irgalmas,
 Mert éretted leszen hamar boszu-állás,
 Hohárodnak lelkét meg-észí ez az vas,
 Esküszöm Mahometnek kit tart ég magas.

8.
 Te véres szüvedet Menethámnak viszem,
 Bánattyát lágyítsa noha ugy sem igen,
 Tahat boszut állok az egész Szigeten,
 S valahol talállok minden Keresztyénen.

9.
 Illyen szokkal ballag Demirhám Chaszárhoz,
 S mihent közel jutta Chászár Sátorához,
 Meg esmeré Chászár szemén hogy rosz hirt hoz,
 Demirhám így kezde szólni Szulimánhoz:

10.
 Mi it heában hevertettyük magunkat,
 Amot Szigeti Bán meg verte hadadat,
 Meg ölték Kaurok Hamvivánt társomat,
 Es Murtuzán fiát s' Oszmánt meg gyalázták;

11.
 Padisahom, avagy eresz el magamat,
 Had tölchem ki rajtok haragos boszumat,
 Avagy te magadis hozd el taborodat,
 Ronch el az hitetlen pogány Kaurokat.

12.
 Demirhám dühösségét Chászár esmérte,
 Azért meg rivogatni ottan nem merte,
 Ihon most indulunk, néki azt felelte,
 Társod volt Hamviván aly boszut érette.

13. Azért

13.

Azért meg indula Szulimán táborral,
Igen had viselő okos rend tartással,
Ere Sziget-várhoz ugyan azon nappal,
Dél után két orakor nagy táborával.

14.

Sziget vár bástyáját Zrini szintén nézte,
Meg látá meszirül magát föl vitette,
Iszonyu sűrű por s' megy égbe keverve,
Ugy hogy eget földet mint be sötétötte:

15.

Meg láták későre ofztán sok Törököt,
Szintén mint levegőben az sötét folyhót,
Be-burétua vagyon sokaktul mert az föld,
Mint ha hegy mozdulna az sík mező fölöt.

16.

Az seregek fölöt magas por chavarog,
Alattok rettenetességgel föld robog,
Sok erős vörös Zászló az széllel lobog,
Gondolnád Tengeris hogy most reád forog.

17.

Meg szálla vár körül világ-ronto tábor,
Mint szintén az Dunán az iejes sűrű sor,
Mindenütt fejerlik sok számtalan Sátor
Senkicül ő nem fél erejében bátor.

18.

Chászar körös-körül meg nézé az Várat,
Az után magais egy halmon túl szállot,
Akkor egész tábor Allahú kiáltot,
Egymás után háromszor meszi meg állot,

19. Az

19.

Az egész Janchárfág el rendőlt seregben,
Puska mindeniknek kár-tévő kezekben,
Ezt minnyáian ki lövék az magas égben,
Chászar júuéléért vannak nagy örömben;

20.

De az ágyukatis egyszers' mind ki lűvék
Azt tudnád le-szakad reád az maga
Alol az föld robog repedez mint
Sziget bástyáiais féltébül mozdul meg.

21.

Meg hagyá Zrini Miklos Pattantyusoknak,
Agyubul köszöntést Töröknek adgyanak,
Leg első Chontos Pál egy végét kanotnak
Gyujto likához tevé Farkas ágyunak;

22.

Gyorsan rettenetes pattantyu ki-süle,
Török tábor felé golyobifát küldé,
Az láthatatlanul sereg közé jüve,
Rettenetős halált ő közikben vive:

23.

Mert elől találá Janchár Aga fejét,
Mind paryolatoftul el rontá életét,
Utánna egy rőndben harmintz kilentz testet,
Keményléggel rontá vezér Törököket.

24.

Örül a sereg, hogy asztot meg látta
Törökök körül hangul hangul
Ihon van az ior jut bilik
Majd nekiis az k... itta.

Szi-

25.

Sziget Várbul lesznek ilyen köszönetek,
Erős gyomrotok van meg emészthetitek,
Nem jöttök Szigetben ha nem iszátok meg,
Zrini egészségeért, álnok Török ebek.

26.

Az másik lövéssel Pál Aigas Basának
Louát, szaggatá, és Péchi Dézdárnak
Az mélyét, és rendel hufzon három másnak,
Hevernék az Földön, s' lelkeket ki-fűjék.

27.

De harmadik lövést nem merék meg várni,
Sietnek szállásra ki ki el oshani,
Némellyik nem tudgya magaét találni,
Nagy ijedésében, s' nem mér meg állani.

28.

Két lövéssel nagy kár eset az Törökben,
Sokkal nagyob történék mostan Szigetben,
Mert Farkasich Péter réghi betegségben,
Készeti nagy lelkét Isten eleiben ;

29.

S-chak azon törődik hogy ágyon halnameg,
Esztelen akarattyát élő Istennek,
Panaszolkodással nem fordithattya meg,
Ö vitézek előtigy panaszolkodék:

30.

Hej hej én, ha mostan meg igerem,
Ettől mostan szüvemből tegrem,
Dicheretlen agy, hogy éltemet küldgyem,
Mindenható Istenem, Istenem.

31. O,

31.

O, százszor boldogok! kik hazájok mellett,
Vitéz modra le-tették kedves élteket,
Szerenche penig azért tartot engemet,
Hogy haszontalanul fogyassam éltemet.

32.

Ah szerenchetlen én el nem tudtam veszni!
Hon kedues halállal meg holt nagy Losonci,
Hon fekszik Rác Milák, és Farkas Bottyáni,
Vitéz Spányor Perez öreg Kastelánfi?

33.

De nem tudtamé én nagy Dragut kezétől,
Vagy kegyetlen Akomat jó fegyverétől
Meg fosztatnom ettől unalmas éltemtől?
Ihon most meg ke halnom dicheret nélkül.

34.

Mikor meg nyomattam egyszer s' mind hufz nyilcul,
Mikor földre estem Gyafer chidájátul,
Mikor agyon ütöttem Rahmat bottyátul,
Eltem meg maradot s' most megy-el ágyambul.

35.

De iol van, ha ugy van, mint Isten akarja,
Gyakorta szolgálát keménnyen sujtollya,
Azért hogy mennyegben szebben koronázza,
Szenvedéseért bőven ajándékozza.

36.

Ihon Vitéz barátim mostan meg halok,
Néktek jó szerenchér Istentől kívánok,
Egekben értetek jó Istent imádok,
Vitézek legyetek, most Isten hozzátok.

R 2

37. Igy

37.

Igy Farkasich Péter végezé életét,
Az Istenhez küldé vitéz tiszta lelkét
Sirattya jó Zrini ő ki-menetelét,
Igy nagy fohaszkodua el kezdé beszédét:

38.

O, forgo szerenche átkozot, kegyetlen!
Miért ragadád-el ez vitézt hertelen?
Az mi nyaualyánknak ez volt hea szintén,
Hogy ne légyen Farkasich mostan eleuen.

39.

O, élet mely hamar ez világbul ki-tűnsz,
O, rövid élet, tűlünk mely gyorsan röpűlsz!
Mikor inkább kellenél akkor te meg szűnsz,
Es, mint harmat nap előtt, egyszer s' mind el-tűnsz.

40.

Mint harmat nap előtt mint ho az tűz előtt,
Mint álom előttünk, mint fűst az szél előtt,
Vagy sebes forgo szél mint hajttya az folyhót:
Ugy tűnsz el előttünk, s' kívánságunk előtt.

41.

Chusz haszontalanul rút kigyo az réten
Semmit nem törődik unalmas vénfégén,
ü meg ifiadik mikor jún keduében,
El-veri vén bőrét s' meg iffiul testében:

42.

Ember penig, az ki Isteni formára
Meg van ékesítve Isten ábrázatra,
Hogy ha el érkezik utolsó orára;
Nem tér, s' meg nem uyul, de mégyen halálra.

43. Meg

43.

Meg vénheszik az föld, el veszti szépségét,
De uyul ha éri kikelet idejét,
Az nap el végezi estue ő menését,
De meg uyul reggel ki-hozván szekerét:

44.

Chak maga egyedül az nyomorult ember,
Az ki gyors vénfégérül soha meg nem tér,
örök folyásában van az fris forrásu ér,
Emberben peniglen soha nem uyul vér.

45.

Viz, tűz, föld, és nagy ég tartanak sokáig,
Ember ezek Ura egy szem pillantásig,
Kü-falok, nagy tornyok sok száz esztendeig,
Ember, ki chinálta, ezeket, oráig;

46.

Czak egy van ki meg-marad Koporso után,
Az mely meg mutattya magát világ forrán,
Jofzágos chelekedet, nagy öröksége van,
Uyul mindenkoron halhatatlan voltán,

47.

Uyul hát Farkasich az te Vitéz neved,
Noha az nehéz föld be-födi testedet,
Chelekedetteddel az halált meg-győzted,
Most Isten job kezén van gyönyörködésed:

48.

Ottan fizetődik most világi munkád,
Vigan nézik Angyalok sebeid nyomát,
Ottan mely véreder hazáért hullatrad,
örök boldogságodra szentek fordétryák.

49. Igy

49.

Igy Zrini Farkasichot el temetteté,
Olztán gondot visel várra minden felé,
Szigeti vitézek vannak chendességbe,
Mindenűt bástyákon nagy gondviselesbe.

50.

Török meg szállot volt már mind körös körül,
Mindenűt sok Török szép üdönék örül,
Chak maga Szulimán nagy gondokban őszül,
Bán merész szüvéjért nagy félelemben hül;

51.

Nem késik sokáig Szigeti Vitéz Bán,
Bátorodik szüve ellenségét látván,
Mint az rettenetős örményi oroszlán,
Ki-jűn barlangiából, otkin fegyvert látván:

52.

Igy Zrini Szigetből Törökökre megyen,
Erős ember őő van dárda kezében,
Mozgattya gyöngye szél Strutz tollat fejében,
Öt száz Vitéz utánna megyen szép rendben.

53.

Meg fordult hozzájok, így szolt seregeknek:
Hallyátok mit mondok ti erős Vitézek,
Első nap első hartz lesz most előttek,
Ma félelmet tennünk kel Török ebeknek,

54.

Ma Török Chászárral mi meg esmértettyük,
Mi szüvünk, mi kezünk, michodas fegyverünk,
Ma rettenetessé kel magunkat tennünk,
Azért vitéz szolgaim emberek legyünk.

55. Ke-

55.

Kevés szokkal nagy bátorságot Bán ada,
Vitéz seregének, mely chak alig várja,
Hogy Törökkel szemben hamaráb juchatna,
Ha illenék hartzra sebességgel futna.

56.

Nem meszi az vártul Ali Kurt fáradoz,
Minden készülettel vagyon sántz áfáshoz,
Rusztán Chászár vej ott ezer Janchárt hoz,
Le-telepété, nem meszi Ali Kurthoz;

57.

De Stipán Golemi ió Zrini Hadnagya,
Megy vitézek előtt ot elől jároba,
Nagy bátorsággal út számtalan asapra,
Az ki sántzot áfnak eggyüt Janchárookra.

58.

Sok Török el esék az száz gyalog miát,
Mert nem lúvi heában egyis puskáját,
De rendben Janchárság mint fal veri magat,
Készíti fegyverét puskájár, s'kanottyát.

59.

Rechep Janchár Aga leg első sereget
Viszi Stipan Vajdára, tüzes fegyverét;
De Stipan Golemi tüle meg nem ijet,
Nézi ellenségét, s' mint toll all szél előtt.

60.

Török esztelenül ki-lúvi puskáját,
Stipán meg szemlélte Rechep Janchár Agát,
Bátran reá vivé két élű pallosát,
Azt fejéhez üté, vágván patyolatnyát.

61. Két

61.

Két vállára esik két felől az feje,
Nagy zörgéssel esék magais az földre,
De Stipán kezétül többis mellé dűle,
Mert Abazt Benavirt, s' Musztafát meg ölé.

62.

Rustán Bék meg indult öt ezer Janchárral,
Az hol Stipán Vajda kárt tézen pallossal,
Zrini Goleminak négy száz ió szablyával
Idején segítséget hoz rend tartással.

63.

Az kit az Ur Isten meg akar tartani,
Száz ezer közöttis meg fog az maradni,
Öt ezer puskárul nem lelete halni
Senkinek seregűl, melyben volt ió Zrini.

64.

Mihent fűst el oszlék nagy rivalkodással,
Rustán Vezér meg indult sok Janchársággal,
Az öt ezer ember három seregben ál,
Kegyetlenül őszve kapa Bán hadával.

65.

Leg első nagy Horvát Radivoj te voltál,
Ki pogány Török vért szablyával ontottál,
Le-dűlt te előtted kegyetlen halállal
Pervisz Oda Bafa, ki volt mind iob, s' mind bal.

66.

De gyorsan Juranich Lörintz ő utánna,
Achomát Barjaktárt szablyával le-vágá,
Fekszik Zrini előt tizön öt már halva,
Török testen fölől jár vérben gázolva.

67. Arsz-

67.

Arslán Rustan őche Zrinit meg esmeré,
Dárdával ő reá merészéggel mene,
El törék dárdája, s' heában az földre
Eset, mert paysban ütközöt az hegyc.

68.

Gyorsan kardot ránta az Iffiu Arslán,
Eleiben tartya paysát Horvat Bán,
Fel-ver már két chapást, de többer nem várván
Hozzá chap szablyával iofágában bizván.

69.

Kegyetlen szablyával mellyét ketté vágá,
Az eleven szűve benne mozok vala,
Ő meg halaványodék mint szép viola,
Zrini lába előt esék-le hanyatta.

70.

Meg nyitot mellyéből piros vért okádig,
Elete halállal testében küzködik,
Végre az haláltul élte meg győzetik,
Szélles uton lelke testéből ki-bujik.

71.

De Szanzak Benavir ettől meg nem ijert,
Kezében markolá kemény Hegyes-törét,
Oda megy hon rontá Zrini Arslán Béket,
S-ily kevélyen kezdé előtte beszédét.

72.

Ki-bujral likodbul hamis álnok roka,
Oda már meg nem tér sz noha eszel rakva,
Futáshoz termet lábod, ez koporsoja
Lesz álnok testednek, s' ez utolsó ora;

S

73. De

73.

De michodás kinnal öllyelek tégedet?
Arslán haláláért eleuen szüvedet,
Keues lészén rágnom, avagy az ebeket,
Véle jól tartanom meg rontván téstedet;

74.

De ihon hohárod te néked ez lészén
Ez érdemes büntetést szüvedből vészén.
Ily szok után Zrinire megyen mérgessen,
Hozzá szur, de Zrini el-ugrik hertelen.

75.

Talán job chapás ez ki jön én kezemből,
Mert keményebben, és jünis iob embertől,
Igy felele Zrini szablyáit vitézül
Derekában vágván s' vérét látván, örül.

76.

Le esik Benavir s' lelke torkán hörög
Estében fegyvere iszonyuan zörög,
Ihon szaladáshoz termet kéz eb Török,
Földre le-fektetet, s' itt fekügyél örök

77.

Nem henyél Deli Vid, látván Vitéz Urát,
De az sok Törökben el törte dárdáját,
Fekszik ő előtte Kairadin Kairakat,
Meg ölte Huszaint, Alt, Cefert, Musztafát.

78.

It bátorságot vet az Keresztyen sereg,
Az Török peniglen félelemtől lézeg,
Joza Pál életét el veve Bichirnek,
Penezich Abraham, Nuhnak, s' Derielnek.

79. Tam-

79.

Tamburás Istokis Toigant földre veté,
Erős Dando Iván Ibrahimt meg ölé,
Barjaktárt Juranich puskával meg lűvé,
Aranyas Zászlóját kezéből ki-vévé.

80.

De nem tudom Demirham honnan érkezék,
Mert hartzrol kiáltás fülében be esék,
Gyorsan az hartzolók közikben férkezék,
Láttya hogy Törökök az futashoz készek.

81.

Tamburás Istoknál Török Zászlót láta,
Mert ennek Juranich hogy hordozza adta
Nem néked, Kaur eb, vaio szép barjakta
Meszirül Istoknak Demirhám kiálttya:

82.

Eggyűt ilyen szokkal hozzá ránta kardot,
Amaz ijettében el hajcá az Zászlót,
Ő nékiis kezében szablya akador,
Igycetlen kézzel hozzá úcé asztot.

83.

Fel vévé az chapást Demirhám szablyával,
Ugyan hozzá vágot azon fáratsággal,
Mellyén, és oldalán egy nagy sebet chinál,
Azon élte ki mégyen s' szál belé halát.

84.

Demirhám lovárul Zászlóért le szállot,
De mihent meg látá collas Deli Vidot,
Könnyen mint egy evét ismeg lora ugrot,
Más Töröknek adta kezében az Zászlót.

S 2

85. Ez

85.

Ez az a Demirhám ki minap Szigetben
Vala Zrini előtt olyan keménységben,
Most ismeg chidát vett kár tévő kezében,
Bizonit keménységet chelekedetiben.

86.

Mint az merges Sárkány Vidra rugaszkodék,
De ártalmas dárda payson el törék,
De az Vid pallosa lo fejében esék,
Kiert halva földre Uraftul le-esék.

87.

Ismer könnyen Demirham mint az fris menyét,
Földön hagyta lovát s' ki vonyá fegyverét,
Megyen Deli Vidra nézi bátran szemét,
Mint ha nemis látná máshun ellenfégét.

88.

Mit készülsz sokáig? Deli Vid azt monda,
Lám vártalak addig mig chühödöl vala
Az lo alol: van kezemnek máshun dolga,
Nem csak veled, Demirhám ily választ ada;

89.

Károddal serkengetz magadra engemet,
Azért, hogy nem esmérlek, nézlek tégedet,
Talán Deli Vidnak mondanak tégedet,
Az ki Hamuivának el veuéd életét:

90.

De te akarki légy, több gondod nem leszen,
Ma mert én kezem néked eleget részen,
Kardom Török véreért rajtad boszut véssen,
Azért ily kis üdőt szüved ne resteljen.

91. En

91.

En vagyok Deli Vid, felele az másik,
De miért karátyolsz, száiad nyelveskedik,
Az én kezem miát Hamvivan ott fekszik,
Majd ugyan ez miát fejed földre esik.

92.

Demirhám mint ördög hogy esztet meg hallá
Hogy ez keze miát lett tárfa halála,
Nagy Demetzki kardot kezében ragada,
Ugy megyen dühösséggel nagy Deli Vidra.

93.

Mint két haragos Libiai oroszlán,
Öszve találkozuán az nagy széles pusztán,
Probállják körmöket egymás szörös hátán:
Ugy két vitéz téssen Sziget-vár határán.

94.

Demirhám haraggal s' dühösséggel nagyob,
De Vitéz Deli Vid igaz hűttel bátrab,
Nem enged egymásnak szikráznak az kardok,
Magokon merő vas nagy meszirül ragyog.

95.

Török két chapással Deli Vid paysát,
Darabokra rontá, de Török Sisakiát,
Deli Vid el tőre, mert szablyáia lapját,
Üté az Sisakhoz meg sérté homlokát.

96.

Ezek így hartzolnak, de az több seregek,
Erős Zrini kezétől meg félemlettek
Benavir serege leg első futamék,
Utánna Arszláné, Urokat el vészték.

97. Meg

97.

Meg indult Rustanis, meg ijek ily dolgon,
Nem gondol őchéjért Zrini boszut állyon,
üzi az Törököt Zrini magok nyomon,
Mindenűt Keresztény szablya van hátokon;

98.

üzi, de okossan, mert mefzirűl látá,
Hogy sok ezer louas jűn az ő kárára,
Mert Vitéz Delimán nagy Tatár Hám fia,
Mint orosz lány kőlők jűn Zrini hadára.

99.

Bán az nagy sokaságot mikor meg látá,
El széllet seregét ottan őszue. hajta,
Mert immár szép naps lovait el-hajta,
Océánun tengerben, sötetis vala.

100.

Rustán alig szalat sok gyalogságával,
Ha Delimán nem jűt volna lovasokkal,
De hartzol Demirhám mostis Deli Viddal,
Nem árthatnak egymásnak semmit szablyákkal.

101.

Mikor sötét vala Demirhám így szollal:
Mi it mint az vakok törjűk bolondfággal
Heában magunkat, s' nem árthatunk kardal
Egymásnak, nem job leszé hartzolnunk nappal?

102.

Nappal akkor munkánkat az irigy sötettség
El nem titkölhattya, mert meg láttya nagy ég,
Meg láttya Sziget-vár, és az Török sereg,
Michodás boszut ál rajtad Demirhám Bék.

103. Azért

103.

Azért eskűdgyél meg nekem az Istenre,
Enis meg eskűszem Mahomet hűtíre,
Hogy te is vissza téríz enis erre helyre,
Mihent néked, nekemis módunk leszén benne;

104.

Mert sötettség miát most nem hartzolhatunk,
De hiszem még lehet alkolmarosságunk,
Mert tudom ily hamar innen el nem válunk,
Valamig tikteket falbul ki nem vájunk.

105.

Felel az Deli Vid: képes beszédeket
Szeretném, de énnékem módom nem lehet,
Hogy bizonnyal tudnám ki-jűveteletem,
S-mint tegyem ki nagy had ellen életemet.

106.

Bár el hid asztot ha bizonnyal tudhatnám,
Hogy maga ellenségem lenne Demirhám,
Soha én előtte fal köze nem buinám,
Hanem erdön, mezön, mindenűt meg várnám.

107.

Ne félch Deli Vida mástól életedet,
Mert hozok tenéked Chászártul levelet,
Demirhám chak maga leszén ellenséged,
Szulimán be kőti igaz Török hitét.

108.

Igy halálos veszélyre meg alkuvának,
Az után egymástól hamar el válának,
Mint két erdei kegyetlen fene bibák,
Kik szarvokkal egymásnak nem árhattanak.

PARS

PARS OCTAVA.

I.

Hon jön szárnyas lovon szép piros hajnal,
Második szablyaia fejr tájkájával,
Az ló fekete volt, de szebb Pegásusnál,
Orra likjából tűz, szeméből jön halál;

2.

Kis fejr patyolat magának fejében,
De az ő ortzája van nagy fényességben,
Ő maga öltöztet arany pánczét üngben,
Két szál hebánium chid van fényes kezében:

3.

Minden kis vereték mely lórul chöppenik,
Szép gyöngé harmattá az földön változik,
Előtte sötétség nagy futással oszlik,
Körülötte az ég megszürül tündöklék.

4.

Iffiu ortzával mindent meg vidámit,
Ő földből virágot szépségével indit,
Ő fülemilében keserves torkot nyit,
Ő forrást, ő folyást, erdőt, mezőt ujit;

5.

Es mikor érkezék Sziget-vár fölben,
Efék ily kételkedő elmélkedésben:
Ihon mennyi holt test fekszik ebben helyben,
Nagy levegő eget el-veszt bűdösségben.

6. Val-

6.

Vallyon ki keze munkája ez lehetet?
Talán itt dög-halál vagy Sárkány lehellet,
El-vesztette Magyarok gyönyörű földét,
Talán mérges Piton ismét föl-ébredet.

7.

Ha az, majd le-szállok földre magas égből,
Két hegyes dárdámmal meg-mentem mérgétől
Sárkának, Magyarokat, s' veszedelmétől;
De így tetzik táborát látok ámot szélről,

8.

Ah hitetlen Törökök látom mezőben!
Eszet jobban Sárkánál gyúlólóm szüvemben,
Haj hitetlen ebek! Ha volna erőmben,
Mind el-vesztenének haragos kedümben:

9.

De jól van mert látom nem igen örülnek,
Sőt sürű sirással égben üvöltönek,
Ne adgy, ne adgy szerenchét Isten ezeknek,
Engedd Magyar kezűl fottig el-veszszönek.

10.

Aldor légy jó Zrini ki így őket rontád,
Es hitetlen testeket halomban rakád;
Ugyanis te tüled vár minden jó hazád,
Ezért, és jó hírért, éltedet te ne szánd.

11.

Szulimán de öszül az széles táborban,
Szüve gondokban hűl és nagy busulásban
Zrini meg mutatta már kétszer két hartzban,
Tovább mit reménlhesen Pannoniában?

T

12 Mit

12.

Mit várjak már tovább (igy kezd panaszkodni)
Kiben bizhatom én s' kinek kellyen hinni?
Ihon Atyám lelke kész lőn engem chalni,
Mondta hogy Szulimán Szigetben fog lakni;

13.

Kevés volna, engem ha chalt volna Atyám,
Hazudot előttem Mahomet Prophetám,
Hogy kezemben leszen az szép arany almám,
Es világot birja alattam Muszulman:

14.

Ihon én meg győztem az egész Világot,
Ö sírván ohajtva hozot nekem adót,
Hatalmas fegyverem világön országlor,
Hon fel jút, hol le-ment nap, kardomtul tartot.

15.

Rettegőt előttem az nagy Cároly Chászá, r,
El veszet kezem miát Uluduueidar,
Szélös Egyptomban nekem eset kis kár;
Hányad része azoknak ez az szarka vár?

16.

Világ biró Chászá, r Zrintúl győzettertem,
Ihon minden erőmet rá vesztegettem,
Ihon az Janchárság rettentő seregem
El-vész keze miat egyszer s' mind előttem:

17.

Ninchen Demirhám, nál Vitéz, eb világ, on,
De mit ártot Zrininek már az két hartzon,
Fekete Hamvivan fekszik Almás par, ton,
Nagy eszű Rustán mint járt tegnapi napon?

18. Lásd

18.

Lásd Tatár Hám fia, haragos Delimán,
Azt gondoltuk rola, hogy sivo oroszlán,
El-vész bátorsága, ha ki jún Horvát Bán,
Nem siet oda hartzra, az hol Zrini van.

19.

Hey hey chak te ne volnál Vitéz Zrini Bán!
Ha rád nem botlottam volna hadakozván,
Szintén, mint nagy Sandor, nagy volnál Szulimán;
De lá mint kel vesznem magamat it rontván.

20.

Világ rontó Szulimán szüvét így törté,
Okos fő tanacziért gyorsan el küldé,
Szokolovich Mehmet ezeket meg gyűité,
Chászá, r Sátorában rendel le-ülteté:

21.

De Chászá, r le-ül, ni nem akar közikbe,
Hogy változást rajta senki ne esmérne,
Egy röjók Sátorbul devánt titkon nézte,
Szokolovich Mehmet beszédét így kezdte:

22.

Vitéz Urak had verő bölch sejedelmek,
Világ hatá, rirul valo Bégler Bekek,
Ti Basak, ti Bekek, ti okos Vezérek
Kik most ebben helyben deván, rá gyűltetek;

23.

Az hatalmas Chászá, r, Szultán Szulimán Chán,
Kinek az hold szolgál, kinek birtoka van,
Tengeren és vizen, ki az ég alatt van;
Elni tanáchtokkal ebben helyben kíván.

T 2

24. Ki-

24.

Kivánnya hallani azért ti túletek,
Mi mód kellyen veszni ennek az Szigetnek,
Kár s' Török vér nélkül, és hogy az üdönek
Hoszaága ne ártson ő nagy hírének.

25.

Mindenitek tetszését meg irván hatta,
Hogy vigyem kezében, és ő hogy meg lássa,
Mit kellesték leg-jobbat Török hasznára
Chelekedni, ebben Kaur-rontó-hadba.

26.

Hogy emlékeztessék, meg parancholta,
Erre nem leg-kiseb tanáchnak falkára (2)
Tikteket, hogy jöttünk leg vitézb Kaurra,
Ki kardot világon övedz oldalára.

27.

Ezt hatalmas Chászár méltónak ítélte,
Maga személyével legyen ellensége,
S-jo hir kuszoruiát, mely győzésből kőve,
Zrinin, s' Sziget váron esztét vigye végbe:

28.

Senkit azért Vitézek az vakmerőség,
El ne ragadgyon, és meg gondolt vitézség,
Mert Zrini Horvát Bán olyan ellenség,
Ki ellen lesz káros oktalán sietség.

29.

Igy végezé szovát Szokolovich Mehmet,
Rustán Chászár vej el-kezdé beszédét,
Ő ül vala első nagy Kajmekán mellett,
Méltosággal fordetá mindenre szemét:

30. It

30.

It hon világ virágia őszve gyűitve van,
Sok bátor szívű Ur, minden forgot hadban,
Hol hatalmas Chászár maga fejével van,
Erőlen én eszem ilyen nagy tanáchban;

31.

Ki világot meg birta okos erővel,
Ninch szűki tanáchra ily mint én Vezérnél;
De mint hogy paranchol mit érek elmémmel,
El nem titkolom én tiszta ép szívemmel:

32.

Mert oly helyen vagyunk, az hol az titkolás
Nékünk, és Chászárunknak lehet ártalmas,
Első vétkünk után lehet nagy kár-vallás,
Legyen meszi az én szomtul profétálás.

33.

It van az az Zrini melynek széles hire,
Még tengeren tulis, érkezet fülünkbe,
Igazé vagy hamis az ő vitézsége,
Nem tudom, elég az népek közt van hire;

34.

Hirrel viseltetnek az hadakozások,
Nem mint mi gondollyuk, szok, leg kisebb dolgok,
Erről rontattatnak hatalmas táborok,
Evel vesztnek, nyernek világi Chászárok:

35.

Mi pedig semminek gondolván ezeket,
Sántz nélkül, vakmerőn szállottuk Szigetet,
Nap világgal alá hoztuk seregeket,
Nem tartván istrását sem titkos kémeket.

36 Igen

36.

Igen meg fizettük vakmerőségünket,
Mert ezen az mezőn hullattuk vérünket,
Igen búven mostis láttuk holt testeket,
Láttuk Almás vizét forgat embereket.

37.

Ki nem chudálna tanáchtalan dolgunkat,
Mi miképpen el-bíztuk mostan magunkat,
Nem nevezhetnenké Ali Kurt próbáját,
Sziget-alá vinni mert két ezer szablyát?

38.

Nem volt Oszmán Basának az hivatallya,
Hogy tíz ezer lóval várat meg szállja,
Ötöt azért küldték hogy mezőt prädállja,
Es éledelt Szigetben vinni ne hadgya.

39.

Esztelent vakmerőség nézd hoyá vivé,
Sziget vára-alat hadát telepéré,
Hid nélkül hada közt az Almást ereszté,
Jobb részét hadának gyalázattal veszté.

40.

Sok Oszmán Basával elől el-ment lopva,
Gondolták, Szigetben be-futnak száguldva,
El vesztet Murtuzan Basának szép fia,
Meg ölte Hamuivánt Deli Vid chidája.

41.

Nem kel kétségben esettekkel járzeni,
Hartzolást ő vélek elis kel kerülni,
Mert mint dúhós ördögök készek kárt tenni,
Semmi erőül nem tudnak ezek félni.

42. No

42.

No ez már meg van, vegyünk kárunkból példát,
Ne várjuk lábunknak második botlását,
Tarchunk tábor szélén vigyázo iştirását,
Mert aluva meg vallyuk bizony az kárát;

43.

Az mi penig Várnak vételeit illeri,
Sántzal körös körül azt kel nekünk venni,
Ugy Kaurok mi ránk nem tudnak ki-jünni,
Rövid nap kár nélkül fogunk ben örülni:

44.

Rontsuk-el Agyukkal földet től bástyákát,
Szárassuk ki-álással vizes árkokat,
Lapát, és golyobis, veszi meg várokat,
Vesztég ülve nézhettyük holt Kaurokat.

45.

Ily szok után Rustán még helyére üle,
Más felől Tarár Delimán talpra kele,
Ennek teli méreggel haragos szüve,
Rustán ellen bátran osztán szólni kezde:

46.

Akarnám Vitézek tíz ország engemet
Innen választaná, ne látnám ezeket,
Es most ne hallanám ilyen szégyenünket,
Okoskodni akarván beszélt ez, mellyet.

47.

Nem ilyen tanáchal birta-meg világot
Vitéz Muszulmán vér, nem illyel ad adót
Az Kaur Töröknek; nap illyent nem hallot,
Azt mondgya, vesztég ülve vegyék meg várat.

48. Leg

48.

Leg iob lesz bujunk-el vessük el kardunkat,
Hadgyuk veszni hirünket, vegyük kapákat
Vitéz kezeinkben; így ront Kaurokat
Győzhetetlen Chászár, így vez-meg várakat.

49.

Hirrel viseltetnek az hadakozások,
Tahát Törököknek hirt nyernek az áfók,
Nem Rokáknak borzoknak Sziget-izállások,
Az kit ki-váhatnak mindenkor por-áfók.

50.

Bujon el ő maga az ki fegyvertől fél,
Vesse el szablyáit ki futó mint az szél;
De az mi szívünket mely fegyverben reméli
Nem láttya földben ásva ez a fényes dél.

51.

Ofzmán el-vesztette bolondúl az hadát,
Tehát mi vallottuk annak gyalázattját,
Tegnap az bölcheség hamar adot hátat,
Minnyáian olyanok ebben hadban tahát.

52.

Szabad legyen kerkedés nélkül mondanom,
Ki szabadétotta ezt tegnapi napon.
Az Zrini kardgyátul nem tulajdonitom
En vitézségemnek, nemis annak mondom.

53.

Látta ravasz Zrini ki előt kel futni,
Kész volt Rustan Béket az táborig üzni,
Delimánt nem akarta közzel meg várni,
Láttuk ezt minnyáian, ő-is tud szaladni.

54. Nem

54.

Nem áfo, nem kapa az mi győzedelmünk,
Hanem rettenetes acélios fegyverünk,
Evel Sziget-várát hamar porrá teszük
Evel nevelkődik hirünk, s' vitézségünk.

55.

Ne kerdezd hon megyek en Sziget Várában,
Hogy ha ki jön Zrini enis ő nyomában
Be-megyek Sziget várnak nagy kepujában,
Hozzon kapát, áfót, az ki bizik abban.

56.

Ily szokra Rustán szüve meg keferődöt,
Ísmég talpra áll a Kajmekán meller;
De vitéz Delimán nagy haraggal ki-ment,
Nem meltoztatik várni Rustán beszédét.

57.

Meszi Demirhám-tul tanách rendi vala,
De mérgeffen ő-is kiáltván föl-áll a;
Enis nem kapálni jüttem ez vár alá,
Ha az kel, én teszek szert ezer asapra.

58.

Bezzeg hasznos tanách, itt ülve henyélni,
Az ki vitézségét akarja veszteni,
Szintén így kelletik néki chelekedni;
Akarjuké magunkat meg neveltetni?

59.

Delimán jó tanáchát én is javallom,
Es tovább ily gyalázatot nem halgatom,
Ki szereti jó hirt, minket követ tudom;
Ily szokkal Demirhám ki ment sátor-ajton.

V

60. Ru

60.

Rustan chak nem észli mérgel kezét lábát,
Hogy ezek meg nevetik ő jó tanáchát,
O, balgatag nemzet! fohaszkodua kiált,
Nem ember, de oktan és dühös állat:

61.

Eregy ved-meg Szigetet Vitéz szablyáddal,
Dönch-le bást yaít haragos torkoddal,
Most látom Töröknek dolga veszőben ál,
Mikor bővelkődik tanácha bolondal.

62.

De mit törődöm én más esztelenségén?
Job lesz vesztég űlnöm sátor kerevetén,
S chudálkozom ezeknek nagy virézlégén,
Ha ugyan veszni kől dolgunknak, ám veszszen.

63.

Rustan az sátorbul haraggal ki-lépék,
Petraf, ki Gyulát meg-vévé, emelkedék
Talpra, s' így szolla az Török Vezéreknek,
Az kik várván Petrásra minnyáian néztek:

64.

Ezt az boszus szüvet kit köztetek látok,
Sziget-vár közepiben lenni kívánok;
Te tudod Ur Isten hogy hozzád ohajtok,
Leg inkább ily okért s'gyakrabban kiáltok.

65.

Kis dolgokat egyesség nagyra neveli,
Erőtlen, ió keduet magasra emeli;
De nagy, s' erőflekét az földre le-veri,
Hogy ha égyenetlenség azokat éri.

66. Me

66.

Mely nagy Monárcchiak chak ez miát vesztek,
Meg ártot Assriának Görögöknek,
Még Romajaknak, s' más Keresztyeneknek,
Az mellyek ez miát fottokig el-vesztek.

67.

Az mi Monárcchiánk oly nagy, és hatalmas,
Semmi külső erő nem lehet ártalmas;
De maga nagysága lesz néki unalmas
Ha köziben érkezik rút vissza-vonyás.

68.

Chak egy példát hozok én mostan tinéktek,
Mellyet nem régen látot az ti szemetek;
De ti abbul sokat eszben vehetitek
S-visza-vonyást köztünk kárnak esmérítek:

69.

Kalender Chelebi Chás bekras nemzete,
Miként Anatoliát föl zönditötte,
Tiz ezer Deruissel ő meg-rettentette,
Az egész Asiát, s' chudással keverte;

70.

Mit ártot ő néki sok Szangyák ereje,
Hada neuelkeduén azokat meg verte,
Es hogy Ibrahim Basa őtet meg győzte,
Oka volt, véletlenül életét veszté.

71.

Igen kichin ok volt kiert Kalendar ezt
Szerzette, Törökök közt ártalmas szélvész
Karamain - - -
Visza-vonyásával s' így minden rajta veszt:

V z

72. Hat

72.

Hat most mi kik vagyunk ellenségünk szemén,
Nekünk minden dolgunk fekszik az ő szűvén,
Miket reménylhetünk, vissza-vonyás ilyen
Ha lesz tanáchunkban, és ebben seregben.

73.

Az élő Istenért tegyétek félre mást,
Ki ki maga szűvéből nagy vissza-vonyást,
Mindenik eszébe juttassa ezt bizuást,
Chászárunk, tisztességünk, velünk vagyon mást:

74.

Az mi penig Sziget vételét illeti,
Mindenik ő magában meg-ésmérheti,
Hogy ha Taborunknak nem lesz kerületi,
Könnyen Török Chászár esztet el-vesztheti.

75.

Hiszem farkas ellen chinál ember házar,
Mezőn első ellen Juhászis hajlékot;
Miért volna szégyen minékünk it sántzot,
Ellenségünk ellen valami oltalmat.

76.

Mind eddig Zrini ellen hartzolnunk kellett,
Valamikor ő néki kedvében eset,
Sokszor tisz husz ember derekas lármát tett,
Egy dob-ütés egész tábort fel-ülteter.

77.

Nem mondom én asztot hogy hartzra ne mennyünk,
Hanem haszontalanul itten heverjünk;
Bizony nagy részét hirünknek el-vesztettük,
Hogy vissza-nyerhessük azon mesterkedgyünk.

78. Ha

78.

Ha ki-jún Zrini Bán valamikor hartzra
Mi-is ne maradgyunk akkor ebben sántzba;
De ne tanachtalanul, mert lesz kárunkra
Hanem rendelt seregben mennyünk ő reá.

79.

Ez az én tetzésem, de ha rád ki iobbat,
Mondgya meg, nem gyujtya azzal haragomat,
Örömetis hallom más ember tanáchát.
It Petraf el-végezven le-ül, és halgat.

80.

Mindnyáján Petraf tanáchát helyén hagyák,
Ezt jónak, hasznosnak minnyáján kiálták,
Osztan fejet hajtuán rendel Kaimekánnak,
Sátorbul magok-szállásokra oszlának.

81.

Az Tatár Delimán Chászárhoz be-mene,
Mert régen kéredzet s' néki így beszéle:
Vitéz Töröknek hatalmas fejedelme,
Halgald meg mi okért jürtem te elődbe;

82.

Az te tanáchodban látok chuda dolgot,
Sok van az ki kíván inkább nyugodalmat,
Hogy sem ellenségre bátran vonnyon kardot,
Mert orhon meg szokta kényes Uraságot:

83.

Uram ved eszedben ideien magadat,
Ne fogad mindennek szűvetlen tanáchát,
Bizony kevéssé nézi maga gyalázattyát,
Chak nyuithassa sokáig éltének hoszát:

84. Vészem

84.

Vészem én eszemben az ellenség dolgát,
Hogy ha el-vesztik közülök hat Hadnagyát,
Es Zrinit Horvát Bánt, az ki mindent forgat,
El vesznek minnyáian s' el vesztek az várat:

85.

Enged-meg hogy hat erős Vitéz közülünk,
Zrinit, s' más ötöt halálos bajra hijuk,
Hiszem Istent tenéked kezekben adgyuk,
Zrinit, Sziget-várátis mindgyárt meg-birjuk;

86.

Hogy ha pedig azok közülök nem vesznek,
Bizony sok busulást nekünk chelekefsznek,
Mert nagy hire vagyon az ő erejeknek,
Kiert mind fejenként hadadban rettegnek:

87.

En, én, ha az előbbeni vitéz kezem
Nem változott (s' nemis) ezt magamra vészem,
En annak az tolvajnak fejét el-vészem,
Es az te hatalmas lábad-alá tészem;

88.

Az te seregében másis találkozik,
Az ki ilyen fáradtságtul nem irtozik,
El hittem Vitéz Demirhám el nem buijk
Sem Idriz Zagatar ettől nem rettenik.

89.

Iffiu Tatárnak Chászár Vitéz szűvén
Igen gyönyörködik, de az ő elméjén
Nem járhat ily dolog, nem híven szűvében,
Hogy Zrini ily bajra Szigetből ki-jűjön;

90. Mond

90.

Mond az Delimánnak, o te Vitéz virág!
Kit méltán chudálhat egész Török világ,
Az te vitéz szűved énnékem vigaság,
Ne kívánd hogy ettől fosztassam mostanság:

91.

Nem ilyen dologra termet vitéz kezéd,
Hogy közönségesen esztet hartzra vesséd,
Az Muszulmán hit vár nagyobb dolgot tőled,
Tarch nagyobb dologra te hasznos élted,

92.

Tekinch hadakozás forgandó dolgára,
Nem álhat sohais egy féle formára;
Mit mond ez az világ ha téged halálra
Ki tesznek, és ilyen veszedelmes bajra:

93.

Szánnyad vén Apádat, kinek egy fia vagy.
Az te szerencheddel néki halált ne adgy,
Chak te vésztégének erős istábia vagy,
Erőtleniségében tőle el ne szakadgy.

94.

De nem veszi Delimán Chászár tanáchát,
Sőt hasznos oruoslágtul betegszik s' kiált:
Az mely szorgalmatos viselliz rám gondokat,
Ted le, s' enged jó hírért szenvednem halált;

95.

Miis erős kezünkben vasat hordozunk,
Az mi sebünkülis piros vér jön tudgynk;
Melzi Sziget-vára lesz néki, meg láttyuk,
Az kiben bujhasson, ha ott lesz mi vasunk.

96 Szu-

96.

Szulimán de lattyá Delimán haragiát,
Es az baj-vivásra el-szánt akarattyát,
Igy szol: meg nem szegem te akaratodat,
Ugy légyen, valamint te akarod magad;

97.

De job alkotmányosság szükségessége erre,
Most pedig más képpen michoda ereje,
Probályuk Zrininek, Agyukkal Szigetre
Kel minékünk mennünk, most van annak helye:

98.

Hogy ha nem árthatunk avar mi Szigetnek,
Akkor leszen keleti vitéz kezedenek,
Minnyáian bennünket most meg nevetnének,
Ha ily vitézinket ok nélkül vesztenének.

99.

Fiam én szeretlek, szeretem hiedet,
Ved-ki hát belőlem minden kétségedet,
Ennek az dolognak tudom jól idejét,
Bízd rám vitéz szívvednek csak egyik részét.

P A R S

P A R S X O N A.

I.

Hova ragattattam én könyű pennámatul?
Holot tanulhatnék Dedalus fiatul,
Kis készüllettel indultam Tengeren-túl,
Kis elme ez, ki ír nagy Atyám dolgarul;

2.

Kiván nyugodalmat vers, és Historia,
Nem haragos Mársal lakik Musak fia,
Hangas Dob, Trombita Apollot nem hja
Vers chinálásokról hartzrra, s' viadalra:

3.

Engemet pedig midőn irom ezeker,
Márs haragos Dobja, s' Trombita fel-zörget,
Ihon hoz házamban füstölő űzőget
Kanizai Török, óltanom kel ezter;

4.

Még sém tanáchtalanul keztem munkamat,
Tuduán ez dologhoz nagy tartozásomat
Nem rojtóm Istentől vett Talentumomat,
Kézzelis, ha lehet, követem Atyámat.

5.

Fárathatlanul Ali Kurt forgolodik,
Harom helyen tőle nagy sántz chinálratik,
Az honnan Agyukkal Sziget-vár lövetik,
Nappal és éjelis bástyáia töretik.

X

6. Két

6.

Két napia múlt már el, Zrini Sziget-várbul
Nem megyen ki hartzra, igen nagy okokbul,
Noha mind untalan vitéz Deli Vidcul
Kerettetik, bochássa hogy Sziget-várbul;

7.

De Zrini Deli Vidnak így beszél vala:
Az ki az szerenchét meg nem Zabolázza,
Hanem mindent el-ereszt éles szájára,
Végtére is veszélyre aztot ragadgya:

8.

Még mind eddig szerenche mi velünk tartot,
Isten kegyelméből győzödelmet adot;
De mivel forgando, ha kezd adni hádot,
Egyszer s' mind ránk burt veszélyt, s' árto habot,

9.

Hidgyed nem heában nyugottam én it ben,
Nagy dolgokat forgattam gondos szívemben,
Ha Törökök el biznák magok ez helyben,
Akarnám gondolnák, vagyunk félelemben:

10.

Akkor véletlenül mi reájok mennénk,
Kárt, és veszélyt nagyot köztök chelekednénk,
Az alatt Chászárnak talán hirt küldhetnénk,
S talán tőle hamarab meg segittetnénk.

11.

Igen javallá Vid az Ura tanáchar,
Es leg-ottan mindgyárt föl ajánlá magát:
Ha akarod Uram én fáradtságomat
Erred nem restellem, sem vérem hullását,

12. Va-

12.

Vagy éjél vagy nappal mondog meg indulok,
Törökök közt megyek, mert nyelvökön tudok;
Hogy ha mesterféggel semmit nem használok
Erővel kardommal megyek ő általok.

13.

Edes Vitéz szolgám (így felele Zrini)
Nem kel te vitézségedben kételkedni;
De te néked Szigetet el nem kel hadni,
It én velem egyyűt kel aztot őrizni:

14.

Talán rendelt Isten mást erre dologra,
Ki keveseb kár nélkül ezt föl-vállallya,
Zrini Deli Viddal így beszélnek vala,
Azonban szolcon szol Ali Kurt Agyuia.

15.

Erős Radivoion rendi istrásának
Vala, és mellette Juranich Vajdának,
Ezek kapu fölöt vigyázásban voltak,
Radivoi így szolla málik baráttyának:

16.

Juranich Vajda, édes Vitéz barátom,
Nézd min gondolkodom, édes jobbik szárnyom,
Az mi Urunkat nagy gondokban látom,
Mint Magyar Királynak Törökről hirt adgyon;

17.

Mindenűt jól tudom az kalauzfágot,
Eyl vihetek végben én ilyen dolgot,
Mig fel kél meg várom az szép hold világot,
De előb meg mondom az Urnak ez dolgot:

X 2

18. Hid-

18.

Hidgyed oly nagy merészség szállt szűvemben,
Az mineműt soha nem tudok éltében,
Ugy tertzik nappalis az Török seregben
Kézzel magam nagy dolgot vihetnék végben.

19.

Mikor Vajda Radivoi beszél illyeket,
Az másik vajdának föl gyujtá az szűvét,
Juranichul azért lén illyen felelet:
Hová hadnál Radivoi rehat engemet,

20.

Egyedül ily veszedelemre magadat
Akarnádé vetny, s' itt hadni társodat?
Az mely szeret tegedet, szintén mint magát,
Futsz Radivoj túlem, s' én szűvemtől tahát;

21.

Nem ugy én è minap megamat viseltem,
Hogy rolam kétséget hadgyak te szűvedben,
Demirhám láttára Barjaktárt meg öltem,
Eletével eggyüt Zászlóját el vettem;

22.

Noha nem első próbám volt az énnékem
Veled eggyüt nagyobbakat chelekedtem,
Eltemet halállal én is meg cherélem,
Mikor hozzá adatik örök jó hirem,

23.

Radivoi erre így; úgy hozzon meg Isten,
Edes vitéz barátom, jó szerenchéssen,
Soha én te rolad, nagy gondu elmémbe,
Ily vitéztelenséget nem eresztettem,

24. De

24.

De gondolatomban ez forog énnékem,
Ha (az mint meg szokta) szerenche én velem
Gonoszt chelekezik reménységem ellen,
S-ád Török kézben halva, vagy elevenen;

25.

Azért Vitéz társom kívánom éltedet,
Légyen ki temesse-el meg holt testemet,
Vagy fartzon válcha ki rabfágos éltemet,
Vagy iffiab méltan hozsabich éltedet.

26.

Nem hajol Juranich az illyen beszédre,
Inkáb mérgesedik ily hitegetésre,
Es nevelkedik kedue nagyobb veszélyre
Illyen szép szok jüvének az ő nyelvére;

27.

Te haszontalanul hitegetsz engemet,
Soha meg nem lágyítod az én szűvemet,
Szállichon szerenche minden veszedelmet
En iffiu fejemre, de el megyek veled.

28.

Igy megyen két Vajda Zrini elejben,
Az hol Deli Viddal van beszélgetésben,
Elől szól Radivoj, ne chudáld szűvedben,
Uram, hogy mi ketten jöttünk te elődbe;

29.

Láttuk az bástyákrul nagy esztelenségét
Az mi ellenségünknek, és henyelését,
Tegnap sok itallal terheltek fejeket,
Most bizvást alusznak nem esmervén minket;

30. Ha

30.

Ha engedet élyünk szerenchével mi mast,
Ketten által megyünk az táboron bizvást,
Hirt viszünk Chászárnak, mely Béchben vagyon mast,
Michodás ellenség van Sziget körül mast:

31.

En itt mind iól tudom körül az föld chinnyár,
Arra meg tanított untalan vadászár,
Meg-buijuk mi lopva az Török táborát,
Ad Isten szerenchét, az ki mindent adhat.

32.

Itten örömében Zrini könyvet hullat,
Meg ölelvén őket az égből föl kiált:
O, hatalmas Isten ki verez hadakat,
Nem elendegőül téged nyelvem áldhat,

33.

Nem akar sz el-vesztetni még szintén minket,
Mivel adsz közinkben ily erős szüveket;
De mi elegendő lesz ti érdemetek,
O minden dicheretre melto vitézek?

34.

Hallyátok Radivoi s' Juranich Vitézek,
Az mit én igérek Isten előtt nektek,
Ha szerenchéssen ezt ti véghez viszitek,
Es én ellenségitől menté lehettek;

35.

Mindenitek leszen részes én kinchemben,
Egy gazdag Türkises kard Radivoi leszen
Tied, melyet én Mehmet Basátul nyertem,
Olyan lora-valo fékkel egyetemben:

36. Ju-

36.

Juranichnak adok szép arany sisakot,
Mellyet Gyafer élteuel együtt el hagyot
Szép varasdi mezőn, hon Attya szaladot,
Mindeniknek chez hat hat száz aranyat,

37.

Igy adnak választot az két Vitéz Vajda:
O, hatalmas Vitéz, Szigetnek nagy Ura,
Ajánlásod bőchüllük, de redd máshova,
Nem öztönöz adomány minket próbára.

38.

De ad az jó hír név nekünk erre szüvet,
Mellyet irigy üdö tőlünk el nem vehet,
Chak jó egészfében maradgyon te fejed,
Mindenkor meg talállyuk nálad ezeket.

39.

Mikor el ereszté Zrini Vitézeket,
Deli Vid az ajton ki-késéré őket,
Mindeneknek ada szép emlékezetet,
Aval ajándékozá az vitézeket:

40.

Magáról el vevé, ada Radivoinak,
Börét nagy Arabiai Oroslánnak,
Mellyet el-vett testerül Abdus Elamnak,
Eletével együtt Singér Bék fiának;

41.

Szép arannyal vart üngöt vörös atlatzbul,
Az után Deli Vid le-véué magarul,
Ő ezt le-vonta Szerechen Hamvivántul,
Juranich Vajdának adá ajándekul.

42. Ki-

42.

Kivánom szerenchéssen ezt visellyétek,
Igy monda Deli Vid; de többi vitézek,
Ki kardot, ki Sifakot ada nekik,
Fegyveressen osztán kapu-felé mennek.

43.

Vala oly orában mikor minden állat
Leg-chendeszebben magának nyugodalmat
Vesz, Juhász, Szántó aluszik kedves álmát,
Juhok mellett nyugszik kuasz, mely meg-fárat:

44.

Akkor az Vitézek ki-mennek mind ketten,
Hiják segítségül Jehovát szüvökben,
Vannak bátorfágban, és nagy reménységben,
Minden felől vigyáznak nagy főtéttségben.

45.

Nem menének vártul igen meszi földre,
Látnak sok Törököt az gyöpon heverve,
Gondolkodnak menni volna leg-jobb merre,
Hon inkább az Török eszben nem vehetné;

46.

Bizony két vad farkashoz hasonlok ezek,
Mikor minden-felé azok barmot néznek,
Mindenökre örömeit ők el-mennének,
Végre hon leg-töb ordit, arra ügetnek.

47.

Radivoi Juranichnak azt mondgya titkon:
Az nyomunkra vigyáz édes vitéz társom,
En elől chinálok utat nagy hatalmon,
Mert feküsznek Törökek részegek ihon.

48. Ily

48.

Ily szok után kevély Perviznek az nyakát
Testérül el-vágá, ez Magyar Katonát
Semmire böchüle, vélvén többnek magát,
Hogy sem tizen három Keresztény hatalmát.

49.

Az után Rézmánnak kétféle vágá mellyét,
Ö borral elegyve okádgya sok vérét,
It Vitéz Bégzádé el-vázté életét,
Meg-emészte Szablya Kaitaszt és Rechepet.

50.

Valamerre megyen két Vajda fegyverrel,
Fest, fátort, és földet bővön Török vérrel,
Sok név-nélkül-valo nép kard miát hul-el,
Két vitéz kéz miát mezőn szerte széllel:

51.

Két táboron vágták már által magokat,
Meg sem vészik eszekben szörnyű károkat
Az részeg Törökök, bor miát nem láthat
Akar mely okosis, rosztul jót nem várthat;

52.

Harmadik ráborban hon Szulimán fekszik,
Két Vitéz Oroslány haraggal érkezik,
Apro Sátorokat ők mind el kerülik,
Jönnek egyben az hol Kadilesker fekszik.

53.

Mit használt tenéked szentleg Kadilescher
Jövendő-mondásod hában nem hever,
Amfiraullis volt ily okos ember,
De meg-chalatkozot tudományban egyszer.

Y

54. Ju-

54.

Juranich kardal megy lassán ő ágyához
Két kezével nyula éles szabljájához
Fel emelvén chapá mesztelen nyakához,
Le-gördül az feje az szép zöld pásíthoz.

55.

Valamint eszbe vé ezt az ő inasa,
Kiált nem sokáig de lén kiáltása,
Ura után küldé Radivoi chapása
Szerenchétlen lelket mélységes föld alá.

56.

Kadilesker mellett egy aranyas zofrán
Fekszik bársony vánkoston Török Alkorán,
Ezt jelért Juranich, hogy volt ilyen próbán,
Magával el-vive, Radivoi így szolván:

57.

Véghez ment Juranich mi minden szándékunk,
Utat Törökök közt magunknak chináltunk;
De tovább szerenchével nem ió iátzanunk
Jerünk-ki közzülők, nem jó it mulatnunk.

58.

Mind addig kerülék az sok sátorokat,
Végre ki-menének az hol vége szakatt
Az széles tábornak, Almás vize partyat
Job kézre el-hagyák, s' nem nézik az utat.

59.

Nem meszi tábortul három ezer Tatár
Járja az istrását, s' ott Idriz Zagatár
Vagyon személyével, ő körös-körül jár,
Hogy hátul Kaurtul ne essék semmi kár.

60. Ezek

60.

Ezek eszbe vevék az két Vitéz Vaidár,
Az ki elől-járo kimszi kimszi kiált,
Már semmi reménféget egyik sem láthat,
Mindenik erdő felé fut az mint futhat.

61.

Már nem fél Radivoi mert be-ment erdőbe,
De másik nem vala olyan gyors erőbe,
Esztet az Tatárok vevék kerületbe,
Ugy hogy nem maradot semmi reménfégbe:

62.

Radivoi vissza néz, s' nem láttya az társát,
Gondold meg az ő rettenetes bánattját,
Juranich Juranich, sürű erdőn kiált;
De nem más, chak Echo néki bus válaat ad.

63.

Juranich Juranich én hová hadtalak,
Michodás ebeknek praedául adtalak,
Hon keresselek már, és hon talállyalak,
Michodás föld-hátán téged nyomozzalak?

64.

Igy busul, s' így kiált, s' nyomra vissza megyen,
Hogy valamint Juranich nyomát esmérjen
Hát nagy kiáltást hal, arra vissza megyen,
Látta Juranichot, hogy Török közt légyen.

65.

Mit chinállyon maga, s' michodás fegyverrel,
Szerelmes társát Török közzül hozza-el;
Nem használ, ha maga rá megy személyével,
Aval semmit társának, ha ottan vesz el.

Y 2

66. Szép

66.

Szép aranyas kéz iy az oldalán vala,
Mellyet azon éjel Töröktől nyert vala,
Ezt gyorsan pusdrából nyíllal ki-ragadá,
Nyílat idegestől az füléhez vonya.

67.

Rópúl az tollas nyíl Sabaszot mellyébe
Találá, és meg-jára szintén középhe,
Ő halva le-esik társának ölébe,
De társát másk nyíl találá bal fülbe.

68.

Ot Iuranich körül hat holt Tatar fekszik,
Ki miát legyen ez sohun nem tudatik,
Azonban Idriz Vezér oda érkezik,
O szeme láttára két Tatar el-esik.

69.

El busúlt az Vezér nem láttya ki chinált,
Sok vitézi közöt gyorsan ennyi halált,
Igy mond Iuranichnak ki-vonván szablyáját,
Te fogsz mindyáiókért fizetni egy halált.

70.

Nem tarchattya tovább Radivoi bánattyár,
Oda rugaszkodik az hun láttya társát,
Engem engem Vitézek, megszírul kiált,
Engem öllyetek-meg, nem az én társomat.

71.

En voltam az oka azok halálának,
En nagyobbik feje ennek az probának,
Semmit nem mivelte ez, de nemis árthatnak
Ily gyermekek, mint ez, ily hatalmas hadnak:

72 De

72.

De kegyetlen Tatar annak vádolását
Füle mellett eresztí, s' fejében szablyát
Juranichnak vágia, ő le-burul hanyat,
S vérrel ki-eresztí lelke-tisztaságát.

73.

Le-esik Juranich mint egy szép virág szál,
Kit kegyetlen munkás nagy vassal le-kaszál,
Avagy ha tövéből ki-dúl Liliom-szál,
Mely szép növényében, tavaszi mezőn ál.

74.

Mint fene Leopárt ha el-vesztí kölkét,
S ha elő-találtya vadászok seregét,
Rájok mérgét fogát, rájuk vízi kőrmét,
Dárdát halomban ront s' ot vesztí életét;

75.

Igy dühös Radivoi ellenfégre megyen
Az nagy seregek közt Idrizt tartsa szemén
Sok száz fegyver-ütést magára föl-veszen,
Nem gondol társáért, mert majd boszut-tészen;

76.

Idrizt seregek közt immár meg találta,
Egy chapásban ketté derekban szakasztá,
Magais sebek miát esék hanyattá,
Tárfa mellett lelket Istenhöz bochtátá.

77.

O, áldot, o, boldog, o, erős Vitézek!
Ha mit az én Magyar verseim tehetnek,
Soha ti dichéretre méltó hiretek
Meg nem hal, mig folynak alá sebes vizek:

78. Mig

78.

Mig az nap meg nem ál, mig az Magyar nemzet,
Kardal oltalmazza az Kereszény hitet,
Elni fog nevetek, ti pedig az Istent,
örök boldogságban, mostan dicheritek.

79.

Azonban Deli Vid külső palotában
Az Ur háza előtt esék mély álomban,
Chak oly fegyveressen Sifakban, panczérban
üluc alszik vala egy széles ablakban;

80.

Egyszer s' mind fel-ugrék, mint egy esze-veszet,
Az Urához mene, és így szolni kezdet:
Uram minden reménység szüvemből eset,
Ihon az két vajdais mostan el-veszet.

81.

Chudálva halgattya íó Zriní ezeket,
Es válaszul adgya okossan ezet:
Miert hagyod sirnya te kemény szüvedet
Mint egy kis Leánzó? tarch meg könyveidet;

82.

Nem illik te hozzád, s' mint egy üdöc len,
Nem szólhat vitézre szerenche véletlen,
Gonoszt készen várunk-kei nekünk szüvünkben,
De nem chak egykor, hanem minden üdönkben.

83.

Most már azon kérdezlek te hon hallottad
Két erős vajdának kegyetlen halálát?
Nem tarthattya Deli Vid, de maga sirását,
Felel az Urának ilyen okos szokot;

84. Ne

84.

Ne chudált szüvemet hogy keserveffen sir,
Mert igen által verte az kegyetlen hir,
Nem mindenkor magával ember szüve bir,
Ha az rüle el-vész, kit szerenche íger.

85.

Elmém gondolattyát hogy inkább enyhíohem,
Előb le-ültem vala egy sellyé-székben,
Alig huntam vala-be fáradoi szemem,
Ihon Vitéz Radivoi jüve előmben:

86.

Ollyan fegyveressen bizony ütöt láttam,
Valamint magamtul mikor el-bocháttam;
De sok kemény sebben, és bú vér-hullásban,
Alig, hogy ki légyen, esmerhetni tudtam:

87.

Száz helyen meg nyitot az ő Vitéz mellye,
Es még annyi sebet hordoz vitéz feje,
Sifak, Oroslány bőr, mely őtet fődözte,
Sok meg-alut vérrel van be-förtözteve.

88.

Hej! mely külobb vala attul Radivoitul,
Ki Szigetben Abdulaht hozta fiastul
Kötözve, mely hozot sok fegyvert prädául,
Mellyet ő kezével nyert Török pogántul.

89.

Hogy szollok ő hozzá nekem tertzik vala,
Ki bánt így te veled, oh te vitéz vajda?
Ezt az meg alut vért mely rested chunittya
Kichoda belőled fegyverrel ontotta?

90. Nem

90.

Nem így várt régedet Szigeti Kapitán,
Az ki te felőled van nagy gondolatban,
Szigeti seregis nagy reménységben van,
Segétsege léfzen vitézséged után.

91.

Ö penig ezekre énnékem nem felel
Semmitis, chak néz reám szomorú szemmel,
Sok ohajtás után végre Horvát nyelvel
Esztet mondgya nekem nagy keferűséggel:

92.

Mig Isten akarta, Deli Vid, én éltem,
De Keresztény hitért most halált szenvedtem,
Iuranichall egygűt, s' most elődben jűtem
En mesztelen lelek, Töröknél van testem:

93.

Semmit ne irtozzál Deli Vid én túlem,
Nem sok idő múlván leledz egygűt velem,
Mert Mátyórmágot nekedis az Isten
Mind Uraftul egygűt rendelt, s' helyt az égben:

94.

Ne feleltkezzél-el azért vitézségrűl,
Es neis retteny meg az pogány Töröktűl,
En erőt tenéked kerők az Istentűl,
Isten légyen veled, maragy meg vitézűl.

95.

Igy monda, s' elbűnűk mint gyors szél előttem,
Mint egy könnyű árnyék az levegő égben,
Heában utánna futok hogy őlellyem
Háromszor, de chak eték kezem semmiben.

96. Alig

96.

Alig végezhetre Vid szomorú szavát,
Hogy bástyákrul hallának iszonyu lármát,
Az Török táborban nagy Zöndülés támat,
Mert most vették ezekben kár-vallásokat;

97.

Ihon az holt Vezért az Tatárok hozzák,
Fényes Zászlojokat ők földre forgatták,
Rettenetes zaijal Urokat sirattyák,
Fegyverét s' ió lovát teste után hozzák;

98.

Mashul Kadileskernek temetés készűl,
Chak nem egész Tábor arra az helyre gyűl,
Ot ál Mihaliogli, ot sok Vezér körül,
Chudállják, ily dolog let chak két vitéztűl:

99.

Sirattya Szulimán az nagy Kadileskert,
Mert nálánál soha okosbat nem esmert,
De Sátorbul ki-jűnni Chászár nemis mert,
S-azért rajta senki változást nem esmert;

100.

Mind kettőt egy helyre az Vezérek vivék,
Az után mindenbűl őket vetkőzteték,
Arabiai Balsamummal meg-kenék,
Egy nem mély verőmben mind az kettőt revék:

101.

Temetések fölöt kiálnak az Hofák,
Kétségben ne essenek azon biztattyák,
Sok Dervis, s' Talismán Mahometet híják,
Nékik segérségűl, s' az után ott hagyák.

Z

PARS

PARS DECIMA.

I.

Andorlo s' kegyetlő szerenche egy nyomban,
Mindenkoron hágni nē szokot, s' egy formán,
Mert néha őltőzik vigado országban,
Néha pedig futkos tellyes háboruban;

2.

Semmiben nem örül úgy, mint változásban,
Mert éjjel és nappal, és minden órában
Változik, s' állandó álhatatlanfágban,
Leg-főképpen pedig hadi állapotban:

3.

Kedvel eddig Szigetnek mutatta magát,
Természeti kívül vezettette magát
Sokaig; de változtatta már járását,
El szaggatta nyakárul nehéz porázát:

4.

Mindent, az mit tudott, veszélyt, és háborut
Ez után Szigetre hánt, és ártalmas bút,
Első adományért most immár haragut,
Let végre sok méreggel bú forrású kút.

5.

Bátor szűvel szokot szerenche játszani,
De bátor ő néki nem szokot engedni:
Valamint kormányos habbal tusakodni
Tud, úgy kel bátor szűvnek evel küzködni.

6. Kisse-

6.

Kissebedik s' lágyul szűve félénkeknek
Gonosz szerencheben, de nem, ió Zrininek,
Sőt nő bátorsága ha veszedelemnek
Láttya öregbülését, s' rossz szerencheinek;

7.

Láttya hogy meg éget Szigetnek városa,
Agyuk miát le dűlt várnak egy bátyája,
Kézűl már ostromhoz sok Janchár s' gyumlia,
Sok száz ezer ember veszélyére láttya,

8.

Mint sivo őrdögök ostromnak idejét,
Várják vitéz Törökök az hartznak jelét,
Kivánnják, szomjuhozzák ió Zrini vérét,
S ő vérevel együtt az több keresztyénét.

9.

Kűfő, s' belső váras már Töröknél vala,
Mellyet Zrini ió eszel maga el-hagya,
Mert minden erejét az Várban be-hozza,
Azt fele áltáig tartani akará.

10.

Meg zöndült azonban sok Dob, és Trombita,
Sok kevert népét útközetre inditá,
Sok lovaszt bátor szűv néki bátoritá,
El hagyván jó lovát gyalog hartzra futa.

11.

Az le-dűlt bátyára jün vitéz Demirhám,
Utánna hat ezer Janchár, és Szpahoglán,
Megy kapura erős s' nagy szűvű Delimán,
Utánna nyolcz ezer Tatár, és Musulmán.

12. Há-

12.

Három ezer Arnaut, két ezer Karamán,
Három ezer Cirkas Aigas Basa után,
Víz harmadik felől lajtoriákat hátán,
Ot van Singir Zagatar Szerechen Kénán.

13.

Az várban peniglen piatzon ál vala
Zrini Bán, kezében van aranyas dárda,
Utánna az sereg ál vala choportba,
Urának szép biztató szavát halgattya.

14.

Henyei bastyáin, az mely volt le-romlot,
Radován Andrian száz gyaloggal állot,
Az kaput őrzötte száz kardal Péter Bot,
Mindennek maga rendi ilyen helyt osztot:

15.

Az hova Aigas Basa készít laytorját,
Deli Vid száz kardal őrzi azt az bátyát,
Novakovich Ivan mellette másikat,
Minden készen várja ellensége kardgyát.

16.

No ki-omlik fántzbul Török sok számtalan,
Nem jut ennyi ki Trojai lo oldalán,
Ki chákánt, ki baltát, ki szablyát oldalán,
Ki hirtelen halált, puskát vízen hátán:

17.

Víz-árokia térdig ér az Törököknek,
Mert az több vizet előb ki-eresztették,
De erreis szalmát, és veszsőt vittének,
Hogy könnyebben ostromnak ők mehessenek.

18. Víz

18.

Víz leg-elől Demirhám dárdát kezében,
Paist az másikban, Ráro-tol fejében,
Mellyen van kuracely, s' maga jün elsőben,
Hoz halált, hoz veszélyt, ez vitéz Szigetben;

19.

Bátran neki indult az vár árokjának,
Nem gondol semmitis hogy társai hulnak,
Melleste s' fölötte onok sűrűn járnak,
Sokak közép mellyén az vasban akadnak:

20.

Ő kézzel, ő szemmel, ő bátor járással,
Biztattya társait haragos torkával,
Mikor oda érkezik hon meg nyitot fal,
Radovánt mutattya száz vitéz szablyával.

21.

Mint az mérgös Sárkány közel látván praédát,
Készíti mérgös kormét, s' vér-szopó torkát,
Dühösléggel élesíti horgas fogát,
Méregben úsz, méreggel fel fúja magát:

22.

Ugy Demirhám ballag, s' kegyetlenül halgat,
Méreg nem eresztí torkából az szavát,
Chak bõmből magában, s' cartya néhez dárdát,
Pokinak által veri széles oldalát.

23.

Le-dül Poki Gergely, s' bőven hánnya vérét,
Vérrel ki-bochattya, ő magából lölkét,
De mindgyárt meg találta ot temetését,
Mert két száz meg-holt Török be-földi testét:

24. Mert

24.

Mert Radován maga kezével két huszat
Rá halomban raka, vitéz Janchárokat,
Medvei Benedek Testoglint, s' Operkát
Meg-öl, ő fölötte, és más tiz Muszurmánt.

25.

Orostoni Péter le-vagja Saladint,
De Demirham ütet erős Orostonit,
Malkuch Huszárt, Szelim Balást, és Gerdeit,
De Bosnyak, Benavirt, Ramadánt, Huszaint.

26.

Achmedani Aga neki bizta magát,
Megyen Radovánra, s' ő néki így kiált:
Esmeredé Kaur az Vitéz Achmedánt,
Az ki majd meg chelekszi, hogy légy föld alatt?

27.

Mind az két kezével hozzá vág így szolván,
De amaz fel vészi az chapást paylán.
Így az vitéz vajda néki felelt osztán:
En penig vagyok vajda Horvát Radován.

28.

Nem szol többet, de chap hozzá kegyetlenül,
Amaz halva az földre elejben dül,
Lelke, testét ot hagyván, föld alá röpül,
Vértül s' melegségtül egyszer s' mind teste hül.

29.

Leg többet Demirhám maga chelekeszik,
Keze miát Haszanovich ot el-ésik,
Az után Penezich tüle ölettetik,
Hajdu Máchiás, nagy Máché előtte fekszik:

30. De

30.

De Radovan előtt hentereg, az vérben,
Pirim, Bulukbassa, s' tiz más Török sebben.
Öszve keverettek már, ebben az helyben,
Török, és Keresztény nagy kegyetlenségben;

31.

Ki fél holt eleven kiáltja az társát,
Ki rettenetesül kemény földön jaigat,
Vér és fegyver között hallik hangos szozat,
Azt tudnád távulról hogy az ég le-szakar.

32.

Fekszik holtak között noha még eleven
Vitéz Szlamenovich (mert lába térdében
El törött szegénnek) ő kiált az égből,
Káros puskát átkozza Török kezében:

33.

De mikor közel megy ehez Terhat Aga,
Földről az Töröknek ruháját meg kapja
Más kézzel melljében dárdáját taszítja,
Halva maga mellé az Törököt vonnya.

34.

Ö Demirhámhozis út fáratt erővel,
Esztelen nem tudgya hogy nagyobb erővel
Kel esztet meg ölni; Demirhám fegyverrel
Fel vészi az chapást, és nagy szerénsséggel,

35.

Fejét el-választja testétől leg ottan:
De erre érkezék szintén nagy Radován,
Mint, az præda fölöt, két vitéz oroszán,
Öszve mennek szűvőkben lángot hordozván.

36. Ugy

36.

Ugy két vitéz megyen őszve bátorsággal,
Leg-első Demirhám chap ehez szablyával,
De vajda fel veszi erős paysával,
Ugyan ezis mindgyárt hozzá chap nagy kárral,

37.

Hozzá chap, de el törik szablya kezében
(Arulo el-hagyá Urát ily veszélyben)
Fegyvertelen markát hogy nézi keserven,
Demirhám ketté vágja sisakját éppen:

38.

Mind az által nem ijed az Vitéz Vajda,
Noha feje ütéstül meg szédült vala,
Paysal be-födvén magát fut kard alá,
Haragos ellenségét oldalban kapá.

39.

Örömeit el válnék Demirhám Vajdától,
Mert kardal nem férhet hozzá szoroslágat;
De amaz nem ereszti meszi magátul
Hát birkodni keztek mind ketten haragbul:

40.

Imide amoda űk hánnyák magokat,
Botlástul, eséstül jól őrzik lábokat,
Szorittya magához Szerechen az Vajdát,
Vaida ismég ötet, mint leg jobban tudhat.

41.

Mikor méz-szag medvének orrában esik
Utánna mászkálván bük-fárul le-esik,
Körmével s' fogával az fára haragtzik,
Szaggattya heában heát gyökeréig:

42. Igy

42.

Igy ez mind az kettő egy másik körül jár,
Egy másnak fejére kárt kívánsággal vár,
Demirhám haragos, mint hótul nőt viz-ár,
De másik engedni éltéig nem akar.

43.

Utolsó fonalát éltének forgatták
Nagy Radován vajdának kegyetlen Párkák,
Mert mihant érkezék háta megé Durak,
Vajdában be-veré felét dárdájának:

44.

Az fekete földre le-dúl szegény vajda,
De mégis Szerechent maga után vonyá,
Fél-holtan földönis ellenségét marja,
Mig szegényt tellyességgel lökte el hagyá.

45.

Meg zördült kemény föld az két vitéz alatt,
Láttadé le-dulni régen nevelt tölgyfát,
Kit erős kötéllel borostyán le-huzhat:
Igy fekszik Radován holtan pogány alatt.

46.

Rettenetes Demirhám az földről fel-kél,
Megyen több ellenségre mint az forgo szél
Nem meri meg varni senki ötet, mert fél,
Mert vagyon kezében nagy halál, nagy veszély.

47.

El hagyák az bástyát vajdátlan vitézek,
Futnak ide s' tova, mint kichin gyermekek;
De ihon jön Dando hoz gondot Töröknek,
Száz vitéz szablyával segét futó népnek.

A a

48. Ke.

48.

Kevés Dando Ferencz az te segítséged,
Hogy ha Zrini maga fejével oregbét
Gyorsan nem hoz, el-vesztitek ti Szigetet,
Mert dúlt bástya be-ver ket ezer Törököt.

49.

Mindent az mi lehet Dando maga térszen,
Mert sok ezer útést paysán föl-vészen,
Számptalan Törököt le-fekret egy helyben,
Mint Oriás gázol ellenség vérében.

50.

Más felől Delimán jut immár kapuhoz,
Ö halált, ö veszélyt erős kezében hoz,
Nagy dárda kezében hasomlo tölgy-fához,
Avagy rettenetes Gállya arboc-fához.

51.

Töb bátorság esék Bot Péter szüvében,
Hogy sem az mi kellőt volna ily üdőben,
Mert ö hartzra hi-megy Török elejben,
Meg vetvén Törököt bizik ió szüvében.

52.

Kapuját meg nyittya szép Sziget-várának,
Ottan elejben-ál nagy Delimánnak;
De Delimán éltét el-veszi két hatnak,
Kik Bot Péter előtt serényen hartzolnak;

53.

Péteris más felől kárt térszen Törökben,
Mert Murtuzán le-dúl előtte nagy sebben,
Sabánis, Bichiris, Pechliván Eőszven,
Sas Fábián előtt fekszik Nuh Mohacen.

54. Al

54.

Al vala Embrulah aranyas fegyverben,
Szkofiummal varrot kápa van fejében,
Cifrált Janchár puska mind az két kezében,
Kemény Bagdati kard fűtyög hüvelyében.

55.

Nezér Chelebinek vala kedves fia,
Minden tudománnyal mert elméje rakva;
Ö Musáknak vala szerető szolgája,
Ö kobzot, ö Miszkált, ö Chingyát ruda.

56.

Ö Szerechen tökkel ret szégyent nagy Pánnak,
Enekével penig szép Bibil madárnak,
Erdőknek Orfeus, Arion halaknak,
Masodik Endimio volt az fényes Holdnak;

57.

O, örökke szerenchés Embrulah lennél!
Ha hadat, s' Szigetet te el kerülhetnél,
Erre Badankovich, kegyetlenb Medvénel,
Megyen vísz félelmet reá nagy erővel.

58.

Heában Embrulah ki-lövi puskáját,
Mert meg nem talállya az Horvát Leventát,
Ö penig ki kapia sereg közt Embruláht,
Mint nagy Sas-kesellű szép Hattyu madarat.

59.

Hona alat víszí félénk gyöngé prädát,
Ö, vékony torkával segítséget kiált,
Meg láttya Delimán Iffiu Embruláht,
Badankovich után fut, mint jobban futhat.

A a 2

60. Láttya

60.

Láttya Badankovich, nem vízi békével
Az Török gyermeket, szablyája élével
Fel nyitnya szép torkát, mely szép énekével,
Erdőt, mezőt, tóltót sok gyönyörűséggel.

61.

Meg ál osztán, s' várja az ki jön utánna,
Delimán mint villámás de tűnik reá,
Mint az sebes menykű, röptül nagy dárdája,
Egy szem-pillantásban Ivánt el-szaggattya.

62.

Te rontád világnak nagy gyönyörűségét,
En pedig érte el-vertem éltedet:
Igy Delimán beszél, s' lábbal nyomja testét,
Testéből dárdáját ki-huzza, és vérét.

63.

Bot Péter meg bánta vakmerő probáját,
Nem meri meg-várni Delimán haragiát,
Visza-fut az várban, vissza vízi hadát,
Vakmerőségének vallya gyalázattját.

64.

Nem sokkal az után érkezik kapuhoz
Delimán, hasomló ő viznek árjához,
Mikor fővént, dúlt-fát, gyökeret bőven hoz;
Mert rettenetességet, s' kárt markában hoz.

65.

Sok számtalan Tatár mellé el-esik,
Puska miát, attul de ő nem rettenik,
Nem tud az ő szüve félni: főt nevelik
Asztor veszedelmek, s' jobban sérénkedik.

66. Egy

66.

Egy kis torony vala kapu fölöt fábul,
Azt le-rontá Ali Kurt, mostan ágyubul,
Torony embereitől Delimán előt hul,
Ki hanyat, ki talpra, ki szárára burul.

67.

Kit nehéz gerenda holtan le fektetett,
Kit maga fegyvere melybe sebesített,
Kit rettenetes esés halálban kevert.
Husz volt, kettőn kívül, többi mint öt vesztet.

68.

Szviloeievich Antal, Klizurich Mikula,
Egészben toronybul le-esetek vala;
De mikor Klizurich magát közben láttya,
Sok ezer Török közt magát be-foglalva,

69.

Mint az erdei vad dühösségben esvén,
Ha történet szerint jön vadász seregben,
Akartva fegyverre kemény szüvel megyen,
Jól tudgya halálát hogy ez helyben legyen:

70.

Klizurich szintén úgy, hon sűrűb fegyvert lát,
Fejét alá-huzza, föl tartya payfát,
Másk kezében pedig nehéz pallosát,
Reméltelenül megy ott látván halálát.

71.

Szviloeievich pedig bizik gyors lábában,
Török közt, s' fegyvert közt indult nagy futásban,
Kardos már bátyához erőködik abban,
Miként föl-mászhaflon s' leheszen bizváftban;

72. De

72.

De ott őri szegént kegyetlen Delimán,
Rettentetűséggel lábánál meg-kapván,
Amaz öröködik, de csak heában,
Mert le-rántya nagy falc véle le-szakasztván.

73.

Véltedé előttem te el szaladhatnál
Hitetlen eb, és gyorsab légy Delimánnál?
Igy mond az kegyetlen néki, és nagy vassal
Meg nyitrya gégejét, merre be-ment halál.

74.

Milos Badankovich az kapu mellett ál,
Más felől Hervoich, mint két magas tölgy-szál,
Az mely Duna parton innenis, tulis ál,
Magasban többinél, s' nagyobb hatalommal;

75.

Ezek esztelenül kis kaput meg nyiták,
Hogy ellenség be-jűjön, szűbül kívánniák,
Mert nem fokat be-eresztetni gondolnak,
Többet kin-szorítván, ezeket ben vágják.

76.

Todul az sok Török, és mász egymás hátán,
Mindenik málik előt be-menni kíván;
De Hervoich immár meg félemler dolgán,
Be-teszi az kaput vállával támasztván.

77.

Esztelen mert be-zárta az Tatár Királyt,
Mint bárányok közé haragos Oroslánt;
Milos Badankovich néki bizta magát,
Megy szűves Tatárta, meszirül így kiált:

78. Nem

78.

Nem krim ez Delimán hazádbeli földed,
Hanem Sziget-vára az te temetésed,
Halállal meg-fizeted az én őchémet,
Ihon ez az dárda mostan legyen tied.

79.

El-ugrik Delimán mint az könnyű evér,
Helyt ad az halálnak dárda úté mellyét,
Nagy Daust Basának el szaggatá szűvét,
De Delimán így felel felelvén never:

80.

Illendőb hogy késérd te őchédnek lelkét,
Feneketlen pokolban, s' még utban éred.
Nagy Azimi kardal ily szok urán mellyét
Fel-nyitrya, s' ki bocháttya siralmas lelkét.

81.

Hervoich mellete meg őlt kilentz Tatárt,
De élte vesztével ő meg-vallotta kárt,
Mert heában éltét fegyver-derékban zárt
Mind köttet el-rontá az nagy Azimi kard.

82.

Egyedül maradot az vitéz Delimán,
Mert mind el-vesztenek társai az várban;
Mégis az ő szűve oly bátorságban van,
Mintha volna közép Török Táborában:

83.

Sem szaván, sem kezén, sem bátor személyén,
Nem esmerni félelmet ő jár merevén,
Tiporja, gázollya, és őli kegyetlen
Keresztény Katonát, ki ál elejben:

84. Min

84.

Minden fut. előtte kerüli mint lángot,
 Ő nékijs akkor eszében nem jutot,
 Hogy várban eresztet volna Török hadat,
 Chak az futo népre viselt nagyob gondot.

85.

De mikor meg hallák ezt az vár piatzán,
 Hogy várban be-reket haragos Delimán,
 S-hogy nagy veszélyt tézen egyedül egy szablyán,
 Alapi Gáspárral siet vajda Stripán.

86.

Akkor leg-elsőben vette magát eszben
 Delimán, hogy nem jó néki késni itben.
 Mint szüves Oroszlán sok vadászt erőben
 Ha lát, nem fut, haraggal előttök mégyen:

87.

Delimán így ballak kardal kapu felé,
 Mert utánna fegyver árt, lát minden felé
 Késéri kiáltással nép, ki lú felé,
 Ki tüzet, ki vizet folyúl hány fejére.

88.

O, hányszor meg fordult! szégyenli futását,
 Szégyenli mutatni keresztyénnek hátát,
 Akar vissza-menni, de esz bátorságát
 Meg győzi, kapu felé tartya járását,

89.

Az nagy vas-lakatot, ki egy lo-terh vala,
 Le-úti ököllet, kaput lábbal rugá.
 Így vitéz Delimán várbul ki-indula,
 Hid fel vala vonva, árkot által-ufzá.

90. Okos

90.

Okos Aigas Basa had-verő elmével,
 Lajtorját vísz Vidra igen mesterfeggel,
 Sok ezer Janchár lú partrul sűrűfeggel,
 Bástyán nem hágy álai senkinek lövéssel:

91.

De it sem aluszik az tudós Chontos Pál,
 Bőven felel nekik porral, és ágyuval,
 Szurkos koszorukkal, fok tüzes labdákkal,
 Lajtoria hozóknak ál-ellent nagy kárral,

92.

Es minden szándékiok ugyan semmivé lén.
 Aigas chudálkozván maga veszedelmén,
 Mert ott három ezer Török nélkül el-lén,
 Mégis bátya fel-menéfére szert nem tén:

93.

De Demirhám ront, bont, de veszti az népet,
 Chak nem maga romja Keresztény sereget,
 Roszul ál előtte Dando, s' reménfégét
 Már szüvebül ereszti, s' lát keués népet.

94.

Ezt mikor meg látá Szigetnek Hectora,
 Két seregét magával gyorsan ragadgya,
 Vitéz Zríni elől maga megyen vala,
 Tündöklük fegyvere kezében szép dárda.

95.

Rőszketléle Demirhám mikor ezt láttad?
 Mint nyár fa leuzle, magad nem ragadtad,
 Mikor, az hartz után, Chászárnak mondottad
 Az hartz állapattyát, s' igazán vallottad:

B b

96. Mert

96.

Mert nem volt ortzádon akkor igen sok vér,
Mikor Bán dárdáját láttad hogy éppen vér,
Száz Törököt kézzel maga Zrini le-vér,
Mégis reá bátorság mindenkor több tér.

97.

Fekszik ő előtte Balbozán, és Bilal,
Gyalog Réz, Kurt, Ali, Aga Behludi Szal,
Kaszum lelket fuja, Szulfikár földet fal,
Vitéz Sziaus Bék, Pirkuch, Porcha Alfal.

98.

Mint vizi Orias Bán gázol az vérben,
Henterög sok Török az maga sebében,
Más, s' még más Törököt fektet-le egy helyben,
Akkor futni indul Török nem seregben.

99.

Ki utat nem talál bátyán alá-ugrik,
Kinek keze, lába, feje őszue-romlik,
Kevés az törésre, bátyán találkozik,
Heában Demirhám maga tufakodik.

100.

Mert az nagy szorosság akarattya nélkül
Ki-ragadgya hirrelen az bátyán kívül,
Ő eleget kiált, Dur, de haszon nélkül,
Mert az nép ki-vivé magátis fal közül.

101.

It már sok Török hul, mint tűz előtt az nád,
Mellyet pásztor tauaszszal gyújtogat s' vigad,
Látván tűznek, szélnek kemény hartzolását:
Igy hul az sok Török, és szalotton szalad;

102. Nem

102.

Nem látnál egyebet pornál, s' magas füstnél,
Kit kovályogva vísz az lengedező szél,
Jajgatással kevert jár köztök az veszél,
Omol kéméltelenül pogány Török fél.

103.

Láttadé az halált az falon, le-irva,
Mely rettenetesül kaszáját hordozza:
Bán oly rettenetős az Török táborban,
Mint kasza előtt fű hul Török halomban;

104.

Az egész seregnek ő ad bátorságot,
Ő ad erőt Szigetieknek s' hatalmat,
Mert soha melléte senki kárt nem vallot
Minden szüvel kíván melléte az hartzot.

105.

Nagy hoszu hartz után meg tér szép várában,
Mint az kölykeihez hű nőstény oroszlán,
El űzvén ártoit meg-tér barlangiában:
Igy tér meg szolgálhoz Zrini vigágban.

106.

Ők pedig körülé, mint oroszlány kölkök,
Vigadnak örülnek, s' néki hizelkődnek,
Seregek meg-bonto Istenét dichérnek,
Vigyáznak, fáradnak, és gondot viselnek.

Bb 2

PARS

PARS VNDECIMA.

I.

Eg ályos szívétis nagyra visz boszuság,
Nem hogy határtalant, kit nem bir okosság,
Legyen nékem Achilles ebben bizonyság,
Kit hartzrul tartoztatot egy kis boszuság.

2.

O, ha ment lehetne némely ember ettől!
Jobbat nem kérhetne világon Istentől,
Mert némely boszuság igen üdöcletenül,
Némely ponig kárral maga fejére dől.

3.

Delimán hogy meg tért rettenetes hartztul,
Fáratlan, lustoslan, alut-vértul, portul,
De szíve még jobban ég nagy boszuságtul,
Szégyenli ki-futot hogy Sziget-varábul.

4.

Mit fog Rustán Bék most énnékem mondani,
Ha ezt az dolgomat fogia meg-hallani,
(Igy szol vala magában) mit fog tartani
Chászár én felőlem, ha ezt fogia tudni?

5.

Hej mert el-vesztettem minden jó hiremet!
Mert nem vártam artzul meg ellenségemet,
Látták űk hátamat, látták szégyenemet,
Hová kívánhatom tovább életemet?

6. Most

6.

Most lesz már mezejek az én irigyimnek,
Engemet gyalázni most nyilik meg nyelvek,
Mert senki nem látta én vitézségemnek
Probáját, s' az én hatalmas fegyveremnek,

7.

Nem futottam én, nem, Kaur ebek előtt,
De magam nem tarchattam egy hadi folyhót,
Ki jüttem Szigetbül ot hagyván jelemer,
Vér-tót, holt-test-halmot, füstölgo úszóget.

8.

Magában Tatár hám igy törődik vala,
Azonban Rustánt az ő gonosz chillaga,
Haragos Iffiu elejben hozza,
Rustán Delimánnak kevélyen igy szolla:

9.

Azt tudám, Krimi Bék, Zrinit kötve hozod,
Az mint vala minap az te fogadásod;
De talán akartva te aztot halasztod,
Mensz Chászárhoz, Szigeted kérni akarod.

10.

Jól van, én hazuttam, te igazat mondtal,
Az Kaurokat egy chapással le-vágtal;
De banom hamarábban hogy ki futottál,
Hogy sem az mely lassan Szigetben ballagtál.

11.

Tűz sem oly hirtelen, sem puska pattanás,
Sem ama rettentő mennyei villámás:
Mint Tatárnak szíve, s' haragia hatalmas,
Mert mindgyárt kezében akada kemény vas.

12. Heá-

12.

Heában hány ellent Rustán Bék kardgyával,
Mert vitéz Tatar Hám három chapásával,
Földre halva nyujtá, s' fölötte így szollal:
Holt eb ihon Krim Bék az kivel jáczottál.

13.

Kiáltás sikoltas ottan sok származék,
Mert vezérrel valának Janchár seregek;
De semmit Delimán nem gondol ő vélek,
Békével maga Sátorában be-lépék.

14.

Ily nagy zöndülésre Chászár maga mégyen,
De későn érkezet mert láttya mint légyen,
Holt vejnek dolga, s' kérdezi mint légyen
Oka, hogy bűnöstül, ő büntetést végyen?

15.

Kaszum Kapigi Basa elejben ál,
Az haragos Chászárnak, és mérges szokkal,
Gyujtja lobbant szűvét, s' azt mondgya: mit használ,
Hogy te Chászárunk vagy? ő ártatlan meg-hal,

16.

Ez ártatlan meg holt magunk fegyverétül,
Mellyet hoztunk Kaurra, külömb hitűnktül,
Ez az gonosz tétel, de mit tart hitűnktül
Delimán, ha nem fél tőled, sem Istentül:

17.

Meg mert ez az kevély minap tanáchozban
Rivogatni bennünket, és chak heában
Panaszoltunk reá, im most táborodban
Te vödet meg ölte, egy kis boszúságban.

18. Ura-

18.

Uraság, kegyelem mind haszonraalanok,
Ha böchület s' félelem nem lesz oszlopok,
Magad fejére is rossz jövődöt mondok,
Ha most Delimán büntetlenül élni fog.

19.

Kaszum többet szolni Chászárnak akara,
De Demirhám szintén el-érkezék arra,
Kemény intéssel többet szolni nem hagyja,
Hanem az Chászárnak így szol vala maga:

20.

Győzhetetlen Chászár most jusson eszedben,
Kichoda Delimán, mert az ő kezében,
Te táborod nyugszik igen chendességgben,
Nagy vitéz, és nagy Ur mert ő is földében.

21.

Országlo embernek nem egy az büntetés,
Ha mind egyis az bűn mert külömb mértéklés
Kel minden dologban, nehut az büntetés
Artalmassab, hogy sem az gyöngé meg-intés.

22.

Az Chászár így felel: rosszszul tanáchlottál
Demirhám engemet, mert nincz igazlagnál
Szebb s' jobb, az mely egyaránt minden-fele ál,
Hát énnékem Chászárság, mond meg, mit használ?

23.

Ha chak nyomorultakra ízál én büntetésem
Hát azokon hatalmam chak vagyon nekem?
De én meg-mutatom hogy vagyon külömben,
Delimánnak vétkét mert meg nem engedem.

24. De

24.

De többet Demirhám felelni nem mere,
Gyorsan Delimánhoz bara tyához mene,
Chászár nagy haragiát neki meg bezzéllé,
Es hogy azért éltére gondot viselne.

25.

Mosolyog Delimán hogy hallja ezeket,
De mosolygásában kevert lángot mérget,
Igy mond Demirhámnak: nézd esztelenfégét
Meg aggot Chászárnak, s' kinek tart engemet,

26.

Talán rabja vagyok, mint az töb Muszurmán,
Vagy oly ágya gyalázo, mint nyelves Rustán?
Nem vagyok én olyan, meg láttya Szulimán
Ő maga kárával, vagyok Ur mint ő, s' Hám.

27.

Jűiön-el ő maga, s' fogjon meg engemet,
Vegye büntetésben én vitéz fejemet,
Meg láttya ha tartom én üdvösséget
Abban, hogy szenvedgyem, meg fojchon engemet;

28.

Chuda Tragediat készit elméjében
Chászár, kit nevetni fog Zrini Szigetben.
Eszit mondván, chak gyorsan öltözik fegyverben,
Rettenetes dárdáját vészti kezében.

29.

Azonban Aigásis Halulis érkezet,
Mindenkor barátinak tartta ezeket,
Delimán haragiát enyhítik, s' szűvét,
Halul Bék igy kezdé Tatárnak beszédét:

30. O,

30.

O, hatalmas vitéz, o, mi tisztességünk!
Az te vitézségedet mi jól esmérjük,
Ninchen lehetetlen előtted, iol tudgyuk,
Minden, kardod ellen, erőlen, jól tudgyuk;

31.

De azt Isten ne adgya minékünk érnünk,
Hogy az ki után kel nekünk elő-mennünk,
Attul rontatassunk, és te mi ellenünk
Kardot vony, az kitől fél mi ellenségünk.

32.

Felely meg, mit akarsz te most chelekedni,
Talán Török vérben kezéd förtöztetni,
Tiszta Mahomet hitét semmivé tenni,
Kauroknak gyönyörűséget szerzeni?

33.

Ah ne légyen az ugy, az Istenért, kérlek,
Mert ninch haszna itten az kegyetlenségnek,
Vetköztesd-le ebből szépségét szűvednek,
Engedgy annak kinek mindenek engednek;

34.

Meny-el szeme elől haragos Chászárnak,
Adgy kis ideig helyt méltó haragjának,
Nem lesz ez félelem lő nagy okosságnak
Fogják ezt mondani valakik meg hallják;

35.

Mi az te barátid itt leszünk azonban,
Es módot keressünk vizá-hozásodban,
Titkon te el-lehetz valamely várasban,
Mig tőlünk nem érteiz mit bizonyosabban.

Cc

36. Ily

36.

Ily ranáchok után szűve meg-lágyula
Vitéz Iffiunak, mindgyárt készűl vala,
De chak másod magával onnan indula
Dumán névű lován, s' tülök el buchuzá.

37.

Ez el-ment békével: Demirhám azonban,
Nem nyugszik, fők tőri elmejét magában,
Ő szűve nyughatatlan minden orában,
Mert Deli vidot meg-esmérté már hartzban;

38.

Es neki meg eskűtt hogy hartzra visza-tér,
Mihent alkolmatosságot, és űdőt ér,
Es hogy Török Chászártul hit-levelet kér,
Mellyért Deli Vidot más bántani nem mér.

39.

Eddig mind haladot az ő akarattya,
Mert néha egy, néha más, volt akadállya,
Mostan penig immár az szűve furdallja,
Ez hartzot véghez-vinni szűbűl kívánnya.

40.

Eleibe hiva azért egy követet,
Az mely az előttis vitt sok követseget,
Es neki ilyen mód kezdé beszéllését,
Sahman véghez vinned kel egy követseget;

41.

Vitéz Deli Viddal akarom légy szemben
Meg mond néki ninnen feletközés bennem
Az kire feleltem én azt végben vittem
Ő néki Chászártul hit levelet küldtem;

42. Ne

42.

Ne félljen senkitűl jűiön-ki mezőre,
Chak én magam neki vagyok ellensége,
En rajtam mutassa vané vitézsége,
űis meg láttya mit tud Demirhám keze.

43.

Sahmán el indula szép Sziget-várában,
Integet távulról, hogy követlegben van,
Be-ereszték azért Szigeti kapuban,
Ottan Deli Vidot kérdezi hogy hon van.

44.

Mikor meg esmére Sahmán Deli Vidot,
Ő hozzá békélvén lassan fejét hajtót,
Osztan bátor nyelvel ő neki így szollot:
Demirhám engemet Vid te hozzád küldöt.

45.

Hogy ha te vitéz vagy, azt izené néked,
Jer-ki az mezőre, ottan van te helyed,
Demirhám kezétis ottan meg esméred,
Ő halálos bajra ottan jűn ellened:

46.

Senki ellenséged más nem leszén néked,
Chak maga Demirhám harczol te ellened.
Deli Vid te esztet szentűl el-hiheted,
Mert ihon Chászártul vagyon hit leveled,

47.

Mint tűz Vid ugrot haragos gondolatban,
Nem tarhattya haragiát tovább magában;
Mond az Töröknek várjon, de keűs szokban,
Osztan az nagy Urhoz mene belűő várban.

Cc. 2.

48. Lá.

48.
Lábához békélvén kezde esedezni,
Hogy ne nehéztellye harczra eresztenei,
Noha nem örömezt, de nem tud mit tenni,
Bán Vidot bocháttya halálos bajt vinni.

49.
Vid várbul ki-jűve mint egy keselyő-fas,
Kinek orra, kőrme fegyveres és horgas;
Igy Deli Vid körül mindenűt fépyes vas,
Sisakja fejében haragosan tollas:

50.
Mond osztán követnek eregy te Uradhoz,
Mondgyad néki Deli Vid kezében mit hoz,
(Darda vala kezében) várjon hat ahhoz,
Hol meg látot első nap közel patakhoz.

51.
Sahmán követseget meg-vivé Urának,
Annak chuda gondok szűvében be-folynak:
Sokat fohaszkodik ő az nagy Allának,
Sokat Mahometnek fogad szent Alinak;

52.
Ötven tinot vágata ő szegényeknek,
Hogy Istentől szerenchét néki kérjenek,
Sok pénzt Talismánoknak, és Derviseknek,
Sokat osztta minden felé szegényeknek.

53.
Soha Demirhámnal magas ég nem látot
Istentelenebbet, de lá mégis hajlot,
Az mikor közel veszedelemhez jutot;
De késő olyankor sietni tenni jót:

54. Mert

54.
Mert nem jó akarat ötet arra hajtya,
Hanem az előtte forgando nyavalya,
Mindenkor jot tégyen ember, ha akarja,
Istentől jutalmát hogy készen talállya.

55.
Meddig az két vitéz harczra készül vala,
Addig Zrini Miklos vigyázásban álla,
Hogy mi chalárdfágot Török ne inditna,
Mint pogány ellenfégnék szokása vala.

56.
Végre meg nyittrata szép Sziget kapuját,
Kapuig el késéré vitéz szolgálát,
Sok vitéz szavával üiéttya kész voltát,
Késéroul ada mellé két száz szablyát.

57.
Vid mégyen előttök mint Gállya tengeren,
Kinek sok vitorlája leveg az égben,
Mert rettenetesen Strutz-tollat fejében
Mozgattya forgo szél, dárda forog kézben.

58.
Más felől Demirhám, mint nevelt méreggel
Napkeleti Sárkány, rakua gondos tűzzel,
Ezer Gyumlia jün, ezer Szpahi evel,
Jün Amirassenis husz száz Szerechennel:

59.
Magais az Cháfszár egy dombrul alá-néz,
Mit chinál Szerechen, és Keresztény vitéz,
Holtnak immár ő tartya Vidot, mert emez
El-hitette vala Cháfszárral, hogy meg lesz.

60. Mi-

60.

Mikor közel vidhoz Demirhám el jutt,
 Hangas torkal néki ilyen mód kiált:
 Egéséggel Deli Vid, Horvát Leventa,
 Miért ily későn jűz te fogadódra?

61.

Igy felel Deli Vid: én későn nem jűtem,
 Most it vagyok, mostan küldöttél érettem;
 De talán még ma Isten meg adgya érnem,
 Meg bánod, jdején hogy ki hittál engem.

62.

Te magad sem tudod, Deli Vid, mit beszélsz,
 Mert immáron engemet talán holtnak véliz,
 Kezeden, lábodon látom mely igen féliz;
 Méltánnis, mert lelked majdan pokolban vész:

63.

Igy monda Demirhám de Vid ilyenképpen:
 Pogány eb, nem pokol az én lakó helyem;
 De nem disputálni én te veled jűtem,
 Hanem had vallyék-meg, mit tudunk mi ketten,

64.

Ily szok után gyorsan reá rugaszkodik,
 Alatta fekete föld ugyan rőzzenék,
 Villámás modgyára dárdája ki-tűnék
 Kezebűl, De Demirhám gyorsan el ugrék;

65.

De még sem volt oly gyors mint az sebes dárda,
 Mert pánczerát oldalán mind meg szaggatá,
 Török pánczerából dárdát ki-szakasztá,
 S magáét Vidra készületlenül hajtá.

66. Az

66.

Az Vid payfában kár nélkül meg akar,
 Ottan mind kettőnek kard kezében akar,
 Az két erős fegyver hány tűzes szikrákat,
 Ars, Márs ő közöttök, forgattyák magokat.

67.

Néha őszve-mennek, néha el-távoznak,
 Mint Agyubul ki-lűt fényes tűzes labdák,
 Mellyek levegőben őszve találkoznak:
 Igy chelekefsznek ezek vitéz Leventák.

68.

Nehéz fegyver alatt Demirhám fuj lángor,
 Nem ad Deli Vidnak semmi nyugodalmot,
 De Vid sem aluszik mert közel már jutot,
 Minden szerenchéhez s' jól forgattyá kardot:

69.

De ihon szerechen talpra emelkedék,
 Mint déli késértet nagyobra nyujtozék,
 Kezétűl nehéz kard magasra viteték,
 Honnan sebesléggel Vid fejére esék,

70.

Mint iszonyu menykű porrá té sífakját
 Vidnak, megis töré haragos homlokát,
 Kiért chak nem esni el-ereszté magát;
 Kiért esni ereszté mind az két karját,

71.

Akkor vigasággal Török sereg kiált:
 Deli Vid élteben azt tudgya véget lát,
 Kőrőstyének közzé esék penig bánat;
 De gyorsan szerenche meg fordittya magát.

72. Meg

72.

Meg éllet Deli Vid, kézben vette szablyát,
Töröknek ketté vága fényes paylát,
Es azon chapással meg sérté oldalát,
Második chapással el-töre sisakját.

73.

Nemis hágy nyugodni az Vitéz Töröknek,
Uyitton uyittyá hatalmas kezének
Nehéz chapáit, az Törökök félnek,
Demirhám barátjai igen rettegnek.

74.

Demirhám ez volna néked végű orád,
Hogy ha meg tarthatná Török fogadását;
De ő meg nem tartya sem hitit sem szavát,
Ihon mostis meg-szeghi esküt-mondását.

75.

Mikor Amirassen láttya tárfa dolgát,
Hogy rettenetes harczban Demirhám lankad,
Vid peniglen magával még jobban birhat,
Török seregeknek fel szoval így kiált:

76.

Nem fogjaé szégyen vitéz szüveteker,
Hogy ennyi seregért térszünk föl egy lelket,
Talán le-tettük réghi emberfégünket,
Vagy számmal nem győzzük Kaur seregeket?

77.

Alig van százunknak egy egy ellenségünk,
Mégis ez gyalázatos baj-vívást nézzük,
Evel érdemessé Deli Vidot teszük,
Es talán nagyobra magunknál bőchüllük.

78. Ah

78.

Ah ne lássák Szigetet ezek az ebek!
Az kik Deli Viddal nézni harcza jüttek,
Hogy az után soha ne kérkedhessenek,
Hogy boszúfágunkra várba visszátértek.

79.

Ezt mondván karabuljó lovát forditá,
Az maga seregét magával ragadá,
Vidot nagy erővel hátul meg-taszitá
Sebeslége miát chiddal nem hajhatta.

80.

Deli Vid ezt látván szüvében félemler,
Mert láttya körül Szerechen sereget;
Azt mondam hogy ő fél, de nem hogy meg ijett,
Nem ijét ő, noha láttya élte végét.

81.

Ő karabul lónak meg kapia fék-szárát,
Bal-kézzel, jobbikkal fel emeli kardgyát,
Amirassennekis ketté vágia nyakát,
Holtan le-taszittya más felé derekát.

82.

Chudállya Demirhám ezt az történetet,
Mert (meg kel valami) nem ő kedvéből ler;
Vid peniglen kiált: meg szegted hitedet
Pogány eb, meg vetéd az te Istenedet;

83.

De Istenis meg vet Demirhám tégedet,
Végreis kezemben adgya életedet.
Felelne Demirhám, de most nem felelhet,
Mert többivel egygút őzve-keveredet;

D d

84. Szé-

84.
Szégyenli, és pirul, s' próbállya tartani
Török seregeket; de ha nem halhatni,
Az nagy kiáltás közt, heában fáradni
Ö néki hát itten. *el kelle halgatni.*

85.
Deli Vid peniglen, mint az könyű evér,
Karabultra ugrot, s' jária az sereget,
Már az Török sereg őszve egyeleder,
Az két száz vitézzel, ki állot Vid mellett.

86.
Gyamer nagy chapással le-vagia Sár főret,
Amaz jaigatással fuja porban lelkét,
Kenán Palikutját de János Mehmetet,
Eivast Bahriát, Pirkuchot, Békzadét.

87.
Jahia Zaimis Pál miát életét
Föld-alá bochatá, de Pálnak gégejét
Meg-nyitá Beriel szablyáia, és vérét
Kegyetlenül kostolá, s' ott hagyá éltét.

88.
Mikor ezt meg látá Szigeti Zrini Bán,
Hogy nem állandó Cháfszár fogadásában,
Öt száz kardal ki-megyen, s' fegyver derékban,
Maga segítségét vísz-elő nagy bátran.

89.
Az Törökök űtet meg láták meszirül,
Mint ártalmas szélvész hajós lát tengerrül,
Szaladnak előtte igen képtelenül,
Mindenik magárul gondol, nem társárul.

90. Deli

90.
Deli Vid peniglen mikor magát közben
Láttya számlálhatatlan Török seregben,
Kardgya nem használhat láttya elméjében,
Ily mesterféget gondol gyorsan szűvében:

91.
Egy holt Gyumliáról az kápát le-vészi,
Azt mind tollastul maga fejében teszi,
Ö szalad egyaránt merre sereg viszi,
Zrini előtt merre szerenche vezérli.

92.
Zrini penig hátul viszi nagy dárdáját,
Mint Vitorlás Gállya az nehéz arbocz-fát,
Deli Vid, Deli Vid, nagy torkával kiált,
De Deli Vid néki most választ nem adhat.

93.
Hon vagy édes szolgám, Deli Vid, hon vagy te,
Elsze? Török szablya vagy meg emészttette?
Felely meg, hogy ha élsz, így jár az seregbe
Zrini, könyvei tellyesednek szemébe;

94.
Azt gondollya vala, hogy Vidot meg-ölték
Azért szűve nagy keserűségben ugrék,
Futo Török után gyorsan rugaszkodék,
Egyedül ő maga közben keveredék.

95.
Ki ad nékem oly eszt irhassam ez dolgot,
Zrini mely rettenetes harczot inditot,
Miképpen előtte az pogány test hullot,
Mint szalma tűz előtt, oly hirtelen omlot.

D d 2

96. Es

96.

Es te vagy leg első Kaszum Kapigya,
Az kinek életét Zrini Bán el-vonyá,
Az után Balbazán, Pirkuch, és Kahrina
Maga vérét, lölkét az fővénybe nyallya.

97.

Holt testek közöt jár, mint kegyetlen halál,
Török vérben gázol, mint tengerben kű-szál,
Senki ő elejben fegyverrel nem ál,
Baj-vivo társára senkire nem talál.

98.

De ihon Olind Bék szégyenli futását,
Látván Vezérének ottan nagy halálát,
Meg fordította Zrininek azért ortzáját,
Merevényen cartya kezében nagy kardgyát;

99.

Öszve chap Zrinivel, de egyenetlenül,
Mert halva az földre ő elejbe dűl,
Ő keserves lelke nagy föld-alá röpűl,
Zrini pedig máshová megy kegyetlenül:

100.

Ő le vágia Hajdárt, Muslát, Bajazetet,
Nagy testű Murtuzánt, fegyverű Recheper,
Végre Aigas Basának el-chapia fejét,
Nagy főtet folyhóvel be-földi életét.

PARS

PARS DVODECIMA.

I.

Büldösik nagy Delimán másod magával,
Nagy gondokat hordoz mindenűt magával,
Kűzkodik busulásnak nagy habjával,
Idegen földön jár rakua bátorsággal;

2.

Ül vala egykoron harmatos hajnalban.,
Egy igen szép dombon és szelős arnyékban.,
Elejben tűnék Cupido haragban.,
S-ily haragos szokot beszéle magában.:

3.

Vagy meg kissebedetté az én hatalmam.,
Hogy én ezt az embert meg birnya nem tudom,
Talán nem oly erős az én nyílamm., s-ijamm.,
Mint mikor meg birta Marst én Vitéz karomm.;

4.

De az mint én hallom nem kifseb ez Mársnál,
Sőt minden termete deliáb nálánál,
No majd meg látom én Vitézség mit használ,
Ha szép termetedben, sebet nyílamm chinál:

5.

Be gyógyult már sebed kit az előt chinált,
De ez az mostani te néked hoz halált,
Soha el nem felejtet többször Cumillát,
Valamig fogsz élny Cháfzár szép Leányát.

9. Ez

6.
Ez után ki-tölté puzdrából sok nyilát,
Kegyetlen Isten fia, és nézi vasát,
Nézi mindeniknek mérgét, és fulánkját,
Keserves seb-chináló titkos hatalmát.

7.
Azok közül egy rettenetést választá,
Mely nagy ohajtással rimporalva vala,
Siralom, és bánat ő hegyes fulánkja,
Rövid gyönyörűség vala, fája, s' tolla.

8.
Ez járá meg szívét Vénus királynénak,
Rontá-el vig kedvét az Isten Aszonnak,
Mikor nézte halálát szép Adonisnak,
S-kezével törölte sebért Iffunak.

9.
Ezt ijában tévén az füléhez vonyá,
Vitéz Delimánnak szívében bochátá,
Nyil láthatatlanul ő szívét meg-jára,
Minden mérges nyavalyát középben hagyá.

10.
O, hányszor jün néked, abban az orában,
Cumilla szép szeme, nagy gondolatodban,
Hányszor Cumilla név jün elől szájadban,
Vitéz Præcopita, chak egy pillantásban?

11.
Ha az fülemüle sírását halgattya,
Annak bujához magaét hasomittya
Ha derült eget az ő szeme lát ya,
Cumilla szépségét nagyobnak gondollja:

12. Ha

12.
Ha foly az folyo viz, vagy szép churgo parak,
Az ő szemeis mind egyaránt folynak,
Ha az gyöngye szellők ágak között fujnak,
Az ő bánatis nyughatatlanoknak.

13.
Es így szol magában: Cumilla Cumilla,
Miért térsz engemet boldogtalanná,
Ezt az sok ohajtást, kit busult szű fuja,
Miért az te kemény lelked meg nem hallja?

14.
Miért én sírástul te meg nem lágyulsz,
S-nem látod bus szememet könyvekben mint úsz?
Te pedig talántán nyavalyámtul gyógyulsz,
Es az én kinomban te semmit nemis tudsz.

15.
Maga ez fényes nap, és ez az derült ég,
Nálad nélkül énnékem surú sötétség;
Ez az kikeleti mezei külömbség,
Énnékem unalom, és nagy keserűség;

16.
Tengelicz éneke, pintyöke sírása,
Nálad nélkül, mint baglyok huhogatása;
Lengedő szellők churgoknak folyása,
Mint szélvész haboru, és Lethe forrása.

17.
Hej chak szép szemeid vigasztalnak engem!
Minden boszúságot enyhítenek bennem;
De talán meg chalom magamat én ebben,
Talán gyűlölz Cumilla édes szép gyöngyöm.

18 Ru.

18.

Rustan Bék halála, melytől véres kezem,
Talán szemeid előtt gyűlöltet engem;
De inkább mit bánnád hogy aztot meg öltem,
Holt ebtől szépségedet hogy meg mentettem.

19.

Ihon hozzád megyek, tégy boszut én rajtam,
Magad kezeitől lelkemtől fosztassam;
De nem lehet hogy olyan kegyes országban,
Lakják kegyetlenség, s' kárt vallyon Delimán.

20.

Igy szol vala Tatár, és lovára ugrék,
Gondola sok buja talán mint enyhődnék;
Heában mert kis Isten nyergében ugrék,
Előtte, s' kezében vala vezető fék;

21.

Szerelem Istene Delimánt vezeti
Oda, hon nagy tűzben taszítani véli,
Landor Fejér várban azért el-késéri,
Cumilla ölén ottan el-meréti:

22.

De Cumillánakis hasonlatosképpen
Szűvéc által lűvé vak nyilával éppen,
Öis, mint szarvas gém, fukkos az erdőkben,
Kinek nyíllal chinált vadász sebet melyben.

23.

Igy ég az Cumilla szerelem mérgétől,
Mert sebesítetett Cupido Istentől,
Nughatatlankodik vagy jár, vagy ál, vagy ül,
Egy hűvének ily szokot ejte mellyéből:

24. Fái

24.

Fái édes Anyám, mely sűrű arnyékok
Járják én elmémet, ugyan el-ájulok,
Mely kegyes vendéget mi földünkben látok,
Lű tüzet én belem, kívül én gyuladok.

25.

Vagy hogy Márs öltözöt kis Isten tüzében,
Vagy Cupido Márs haragos fegyverében,
Mindenhez Delimán hasonlo termethen,
Avagy mind az kettőt meg győz ő szépségben.

26.

Mely Isten forgattya most az én elmémet?
Hogy azt szerezsem ki meg ölte férjemet;
De boldogtalan én szeretem vesztőmet,
Talán szintén Delimán gyűlöl engemet.

27.

Talán azért gyűlöl, Rustán cásza voltam,
S-én azért szeretem hogy szabadítottam,
Vitéz keze által, ah szívem Delimán!
Előtte is unalmas volt pogány Rustan;

28.

O, hányszor kívántam végét életemnek!
Hogy ne fekszem mellette az holt ebnek,
Hányzor fohászkodtam az Szent Mahometnek?
Hogy fertelmes ágyául meg szabadulnék.

29.

Igy hozta az fátum de ki mondgya néked,
Hogy alázatos Cumilla szeret téged,
Fái édes Anyám el veztem elmémet,
Talán avar együtt unalmas életemet.

Ee

Igy

30.

Igy szól vala Cumilla; de vén orvosla
Néki orvoslág helyet cicutát ada,
Ő mesterféges chinált szokot gondola,
Kivel az ő kedvét jobban meg kapcholá:

31.

O, Cupido Isten! nagy az te hatalmad,
Mert minden rendeken uralkodik karod,
Néked nem nagy Király, sem Urad, Chászáród,
Mind szépség, vitézség, néked hoznak adót.

32.

Szób lélek szób testben nem szorúlt ez földön,
Mint édes Leányom Cumilla tiedben;
De szépség nem hoz bátorlágot semmiben,
Enged szépség, ha lát Cupidót fegyverben.

33.

Bölcheség nevével tusakodnak ellen
Világon némellyek, s' nem vészik eszekben,
Hogy végre erejét igen keserűben
Magokon meg látták, ki van kis Istenben;

34.

Akkor eszeveszettek bujdosnak világon,
Mint nyíllal lút medve vándorol barlangon,
Mely Diámuşt nem talál; nevet ily dolgon
Cupido, s' boszuiát vészti az bolondon.

35.

Hát miért idejét vesztened heában
Szép iffiuságodnak, s' mi haszon abban,
Nemé ez az kék ég, kit látunk magasban,
Közli velünk szépségét és örül abban?

36. Nem-é

36.

Nem-é ez fényes nap, az mely szób mindennél,
Osztya fényét közinkben, s' mi élünk evelé
Ha föld jószágát röjtené irigységgel,
El-veszne ez világ chak egy kis údóuel.

37.

Az jót, és az szépet az Isten rendelte,
Másoknak hasznára, s' ember, mely kémélte
Másoktól javát, Isten kedvét meg szegte,
Es haszontalanul az földben temette.

38.

Nem kel néked futnod vitéz Delimántul,
Melynek hire futot Vörös tengeren-tul,
Melyben szépség, vitézség, jüttek lakoul,
Job férjet nem kívánhatz te nagy Allátul.

39.

Igy szól vala Fátí, rúzre olajt önte,
Cumilla tisztességét hátra vetette,
Sem az nagy Chászár Attyát meg nem böchülte,
Kis levélre könyvével ily szokot önte;

40.

Chudálny te fogod én vak-merőségem,
Vitéz Delimán, kit magamis esmérem;
De ha az az Isten, az mely bir én velem,
Igy hatta, ne chudáld, ihon jó mentségem:

41.

Azért te ezt így érch, mint hogy győzhetetlen
Kézzel téged meg áldot kegyelmes Isten,
S-van hatalmad minden ellenségid ellen,
Ihon énis rabul mégyek te elődben;

Ee 2

42. De

42.

De ha chak azoknak mutatod erődet,
Az kik ellenséguł birkodnak ellened,
Nem bántod hát ezt az nyomorult fejemet,
Ki bőchűl, ki tisztel, ki imád régedet;

43.

Ha gyűlölsz, ha társom vétkébűl én reám
Ragadot valami, ne szánnyon Delimán,
S-légyen annyi kegyetlenség az ő kardgyán,
Hallyon meg ő miatta Cumilla leán;

44.

De ha Leányfágomat néked tartották
Diána társai szép Isten Atzonkák,
Ved jó neven, ha úgy sem, tarch hát rabodnak,
Parancholy Cumillának te szolgálodnak.

45.

Igy ira, s' el küldé egy kis inasátul,
Vára nehéz szűvel választ Delimántul,
Gyógyulása lehet gondollya chak abbul,
Delimán ily Leuelet küldé válaszul:

46.

Látom igazán szolgáltam Istenemet,
Hogy ma meg-láthatom én jobbik lelkemet,
Meg győzeter győzte győződelmeseket,
Azért én elődben viszem rab fejemet.

47.

Nem késék sokáig Delimán az után,
Cumillához mégyen szűvében hordozván
Nagy örömet, és hamar ott lenni kíván,
Az hon Cupidónak vetet háloja van.

48. O,

48.

O, mely igen tudatlan ember elméje!
Ha tudna némellyik mi lesz jűvendője
Sok chelekedetét bizony el-kerűlné,
Delimán Cumillát bizony el-kerűlné.

49.

Futtok egymás-után, mint egy szerenchések,
De majd mind ketten leszte szerenchélenek,
Vaj ki szörnyű cernát Párkák fonnak néktek,
Egyszer s' mind szakad-el evel örömtörök.

50.

Mit mondgyak ezeknek őszve-jűvésérűl,
Szerelmes ifiaknak sok szerelmérűl?
Duplazzák chokokat egymás száia-körűl,
Venus triumfusán kedues szűvők örűl.

51.

Mint borostyán fával őszve-kapcholodik,
Mint kigyo ofzlopra reá tekerefzik:
Bachus leueleis fára támaszkodik,
Enyi mód két Phoenix őszve-chingolodik.

52.

Halgas tovább Musám: Az Török táborban,
Sok idegen nép közöt nagy zöndülés van,
Mert sok ezer Török Kapitán-nélkül van,
Chak maga egyedűl forgodik Kaimékán.

53.

Mind kegyetlen Tatar, mind merész Szerechen,
Sok láb, és sok erős kéz, de mind fejetlen:
Keuély Töröknekis szintén azonképpen,
El-veszer Vezerek, s' Basájok mind éppen;

54. Nem

§4.
Nem látnál közöttök, chak titkos futrogást
Félelemmel kevert sok gyakor ohajtást,
Ki ohajtya Idrizt, Olindot, ki Aigást,
Minden maga Vezérét, és nagy kár-vallást.

§5.
Es egykor choportostul őszve-gyűlének
Immár estve felé minden-féle népek,
Törökök, Tatárok, Geták, Szerechenek,
Egy közzülők így kezde szólni ezeknek:

§6.
Ugyan mind örökkén vakká kellé lennünk,
Vagy veszedelmünkre szemünket be-kötnünk,
Vallyon tiszteffég-é, ha bolondul veszünk,
S-vérünk-hullásával, Kaurt mi tisztelünk?

§7.
Meg-aggor az Chászárs az ő elméjében,
Meg-kötötte magát vakmerőségében,
Azt mondgya hogy be-megy erővel Szigetben,
Ha Török nem marad chak egyis életben.

§8.
Mettzen osztan várral, mettzen Chászársággal,
Ha ezt be-töltény akarja haraggal;
De miért mondom, ha, lám ugyan bizonynal,
Nem gondol semmitis Török vér-omlással.

§9.
Vezérek és Basák, és kemény vitézek,
Erős Zrini kardgyátul meg-emésztöttek,
Hány ezer Muszurmán fekszik ő mellették,
Predául hollóknak, s' kőrösztyén ebeknek?

60. Mind

60.
Mind ezeken vallyon szüve meg mozdulté
Ily vitézekért egy könyvet hullatott-é?
Nem, nem, hanem még inkább let kegyetlenné,
Mindnyájunkat örömeft egyszer vesztene.

61.
Ihon Magyar Király jön reánk nagy haddal,
Ki megyen előttünk okos rend tartással,
Sátorban lesz Chászár ravasz Kaimekánál,
Mi fojjetlenül mit teszünk kézzel, lábbal?

62.
De mi minden kárunkat el-felejténék,
Ha vitéz Delimánt előttünk nézhetnénk,
Nemettül sem Magyartul akkor nem felnénk,
Es minden dolgunkban szerenchéffé lennénk.

63.
De ki tiltja nekünk hogy visza ne hozzuk,
Chászár ellenéreis, mi fényes holdunk,
Fele az tábornak érette faradgyunk,
Kérésünkel ütetis viszsza hozhattuk,

64.
Igy zavaros szokkal szól vala Deriel,
Mindnyájan követnek ütöt választák-el,
Hogy Delimán után mennyen tiz ezerrel,
S-valahol talállya, szép moddal hozza-el;

65.
De okos Chászárnak ez hogy hirrre esik,
Okos szüvében igen meg-keserődik,
Láttya méltóságát köz rendek keverik,
Magában elméjevel igen tanáchkozik:

66. O,

66.

O, mely külömböző az kösségnek dolga!
Kis szerenche szellő az mellyet hordozza,
Ma mutat jó kedvet, ha jó állapotja,
Ha holnap nem tetszik, haragra fordítja;

67.

Méltóság, mely erős Uralág oszlopa,
S ihon most rossz gaz-nép láb-alá nyomja
Ellenemre Delimánt vissza-hivattya,
De ennekis lehet talán orvossága.

68.

Jobb tehát nékem vélek nem tusakodnom,
Hanem Delimánért követet bochátnom,
En küldök, és nem ők, osztán ilyen módon
Meg chelekszem, méltóság rajtam maradgyon.

69.

Igy gondola Chászár és így chelekedék,
Vitéz Delimánért Ferhat Bék küldeték,
Az nagy zenebonácis meg-chendesziték,
Az okos Kaimekán, és ravasz Halul Bék.

70.

Ferhat megy sietve, s' Delimánt találja,
Cumillával együtt szép fejer várába,
Azért be-öltözik minden okosságba,
Chászár követését ki-teve ily szokba;

71.

O, vitéz Atyának még vitézzeb fia,
O, Mahomet hitnek leg szebbik virágja!
Chászár köszönettel az ő fejer hajtya,
Az mely földön fölöt mindeneknek Ura:

72. Né.

72.

Néked hajtya fejét, s' azt izeni néked,
Hon van vitézségre te indito véred,
Hon van Kaur véren nyert jó hired neved
Talán kész vagy azokat mind el-vesztened?

73.

Ihon Sziget-vára vagyon csak esőben,
Magais immár Zrini eset kétségben,
Tűrhetedé ily próbán hogy ne légy jelen,
S-vitéz kezeidet ne keverjed vérben?

74.

Néked ez Pálmának tartarik az ága,
Tied és nem másé lesz ennek jutalma,
Meg elégzik Chászár hogy láb-alá nyomta
Zrinit, mely kaur közt leg nagyob Leventa;

75.

Cumilláris tenéked adgya két kézzel,
Mert nem akart ezért pörölni Istennel,
Rustán haláláris bátran felejtí-el,
Az mely maga jatzodot veszedelmével;

76.

Téged az táboris egyenlő kedvel vár,
Török és Szerechen nem csak Krimi Tatár:
Jű-el hát közinkben s' ne neheztely immár,
Téged csak aliglan vár Szulimán Chászár.

77.

Kegyetlen Tatárnak szűve meg-lagyula,
Mikor maga felől dichegetet halla,
Mert ő nyavalyát Chászárnak kívána,
Azért vitézséggel hogy űtet ki-hozna;

Ff

78. Most

78.

Most immár Chászár dolgát oly kárban látta,
Hogy segítség nélkül vagyom romladoba,
Azért bátorfággal végezi magába,
Hogy el-megy segítségre Török táborba.

79.

Más felől mit chinál, és mit nem keferőg
Szép szemű Cumilla, kinek az szüve ég,
Szörnyű jüvendőket elméje forgat még,
Végre Ura előtt nyelvét így nyitá-meg:

80.

Kegyetlen mit készülsz az Török Táborban,
Tudodé egy lépés onnan koporsóban,
Vagy Chászár vagy hogy más talál halálodban,
Okvetetlen módot boszu-állásában;

81.

Illyené én Uram mint egy kis czinege,
Mellyet oly könnyen síp chalogathat lépre,
Hidgyed, hidgyed Uram Sirena éneke,
Az mit Ferhat tenéked mostan beszélle;

82.

El veszté az hadat Chászár Sziget-alat,
Már te veszésséddel akarja jutalmát,
Te vitéz fejedbűl tenni akar praédát,
S-végezni akarja ezzel Tragediát;

83.

Vagy hogy soha nem kel Urát boszontani,
Vagy hogy, ha chelekszi, meszi kel kerülni,
Boszut azok nem tudnak el-felejtteni,
Chalogatnak, sípolnak, de nem kel hinni;

84. De

84.

De veszedelemtől látom hogy te nem félsz,
Szerenche forgandóságát semminek vélsz,
En szívem, én lelkem, engem hát hová térsz,
Ha veszedelemre szerenchélenül térsz?

85.

Azt mondod, hogy szeretz jobban te magadnál,
Ennek bizonysága csak egy dologban ál,
Örizz az éltedet, mellyen az enyim ál,
Nem álhat borostyán, ha le-dől az tölgy-fzál;

86.

Most látom igazán nem én szerelmemért,
Te meg ölted Rustánt, de kegyetlenségért
Kegyetlen nem gondolsz mostis Cumillaért,
Ö helyette inkább te kívánsz pogány vért;

87.

Kegyetlen ha csak vért kívánsz te elmédben,
Nyissd-meg az én mellyemet vagyon vér ebben,
Igyál, ne szomjuhosszal, szerenchétlenségem,
Soha nem lehet kisebb ennél ennékem;

88.

De hogy holtod után sebeidet nézzem,
Üres erejdet számlálva szemléllyem,
Azt tudodé lehetne oráig élttem,
S-nem elég ez az kéz, hogy meg nyissa szívem.

89.

Mit chinállyon Tatár, ide vonsz tisztesség,
Oda Cumilláért, mint kénkü, szüve ég,
Ö benne hadakozik két nagy ellenség,
Mellyek közzül győzé végre az tisztesség;

Ff. 2

90. Es

90.
Es így szolla társának: o, szívem gyöngyöm,
O, szemem világa, o, én jobbik lelkem!
Töröld-meg ortszádat és ne síras engem,
Ne jüvendőly gonoszul, kérlek, felőlem.

91.
Chak fél embernek vélsz ha féltesz Kaurtul,
Es hogy úgy irtosztat az Zrini kardgyátul,
Nem félek Chászárnak én ravaszágátul,
Mikor kérdezhetek tanáchoz szablyámtul;

92.
Azt tudodé Zrinit nem láttam sohais,
Tudnod kel hogy voltam én ben Szigetbenis,
Egyedül kergettem én ezereketis;
Megis az Mahomet meg tartot eddigis;

93.
Homlokunkon vagyon mi szerenchének írva,
Kerüllye és fussa, de nem távozhattya
Senkiis halálát, ezer közt meg hadgya
Szerenche, kit Isten másra választotta;

94.
Nem visz engem hidgyed-el az kegyetlenség,
Az ilyen próbára bolond vakmerőség,
Hanem erővel huz az drága tisztesség,
Légyen, ha kel lenny, az én éltemben vég;

95.
Valamint te most félsz, szerelmes Cumillám,
Ugy fogsz ismég örülni, mikor látsz rajtam
Prædát, mellyet Zriniről kézzel le-vontam,
S-ő hitelen testét az ebeknek hántam,

96. Mit

96.
Mit tegyen Cumilia s' minemű erővel
Delimánt szándékátul ravoztassa-el,
Nem tud ő mit tenni, chak sürű folyhókkal
Sok foházkodását láttya röpülni-el.

97.
Azért kételenül el-készül az utra,
Noha jüvendőjét Delimánnak tudgya,
Szép térdeit földre sok sírassal hajtya,
Es így az nagy Istennek könyörög vala:

98.
Egnek Ura mit vétettem én ellened,
Hogy ennyire kellyen rám kegyetlenkedned?
Talán ártatlanságom indittya mérged,
Talán kic teremtel nem nézhet rá szemed.

99.
Meg ütéd Enceladust szörnyű küveddel,
Ixiont szaggattád Sasok körmével,
Kis kinok, ha mérem azokat enyimmel,
Nem fájdalom, hon chak test szenved tűréssel;

100.
Hiszem talán nem vagy kín találó Isten,
Ha Istenfégedhez nem illik kegyetlen
Titulus, miért hát nagyobbbar énnékem
Keresz kint, s' meg nem ölsz engem most hirtelen?

101.
Mert nincsen fájdalom az én ép testemben,
Bár szaggattatnám Prometheus helyében,
Hanem én tűrésem van szegény lelkemben,
Az minden tűrésnél nagyobb szenvedésben;

102. En

102.

En iffiuságomat dög mellett vesztém,
Halálrul életre csak most emelkedem,
Mikor vitéz Uramra én szert tehettem,
Szerenche de aztis el-viszi előlem:

103.

Azért kérlek teged te hatalmas Isten,
Delimánt veszedelemtül ily hirteien
Mench meg, avagy hogy, ha Zrini kardgya ellen
Nem vagy elegendő, oly meg előb engem.

104.

No meg indult Delimán szép Cumillával,
Sok Török elejben jön nagy vigasággal,
Nem meszi tábornokul egy szép kut forrásnál,
Sok társaival együtt Delimán meg-szál;

105.

Bíztattya Cumillát Delimán, de amaz,
Számptalan sirástul még mind jobban száraz,
Bu bánattal együtt szűvében rágalmaz,
Fa, és fű kemény télen így egyaránt száraz;

106.

Cumilla Urának szomakját szablyáru
Le vészi kezével, s' kíván innya abbul,
Amaz kutra megyen vizet hoz forrásru,
Nem tudgya társának vége légyen abbul;

107.

Mert mérges Sárkánnyal egyszer vagdalkozot,
S-hüvelyében tenni akarta az kardot,
Szomakjában egy chöp vér be-szálankozot,
Melyrül ő magais semmitis nem tudot:

108. Mé-

108.

Méreg volt Cumilla mert mikor meg-ivá,
Szép testét erejét mindenűt meg járá,
Eletét nagy kinnal testéből ki zárá,
Es valamint kívánt magais úgy jára.

109.

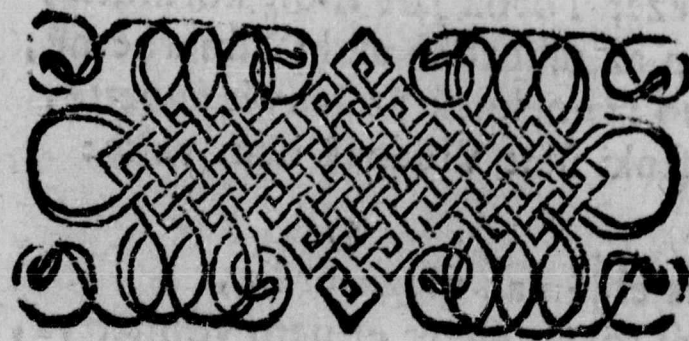
De mit chinál Delimán ilyen látatban?
Nem mondhatom ha volna száz nyelv száíamban,
Mind Törököt, Tatárt rak halva halomban,
Mutat kegyetlenséget önnön magában;

110.

Fegyverét el-hányá, ruháját szaggattya,
Mésztelen az fákat tovább rágattya,
Nem kiált, de ordít orosz lány modgyára,
Valahol kic talál ő, ront és szaggattya;

111.

Két nap és két éjel így jár az erdőkön,
Ostán mikor eszben vette magát kesőn,
Fel szedi fegyverét, s' öltözik köntösben,
Boszut akar állani mert Keresztyénen.

PARS

PARS DECIMA TERTIA.

I.

Isten az embernek vezérli ő dolgát,
Isten meg jegyezte mindennek határát,
De senki ne gondolja által-hágását,
Neis féllye, míg nem ér oda, romlását.

2.

Hány hartzokon forgot Bán és hány veszélyen?
De őrző Angyala meg tartá ezekben,
Az ő orájais el jün, ki meszebben
Nem lehet, vitézül kel meg halni ebben.

3.

Deli Vid Török-közt ellenség-képpen járt,
Ezerek közöttis soha nem vallon kárt
Előtte mellette, halál fokat kaszált,
Ötet el-kerülte, vagy hogy rá nem talált,

4.

Sok száz ezer Török járt most körülötte,
Sok van az táborban az ki esmerhetné;
De Isten szemeknek az fényét el-vette,
Azért senki ütet Vidának nem vélte:

5.

De néki-is el-jün az maga orája,
Melynél tovább életét el nem vonhattya,
Bizvást Török tábort, és bátran járhattya,
Mert senki életét addig nem ronthatya.

6. Deli

6.

Deli Vidnak vala egy szép felesége,
Ez Aszonyok között chak marat Szigetbe,
Szebb vala mindenneknél az ő szépsége,
De még azon föllyül Urához hűsége.

7.

Török Leány vala, de Vid hatalommal,
El-hozá egy várból nagy erős hartzal,
Haislennek hijak vala Török szóval,
Körösztség meg áldá de most Barbálával;

8.

Es mikor heában várta volna Urát,
Sok könyvel áztatván társa üres ágyát,
Nem tudgya életben vané vitéz Urát,
Vagy hogy Török miát szenvedet szép halált;

9.

Szál Márs ő szűvében, s' nem mint más sirással,
Vagy nyomorult főchke hoszu jaigatással,
Chak ohajtya társát; hanem bátorsággal,
Fegyverezi magát Ura panczerával:

10.

Panczerát, fegyverét magara föl-vézi,
Urának jó kardgyát oldalára teszi,
Jó lóra fel-ugrik kopiát kézben vézi,
Haját és szép fejét fátyollal tekeri.

II.

Es így Török formán Szigetből ki-mégyen,
Táborban mindennel szol chak Török nyelven,
Imide amoda jár minden szegletben,
Hogy ha vitéz Urát vehetné észében.

G g

Az

12.
Az tulso reszere tábornak megy vala,
Ottan egy nagy Szerechent elől találá,
Örömeit szaguldna, de nem mehet lova,
Mert az nagy testével lovát el-fároszta.

13.
Láttya okos Aszony ennek fietségét,
Gondoltya hogy nem árt kérdezni menését,
Meg allittya azért szép szóval Szerechent,
Kérdezi michodás viszen hirt hirtelen,

14.
Amaz penig néki felel fietségben,
Ne tartoztas, kérlek, engem menésemben,
Viszek hirt Chászárnak kiért életemben
Urrá lészek, de kérlek hagy békeségben.

15.
Mond meg énnékemis (az Aszony így monda)
Hiszem nem lehetek én semmi károdra.
Felel az Szerechen: amot egy fátorba
Deli Vid aluszik Török ruházatba.

16.
Mikor Deli Vidot említe az pogán,
Gondolt mi változás volt Aszony ortzáján;
De fel hogy Szerechen hirt viszen udvarban,
Utánna fut s' el éri három ugrásban.

17.
Kopiával nyeregből meszi ki-taszítá,
Gyorsan szablyájával az fejét el-vágá,
Jó lovára ismét mint evét föl ugra,
De gyorsan fok Török fiete utánna.

18. Mert

18.
Mert kiáltás támad és nagy zenebona,
Azért minden Török futó-után futa,
S-továb nem szaladhat az szegény Barbara,
Mert egy goromba kéz lorul le-taszítá.

19.
Ezer környűl fogta kérdik honnan legyen,
S-Szerechen halálának mi oka legyen?
Ő szegény nem szolhat, nem tudgya mit tegyen,
Hazudgyia Alkairban hogy lakása legyen.

20.
Ottan egy bátyámat Szerechen meg ölte,
Es én szemeimet eddig el-kerülte,
Gyorsan talál pártot az ki fog-mellette,
Szép Aszszony mert lagyítá mindent szépsége,

21.
Ki mondgya hogy jól tett, ki az Békhez huzza,
De ily kiáltástul Vid nem meszi vala,
Azért gyorsan ugrék ő jó Karabulra,
Őis megyen vala az nagy kiáltásra.

22.
Hát mikor oda megy láttya gyöngé társát,
Hallyais fülével keserves sirását,
Gondold meg az ő mondhatatlan bánattyát,
Mégis nagy okossan meszirül így kiált:

23.
Vitézek álljatok mert ez az én szolgám,
Immár sok nap lopta-el fegyverem, lovam,
Az egész Táborban utánna bujdosztam;
Adgyátok kezemben az én birtokomban.

G g 2

24. Azon-

24.
Azonban egy Kadia oda érkezet,
Az kitűl lén az Vidnak ilyen felelet,
Ehez bizonság kel, s' állyon törvény széker,
Törvény-is el nem vészti el az tiedet.

25.
El-busul Deli Vid és ugrik haragban,
Kiált pogány ebek nem elégsem abban,
Törvény és igazság vagyon én szablyámban,
Ez után ketté vág Malkuchot derékban;

26.
Abélt, és Izmailt le-teríté földre,
Kadiának fejét függeszti két részre,
Abaza lelkének utat nyit mellyére,
Jakult le fekteti örökös helyére.

27.
Eiuz tartya vala ő szép feleségét,
De Deli Vid kardgya ketté vágá testét,
Ottan meg ragadgya kezén szerelmest,
Jó lovára vészti, és ki-menni siet.

28.
Karabul mint madár nem nyom nyomot földön,
De, mint süvötő nyíl, megy olyan sebessen,
Ő futhat volna által az Tengeren,
S-nem esmerszet volna hogy van viz az körmén.

29.
Látták az Törökök Szigerbe szép prädár
Viszi futo lován, s' meg esmerik Vidát,
Heában utánna futtatták lovakat,
Mert mint az könnyű kőd el-tűnteti magát.

30. Szi-

30.
Szigetben örömmel Zrini be-fogadá,
Mert immár az előt ő meg holtnak tartá,
Vid Török dolgait igen meg-tanulá,
Mellyeket Urának elejben ada;

31.
De moha Vitéz Bán mind tudra ezeket,
Es szemével láttya nyiván veszedelmét,
Nem irtozik semmit hanem ép elméjét
Pogánynak veszélyére tartya, s' nagy szívét.

32.
Szulimán más felől el-kegyetlenedet,
Maga vére ellen kegyetlen törvént tett,
Azt mondgya magában: ihon száz népeket
Lábam-alá nyomtam, és nagy világ részét;

33.
Talán engem Mahomet hízalt szerenchével,
Azért hogy Zrininek adgyon mind ezekkel,
Es ő rá ragadgyon hirem én tétemmel,
En birtam vilagot, s' ő birjon engem el;

34.
De meg-challya magát, ha chak romlásomat
Az égből neveti őis val károkat,
Magaminal romlásra el-huzom Muszurmánt,
Kitűl tisztességet vesz az után tahát?

35.
Ha ugyan veszni kel, éppen mind veszzen-el,
Az egész Török hir ugysis tisztességgel
Lesz, mert az Szulimánnal vitézség vész-el,
Török hold, és jó hir, véle aluszik-el;

36. De

36.

De halljuk meg egyszer Vezérek tanáchát,
Könnyebitsek mégis szívem busulását,
Ez után Szokolovich Mehmetet kiált,
Néki paranchollya be-gyűliche tanáchát.

37.

Be-hivá Szokolovich fő Vezéreket,
Kinek kinek rendi le-ülteté őket,
Méltósággal osztán kérdi tetteiket,
Magais fő helyre le-üle előttök.

38.

ül vala leg elől az vitéz Delimán,
De keserves szíve mind busulásban van,
Nem tudgya mit chinál, és Chászár tanáchán
Nem adna egy ohajtást, mely megyen száján.

39.

Főlyhő szaporito ő bánatos szíve,
Es Tenger árasztó két rettentő szeme,
Mint vas-bánya fujo az ő szélles mellye,
Mert sürű ohajtást gyakran bochát erre.

40.

Azért nemis kérdik, nemis szol senkinek;
Hanem ő mellette szolni kel Al Béknek,
Ez pedig baráttya volt holt Rustán Béknek,
Okos, bátorsága de ninchen szívének.

41.

Adta volna Isten (igy mond) üdörtlenül,
Ne kezdenénk más tanáchor képtelenül,
Hanem mellyet végeztünk egyszer eszesül,
Véghez vittük volna mostan mi emberül;

42. De

42.

De mi tanáchunknak bomlot tiszteflége,
Nyelv nem meri mondani kit kivan esze,
Szabadon szollasért Rustánnak let vége,
Enis nem várhatok most egyebet benne.

43.

Miért kellett veszni számtalan Vezérnek?
Mert helyt mi nem adtunk Rustán beszédének,
Miert fekűsznek it Baták és holt Békek?
Mert egy ember el-rontá jó értelmünket.

44.

Ö pedig magais mit chinált jól láttuk,
Artzul fordulva ránk futva jünni láttuk,
Az kiket mi orosz lányoknak tartottunk,
Ugy meg szeligyűltek, mint olyv előt vad tyuk;

45.

Engemetis halállal fenyeget, de hadgyán,
De én tetzefemet meg mondom igazán:
Immár mit tennünk ninc, mert reménység hátán
Epitenünk szerenchét leszen heában;

46.

Az bolondságok közt ninchen job rövidnél,
Hát mi is mienket végezzük hamar el,
S-noha mienk hoszu de jobban vonnyuk el,
Nagyob kár s' büntetés siet utánna el;

47.

Azért én azt mondom job még böchülettel,
Mig nagyob károkat nem vallunk keservvel,
Fel-emelnünk rábort és haza mennünk el,
Hogy sem ennyi vitézt itten rontanunk el;

48. Osztán

48.

Ofztán kárunk után még megh se vehessük,
Hanem világgal magunkat nevetessük,
Vagy hadgyuk itt aztot, az ki nem jön velünk,
Vegye-meg hadával az kit mi nem merünk.

49.

Al goromban szolla, mert noha Delimán,
Az ő szava közben, volt más gondolatban,
Mégis eszbe-vette ő vagyon példában,
Fel-ugrék s' így szolla szörnyű haragiában:

50.

Meg nyitád nyelvedet szabadon Al, mire
De magad sem tudod, hanem én hiremre,
Gyalázni akarnál; de fordul fejedre,
Nem ragad eb-ugatás az derült égre;

51.

Elő vagy tanáchban, de hartzban nem látot
Senki vitézségedet, Nemis oly tanáchoz
Attal, ki mi hirünknek adna tisztes jót,
Egy Kufár nem mondhatot volna rutabor;

52.

Hát futot Delimán, hát szégyennel hátot
Chászár szeme előtt ellenségnek adot?
Hon volt akkor Al Bék mikor Sziget-várot
Vitézséggel járván Kaurokat rontot?

53.

Nem úgy két Badankovich esmértek engem,
Sem vitéz Hervoich nevetkezett velem,
Sem ezer más, kit nehéz föld alá tettem,
Minden nap, minden nap ebben az seregben;

54. Kér-

54.

Kérkedéért mondodé hogy félsz én tőlem
Alnok roka, s' annyi félelem szűvedben?
Ne fély bizonyosan mert ilyen rossz vérben
Vitéz kezeimet meg nem förtőztetem;

55.

Lakiék benned lelked, noha érdemlenéd,
Hogy egy iegenye-fát meg nehezitenéd,
De most tanáchozokra meg térek innét,
S-mondom ne gondollyunk ilyen szégyeneket;

56.

Küldgye-ki az Chászár meztelen szablyáját,
Aval minden népnek mutassa haragiát,
Ithon gyalázattal öllék-meg az ollyat,
Ki ostromnak nem viszen tüzet, lajtóriát;

57.

En megyek, én elől s' rettenetes kézzel
Szigetnek bátyáit láttokra rontom-el,
Száz Zrini előmben járjon vassal, tőzzel;
De megyek ellenére vitézségemmel.

58.

Igy szol vala Tatár, az tanách el-bomlék,
Holot szolni ellene nem igyekezék
Senkiis, azért mindnyájan fel kelének,
Es Sátorok alá gyorsan el-menének.

59.

Demirhám, mint vad-kan, emléti szégyenét,
Fúj lángot szájából, nem találja helyét,
Nagy chelekedettel kívánnya törleszt,
Viddal ismeg kívánnya őszve menését,

Hh

60. S-igy

60.

S-igy szol vala magában; hon van jó hirem,
Kit sok veszedelemmel régen szörzöttem,
Job let volna nekem Vid miát el-vesznem,
Hogy sem Chászár hiti-szegésével élnem;

61.

De látta az világ nem volt az én vétkem,
Mind lovam akarta, mind magam s' fegyverem,
De másképpen rendelte az én lstenem,
Talán még elő jún egyszer én szerenchém;

62.

Vagy hogy fog-szállani hollo én mellyemre,
Vagy pedig tiszteleg én vitéz fejemre,
Nem hagyom Deli Vidot én szégyenemre,
Esküszöm fényes kardra és élemtre.

63.

Igy megyen Chászárhoz, és így szol ő néki:
Hatalmas Chászár miért van tiszteleti
Az vitéz embernek, mert kotzkára veri
Uráért életét, és sohun nem röjti;

64.

Az mit hittel fogad, meg állja magában,
Vitéz ha vagyonis chak egy vad barlangban,
Vagy erdön, vagy mezön, vagy szép Palotában,
Hitit nem kel sohun el-hadni romlásban;

65.

Ninchen hát énnékem semmi böchületem,
Mert Viddal hartzomat véghez nem vihettem.
En Uram, s' Chászárom miért ezt szenvedtem?
Hiszem job let volna Vidul ölettemem;

66. Miért

66.

Miért kezéd nyomát s' hitedet trefálta,
Az ki gyalázattal minket el választá;
Bizony Amirassén más világon láttya,
Hiretlen embernek michodás jutalma;

67.

Bár én halálommal hozhatnám helyére,
Mely nagy chorba szakat mi tisztelegűnkre,
De mivel orvosságot el-mult üdöre
Nem lehet chinálni, bánkodgyunk helyére;

68.

Hanem én chak arra Mahometért kérlek,
Eresz Deli Viddal kardal szembe mennyek,
Mert vannak mi köztünk halálos törvények,
Mellyet halál ítél, egyszer köztünk váilyék.

69.

Igy szolla Demirhám, de Chászár most gondol,
Meg vénhet mellyébül mert sok nagy gond omol,
Végre Demirhámnak okos válaszul szol,
Mit kívánod Demirhám az kit nyelvel szol?

70.

Gondold meg igazán, és nem föl-sujt szüvel,
Ezé magános baj-vivásra való hely?
Török ország szüne ihon jüt velünk el,
Egy baj vivást nézzünk az után mennyünk el;

71.

Vitéz vagy, iol tudgyuk, de vitézségedet
Kichin helyre akarod mutatni s' erődet,
Keues hafzon, kis tiszteleg ebbül jühet,
De viszontag nagy veszély elő-kerülhet;

Hh 2

72. Tu-

72.
Tudodé hun vagyon vitéznek probája,
A hon Sziget-várnak meg nyitot bátyáia,
Hiszem Vidot Demirhám ottan talállya,
Miért kerestetik hát helynek mustrája?

73.
Eg Demirhám, s' nem szol, táborbul ki-mégyen,
Gondollya Szulimán benne kételkedgyen,
Azért ő szűvében végezet mit tégyen,
Egyedül ostromnak meg-eskűt hogy megyen.

74.
Chászár láttya heában hirdet tanáchor,
Mert Delimán miát kétszer már el bomlot,
Azért ő magához hivatot chak hatot,
Mindeniket okost, hűvet, és halgatót.

75.
Az egyik azt monda Szulimán Chászárnak:
Még egyszer mindnyáian indullyunk ostromnak,
Tűzzel, vassal, ártunk az Sziget-varának,
S-ha akkor nem ártunk, hadgyunk békét annak.

76.
Az másik: nem szűkség mindnyáian itt legyünk,
Tíz ezer gyalogot vár-körül rendellyünk,
Es tíz ezer lovasst jól el-helyheztesünk,
Minden segítséget hogy ki rekeztessük.

77.
Harmadik azt monda: Ali Kurt labdákkal
Várat égetheri, rúzes szerzsámokkal,
Az árkot ki kel bochtani folyással,
Az mi ki nem folyhat tölteni gyapjuval.

78. Negye

78.
Negyedik igazán meg monda terzését,
Mert kívánnya vala haza menetelét:
Heában az Tábor itt üdöt veszteget,
Majd az ősz reánk hoz vizeket, esőket.

79.
Örödik így szolla: hadgyunk Péch várában,
Két ezer gyalogot, ezeret lo hátán,
Mellyek Szigetieket tartják zablában,
Ugy hogy ne mehesse nek soha chatában.

80.
Hatodik tanáchla haza menéseket,
Mindenik okokat hoz erre eleget,
Chak nem hajol Chászár halván ily beszédet,
Azonban ihon hozzák Ali Kurt testét,

81.
Ennek Chontos ágyuia fejét el-szaggatá,
Janchárság az testét chak alig kaphatá,
Mikor Szigeti had zenebonát látá,
Ki-megyen két száz szablya mind válogatva;

82.
Három száz Töröknek végezék életét,
El-vagdalák ágyuknak minden kerekét,
Gyujto likakbanis vertek vas ékeket,
Guszich és Golemi vitték végben esztet.

83.
De haragszik Chászár de búsul magában,
Ali Kurt hűsége forog gondoltában
Hajradin Kapitan Basa ajándékban,
Ezt adá Chászárnak igen commendálván:

84. Im-

84.

Immár ninchen néki iob ágyu-mestere,
Az mely viselhetne gondot az tűzekre,
Azért hamar haragrul esik kétségre,
Sziget hogy meg marad véli szégyenére.

85.

Vízfa menésérül immár gondolkodik,
Mint legyen békével chak azon aggodik,
Jól tudgya hogy hátul oroszlán hagyatik,
Mely miát békével eggyet nem léphetik.

86.

Azonban egy galamb Szigetbül röppenék,
Kanizai fészekben esztet nevelték,
Ugyan szárnyaival oda igyekezék,
Azonban ily véletlen dolog történék:

87.

Egy ráro magasbül meg szemléle prædar,
Utánna indittya két sebes sugárát,
Az haszontalannak véli chavargását,
Hát Chászárs Sátorában el röjti magát;

88.

Gyorsan fok Bosztánczki meg fogaik galambot,
Es eszokban vévék egy kis papirosot,
Ezt galamb Szigetbül szárnya-alat hozot,
Az Chászárhoz be-vivék ezt az uyságot;

89.

Gyorsan magyar tolmáchoz be-hivatának
Az Kereszény levelet kezében adák,
Az fölín levélnek ily bőcük valának:
Adassék ez leuél az Magyar Királynak.

90. Ha

90.

Ha kérded mint vagyunk, mint közel halálhoz,
Kiknek reménséget már segítség nem hoz,
Öt százan maradtunk, de mind koporsóhoz
Sebek miát közelb vagyunk, sem világhoz;

91.

De az pogány ebis nem kérkedik velünk,
Hatodát táborának kard-alá tettük,
Vezéreket, Basákat sokat meg öltünk,
Már chak fejetlen láb az ellenségünk;

92.

Két nap alatt el-jűn az mi végső oránk,
Mert fogát Sárkányok kőzörülték reánk,
Akkoris mit tehet mi keresztny probánk,
Örömet meg mutattyuk ennek világnak;

93.

Tűzzel emésztenek leg-inkáb bennünket,
Mely miát nem talállyuk sohul helyünket,
Gondollyuk végezni ot kin életünket,
Károllyuk tűz miát vesztünk életünket;

94.

Mi segítségünkrül ne gondoly semmitis,
Mert az lehetetlen láttuk mi magunkis,
De pogány Törökben tehetz kárt nagyotis,
Ha utánna mégyen hadad és magadis;

95.

Mert félnek, mert ninchen sem Generálisok,
El-veszet ki mit tudot itt Kapitánnyok,
Chászárs és Kaimekán chak azok had tudók,
Delimán, Demirhám vak merő bolondok;

96. Hufzon

96.
Huszon öt ezer Török eb fekszik itten,
Mellyek tiz ostrommal jüttek ránk féltekben.
Többet mi nem irunk, hanem egészlegben,
Isten tartsa Felséged jó szerenchében.

97.
Mikor az Szulimán ez dolgot meg-hallá,
Hogy Sziget reménségének van utollya,
Szüvet vett magában, és hogy az heába
Galamb röpülése ne lenne, bochátá.

98.
Arulo madár hol vagyon te hűséged,
Fogszé röpülhetni, vallyon nem szégyenled?
El árultad Uradat, titkos levelét
Pogány ellegnék kezében ejtetted;

99.
De nem örüle sokat szabadságában,
Mert ráro mind ot kin leste az magasban,
Utánna röpüle, s' el kapá az szárnyán,
Kegyetlen kormével örül szagatásban.

100.
Chászár minden felé paranchol ostromot,
Hogy mindenik vigyen ki tüzet, ki vasot,
Ki szurokkal öntöt kenkűves gránátot,
Tiz ezeret ki osztá tüzes gránátot.

PARS

PARS DECIMA QUARTA

I.
 Hon jün Zrininek ragyago chillaga,
Ihon mozdulhatatlan tramontanáia
Ban chelekedetét az én kezem iria,
Mellyet Isten lölke elmémbe be-fuia.

2.
Nem távozik annak veszélyre haióia,
Melynek ez chilaghoz tart okos kormánia,
Hűség, vitézség ennek calamitaia,
Az mely ez chillagot veszteni nem hagyta.

3.
Már én magnes kűvem portushoz hoz engem,
Szerenchésen jüttem alai ez tengeren,
Immár barátimat az paron esmerem,
Mellyek nagy örömmel jüttek én előmben.

4.
Esmerem tavulról vitéz Marsnak fiát.
Esmerem, esmerem mint jartattia lovát.
Ez én vitéz őchém, mind Magyar, mind Horvat.
Igazán szereti mert lattiuk hazáiat.

5.
Nap-fényre néző szem mutattia sas fiát,
Körmerül esmerni az vitéz oroszlánát,
Vitézség proballia igaz Zrini fiát
Mely soha egyiktőlis el nem szakadhat.

li

.6. Hiszem

6.
Hiszem Zrini Péter, kic az én szemem lat,
Mely rettentí bosznat és Herczegovinat,
Lattuk immáronis ő vitéz probaiát,
Eszszel, kézzel, szüvel, kic törökön chinált.

7.
De jai nagy szelendek oroszkodik után,
Mely dühös irigység párállik-ki torkan!
Ugyan irigység ez, noha ninch hatalmán,
Hogy árchon ő néki vitézséges voltán.

8.
Ne fély semmit őchém, mert láttia az nagy ég
Vitézségnek arniékia hogy az irigység,
Ez mi eleinktől maradt örökség,
Kiben nem szakadhat világ fogytaig vég.

9.
Hidgyed mérges foggal reánk agyarkodnak,
De nem chak Törökök, mert másokis vadnak,
Az kik, mint az rosda erős vasat, mariák,
Hadgyan, mert fogokat űk abban el-rontiák.

10.
Látom de más felől, országunk oszlopia,
Vitéz Vefeleni jó lovát jartattia,
Nagy gond van fejében mert gondis nagy raita,
Mert chak nem esőben országunkat lattia.

11.
Látom Bottianitis vallával országot
Tamaszta, s' romlásra nem engedi asztot,
Es noha ő nem vár senkitől jutalmot,
Maga virtusából vesz elegendő jót.

12. Száz

12.
Száz másokat látok örömet az kiket
Köszönténem, hajtok de most nekik fejet,
Mert meszi el-mentem Historiám mellet,
Ísmég elől kel kezdenem szövésemet.

13.
Egy údóval meg-tölt Török vala hadban,
Ennek eredeti volt bő Egyiptusban,
Elméjében ennek iszonyu tudomán,
Az neve peniglen hatalmas Alderán.

14.
Alderán az mely birt iszonyu lelkekkel,
Minden Elementummal, és nagy folyhókkal,
Eghi Planetákkal, föld rözzenéiekkal,
Nagy villámásokkal, meny-útó kúuekkal.

15.
Ez Chászárhoz be lépék, így kezde szolni:
Hozzád jüvésemet te fogod chudálni,
De érch-meg az okát mert fogok használni,
Mert ellenségidre fogok kárt szállatni;

16.
Rettentő lölköket lántzozva én tartom,
Némelyt chak kárára másnak ki-bochátom,
Az egész Poklokon vagyon én birtokom,
Ezekkel az Kaurt, ha akarom, rontom.

17.
Azért semmit ne fély és ne készich erőt,
Chak te nyugodalmassán váry egy kis údót,
Szigetre rá hozom rettenetes folyhót,
Kenkűves tüzeket, s' az egész ördögöt;

Ii 2

18. Meg

18.

Meg látod mit használ Istenek Jéusok,
Ha én tudományommal rájok omlok,
De imé még én tenéked rőbber mondok,
Fől hozom nagy Alit, mely az ő rontójok.

19.

El hiteti Chászárt Alderán ily szokkal,
Mert szavát bizonyittya szörnyű átkokkal,
El-bocháttya azért tündért szabadfággal,
Ő viteti magát fekete lovával.

20.

Alderán el-röpül az fekete lovon,
Helyt keres magának erdő-közt egy síkon,
Tizen két Keresztény iffiat ő tickon
Táborbul ki-hozat, mellyek voltak lántzon.

21.

Ezeknek gégóját nagy késsel meg-metzi,
Arratlan véreket medentzében teszi,
Tőb társait osztán magátul el-küldi,
Az nagy Teatrumon chak magát szemléli.

22.

Vala oly időben az mikor Delia
Pan Istent szerelmére meg-gyutya vala,
Mikor nedveifégével első álomba
Világi emberek elegyettek vala.

23.

Alderán egy réz veszőt kezében vészén,
Iszonyu circulus maga-körül téssen,
Duplázza nem meszi osztán az fővényen,
Leg belsőnek maga ál az közepében.

24. Chu-

24.

Chuda characterek tőle formáltatnak,
Keresztény véréből minden circulusnak;
De még ugys békét nem ad az holtoknak,
Mert minden kerékre négyen huzattatnak.

25.

Négy világ szegletre el-rőndöli űket,
Es mindenik mellé tesz rút billyegeket,
Igy engeszteli Pokolbéli lelkeket,
Es így kezdi-el rettenetes verseket:

26.

Hallyátok fíralmas Pokolbéli lelkek,
Kik égben társokat el nem szenvedtettek,
Hallyátok rettentő Acheron Istenek,
Pluton és Sterapon és fő fejedelmek,

27.

Belbuzel és Hárpád és Flegeton Űra,
Stryx, Lete folyásnak iszonyu gondosla,
Egész Cocitusnak kegyelmetlen hada,
Az kik el-eszterek égből az föld-alá,

28.

Hallyátok és jertek az földből ki gyorsan,
Egyik se maradgyon az pokol gyomrában,
Most kit ti kedveltek az az ora itt van,
Az kiben Kaurnak kel menni romlásban;

29.

Hartzot, és viadalt rájok parancholok,
Nagy kegyetlenséget ti tőletek hivok,
Jűjjenek hát elő Stryx lobogos lángok,
Furiák, Háрпиák, száz Briareusok.

30. De

30.

De semmi ily szokra még mozdulás nem lett,
Phlegeton semmi jelt, hogy ki készül, nem tett,
Azért nagy Alderán haragudni kezdet,
Kegyetlenül úti lábával az földet;

31.

úti kegyetlenül az földet lábával,
Iszonyuan rikolt haragos szájával,
Hát még sem halljátok o, nyomorúsággal
Rakua, kinzók lelkek és nagy busulással!

32.

Nyomorultak azt tudgyátoké nyelvemet
Nem tudom meg nyitnya, és nevezni nevét,
Annak az ki égben hadta Istenfégét,
S-az földön föl vette embernek személyét?

33.

Vagy el felejtettemé hetven hét nevet?
Annak az ki égből tikteket le-vetet,
Vagy annak kinait és ártatlan vérét,
Mellyet ingerlésteből ártatlan ejtet?

34.

Es rá-ment az ti nagy tűzes váratokra,
Es szent lelkeket, az ti boszuságtokra,
Ki kozta, és Attyának jobbik karjára
ültette örökké valo chufságtokra.

35.

Alig mondható ki Alderán ezeket,
Ihon sötét folyhók fogák az egeket,
Háromszor meg-rázá Luciper az földet,
Es be sötétíteté chillagok fényét;

36. Ihon

36.

Ihon az föld színét feketén be-fogták,
Az egetis szörnyűen be burították,
Tigrisek, Sárkányok kegyetlen Hiennak,
Retténetes Oriafok, és Chimerak;

37.

Ott vagyon Tantalus egygűt asztralával,
Fene Atreus Licaon gyalázattal,
Medusa fejeis mérges rajtékokkal,
Szörnyű Eumenides lobogó fáklyákkal;

38.

Ottan Diomedes fene lovaival,
Kegyetlen Terodaman Oroszlányokkal,
Iszonyu Busires véres oltárokkal,
Procasták, Letrignonok iszonyusággal;

39.

Ottan meg halhatni Scillak ugatását,
Kegyetlen Gerion szörnyű jaigatását,
Fene Mezentius, és Falaris kinnyár,
Ezer Briareust, Ceraštát és Hydrát;

40.

De mind ezek közöt kevélységgel séral,
Az világ rőtrentő szörnyűséges halál,
Mindent irtozással, meg-gyöz, és nagysággal,
Mind két keze terhes iszonyu kaszával.

41.

Igy jünnek az lölkők és más ezer formán,
De kinek vagyon ezt le írnya hatalmán,
Elöl jün Plutois tűzes lova hátán,
Elöl Astragora kénküves taligán.

42. Ezek

42.
Ezek előtt Alderán így nyitá-meg nyelvét :
Hallyátok, hallyátok Alderán beszédét,
Ki vette ördögnek el az ő fegyverét
Vagy ő hatalmában kichoda chorbát tett?

43.
Egyszer, azt meg vallo, égből le-estetek,
Es chillagos eget örökkén vesztétek;
De senki nem vette-el ti fegyveretek,
Nem tett erőtlenséget senki bennetek;

44.
Mégis ti szégyennel csak el-szenvedtétek,
Mikor az föl támat ember közzületek,
Ki-vive lölköket, és mind közzületek,
Nem volt ki ellent-állot volna keresztnék.

45.
Minden nyavallyátok onnan jár az után,
Hir ki trombitálta, szemetek körözt-fán
Nem mér meg-állani, és az föld gyomrában
El bujtok előtte, ha előttetek van.

46.
La ha ember boszszut egyet el-szenvedet,
Régen ellenségnek többre okot ejtet,
Miért rettegetni kel azt vitéz szüvet,
Az mely az égben is oly nagy próbákat tett?

47.
Ihon ujab boszuszág jár fejetekre;
Az ég azt végezte ti szégyenetekre,
Hogy minden ellenség fusson keresztnélre,
Es minden tisztesség szálljon körösztyénre.

48. Így

48.
Így van mert egynéhány nyomorult körösztyén,
Világ három része ellen bujt Szigetben,
Ninchen bizodalmok ő nekik semmiben,
Chak abban, ki függőt, s' az ő körösztyiben.

49.
Öt százszor ezeren meg szállottuk őket,
Harmada or hagyá kedves életünket,
Két fa körösztyül dúlt meg-győz mi bennünket,
Minket Törököket ti hiveiteket;

50.
Föl fakat fegyverrel föl és vitézféggel,
Jertek rá Szigetre kénkövel és tűzzel,
Porrá kel égetni mind emkerrel, küvel,
Rontani kel együt emlékezetével.

51.
It halgata Alderán, de az pokol lölkök,
Sűrűn Sziget felé mind el röpülének,
De kiált Alderán, paranchol az földnek,
Nagy Alit ki-hozza vesztére Szigetnek.

52.
Halgat az föld, de amaz veri lábával,
Es így nyitá-meg nyelvét nagy rikoltással:
El pártolni tőlem akar szé károdal
Kedvemet meg-szegni meg általkodással?

53.
En Alderán hagyom, az ki sötétítő, k,
S-főlyhőben öltöznek, ha akarom, egek,
Ha akrom viszont az főlyhők le-esnek,
Es tisztán maradnak az levegő egek;

Kk

54. Ha

54.

Ha akarom szommal tengert háborítok,
Es mikor akarom habot le-szállítok,
En minden szeleknek bizvást parancholok,
Tülem halgatnak minden Elementumok;

55.

Tégederis égből alá szállíthatlak
Aranyas hold, ha segítségemre hilak,
Es koporsobanis hagyot árnyékoknak,
Miért ily erővel ne parancholhassak?

56.

Jűj-ki Hazret Ali, jűj-ki föld gyomrábul,
Hozd-ki nagy zöldfikárt te mély koporsodbul,
Ismét kel itatni lovadat vér-tóbul,
Már el-felekeztek Kaurok voltodrul.

57.

Nagyon ordit, az föld ily parancholatban,
Egyszer s' mind két-felé meg-szakad magában,
Elő-hoz egy louast feiér-szin atlatzban,
Feje takarva van tiszta patyolatban.

58.

Szög ló van alatta, de szomorúsággal
Jártattya az lovat az szép hold világnál,
Egyszer nehéz szemmel föl-tekint haraggal,
Alderánt meg-láttya nagy circulusoknál.

59.

Kichoda engemet kinombul föl-zörget,
Es nagyob kinra hij átkozot fejemet?
Igy szol Ali: Kichoda fekő helyemet
Kereste meg, s' nyugvásbul föl-ráz engemet?

60. Ah!

60.

Ah! nagyob kint tudnak emberek találni,
Hogy sem kinzo ördögök megis gondolni,
Nagyob kin énnékem világot most látni,
Hogy sem azok kiket szoktam el-szenvedni.

61.

Mit akarsz én velem kegyetlen Alderán?
Hogy általam örűly Sziget-vár romlásban;
De te eszes lévén chalatkozol abban,
Hiszem vég szakadot az én hatalmamban;

62.

Szigerben nem laknak olyan Kőröszyének,
Kiknek árthassanak Alkorán leuelek,
Sem az pokolbéli és koporsós lelkek,
Nagyob Mahometnél Istene ezeknek;

63.

Mert ő fog én velem égni örök tűzben,
Miért gyönyörködtünk az Keresztény vérben?
Nem örül az Isten büntetés veszőben,
Mi voltunk, ám küldöt minket örök tűzben:

64.

De ezer már más üdők és más emberek,
Látom az Istennél igen kedvesebbek,
Hogy sem előb kik voltak egyenetlenek,
Es úkis el esnek de jai véreteknek.

65.

Hárman kegyetlenül éltét Szulimánnak
Meg fonták, kis üdöt várnak kemény Párkák,
Ezentúl meg látod miként el szaggattyák,
Es semmi haszonra jűttek-ki Furiák.

K k 2

66. Am

66.

Am énis or léfzek; s' nézem mesterféged,
Ordógókkal együtt mit használnak néked,
De zöldfekaromat ki vonnyam, ne vélyed,
Mert Isten keduébül az mint chak porrá lett.

67.

Igy szol Hazret Ali s' rettenetes lován
Röpül keserveffen az töb lölkők után,
Akkor eszbe-veve ő magát Alderán,
Hogy Keresztyénekkal az Igaz Isten van.

68.

Röpül és érkezik iszonyu seregben,
Hon Phlegeton kevert mindent főrettségben,
Hon az Tisifone fui iszonyu kűrtben,
Belzebub sereget rendelt főret égben.

69.

Futkosnak Furiák iszonyu fáklyákkal,
Az tudnád világot meg-gyuitják azokkal,
Kegyetlen Harpiák iszonyu száiokkal,
Véres mérget okádnak nagy undoksággal;

70.

Haragos Astragora szeleknek kapuiát
Meg nyitá be ütvén villámos dárdáját,
Es le-oldá lántzrul az keüely nyakokat,
Ök szárnyokkal keresik nagy Sziget-várát;

71.

Akkor Eurust bajra hiva Eszaki szél,
Amaz penig fegyverétül semmit nem fél,
Boreas haraggal sugar szárnyára kél,
Ez mindenik Szigetnek kegyetlen veszély;

72. Meg

72.

Meg haitá Szivárvány aranyos kéz iját,
Erössen villámik mint ha lűnne nyilat,
Keüely Orionis forgattyá nagy kardgyát
Mindenik Szigetre, és Szigetre kiált.

73.

Futnak az bástyákra Keresztény Vitézek,
De nem álhattyák-meg erejét az tűznek;
Járnak az lángiai Vulcanus Istennek,
Senkit az bástyákhoz közel nem eresztnek.

74.

Mert az Törökökis sok tűzes labdákkal,
Egyaránt futkosnak szörnyű Furiákkal,
Az külfő várat már meg vették ostrommal,
Bán belfő várban szorult őt száz magával;

75.

De ottan sem lehet maradás sokáig,
Mert tűz fejek fölöt már sűrűn villámik
Sok ezer lélektül Zrini késértetik,
Ö penig mint egy kű semmit nem rettenik;

76.

Igy mond Vitézinek: ne fellyetek semmit,
Mert evel Isten érdeműnket öregbit,
Ha száz ennyi ördög dűhös száit reánk nyit,
De nem árt lelkűnknek, mert az Isten segít.

77.

Pokolbéli lölkők vannak ellenséggel,
Az mi reménységűnk van penig Istennél,
Ö érte meg-halunk mi jó kedves szűvel,
Legyen úgy, az mint ő szánta magában el.

78. Igy.

78.

Igy szol és így chinál szüvet ő magának,
Es az ő rettenetes vitéz hadának,
Paranchollya osztán három fő Vajdának,
Hogy az vár piatzán űk harczot állyanak.

79.

Ezek bátorfággal Törökre omlának,
Külső vár piatzán az Törököt vágiák,
Heában szemekben kénkű esőt fujnak,
Késértő ördögök mert vitézül járnak;

80.

Ot fegyver fegyverrel öszve találkozik,
Vitézis vitézzel öszve elegyedik,
Sötétségben köztök csak jaigatás hallik,
Rettenetes halál köztök gyönyörködik;

81.

Ki fuja az lölkét sok sebein által,
Ki magából ereszti nagy átkozodással,
Nem hul az Keresztény, de Török falkával,
Mert egyszer s' mind veszni fog vitéz virág szál:

82.

Láttatik hogy az tűz szál Keresztényekre,
Penig inkább rá hul pogány Törökökre,
Szerechent és Tatárt Törököt veszélyre,
Mind egyaránt el hajt Istennek tetsése.

83.

Futkos kegyetlenül meg dühöt Delimán,
Cáspiai hegyben mint sivo Oroszlány,
O, mennyi tűzeket ő Szigerben be-hány,
Mennyi chapást föl-vesz ő maga paylán;

84. Egy

84.

Egy nagy Cárunculus az sisakján vala,
Ezen sötétbenis meg-esmerik vala,
De jobban az kinél fénlík ő szablyája,
Jobban szablyájánál az ő bátorsága;

85.

Ő mint egy éh Farkas az barom-ól-körül,
Mellyével próbállyá ha kert előtte dül:
Igy jár Delimánis az Sziger-vár-körül,
Próbállyá előtte ha kü-fala le-dül.

86.

Demirhám más felől hasomlit Furiát,
Mert rettenetesül forgattya nagy vasát,
Deli Vid, Deli Vid mint untalan kiált,
Hon vagy, és miért röjtetted el magadat?

87.

De buj-el fal közzé, nagy földnek alatta,
Buj-el az hon lakik Indus, s' Garamanta;
Meg keres Demirhám, s' lölköd ki-bocháttya
Ez az rettenetes kezembéli dárda.

88.

Nem tűrheti tovább Deli Vid ily szokot,
Az harczot el hagyá, s' hon Török eb ugat,
Oda rugaszkodik, és néki így kiált:
Hitetlen hon láttad az én bujásomat?

89.

De te hitetlen vagy és meg nem érdemled,
Hogy Deli Vid kardotis vonnyon ellened,
Mert hitedet, szodat és emberiségedet
Mind öszve-kevervén egyszer s' mind meg-szegred.

90. Meg

90.
Meg esméré Vidot szavárul Szerechen,
Eggyet foházkodék nagyot keserveffen,
Es így szolla Vidnak Törökül eszeffen:
Kérlek, hogy halgas meg Vid figyelmetessen.

91.
Mind ketten chalatkozunk az mi elménkben,
Sem te el nem bujtál, sem én jó hitemben
Chorbát, sem gyalázatot soha nem tettem,
Bujásodat harag mondattya én velem.

92.
Ha az egész tábor meg szegte az hűt, *hűt*
Esztelenek gondolván az én vesztemet,
En vagyoké vérkes? Látrál jól engemet,
Láttade hogy kértem kitűl segítséget?

93.
De ez meg-let immár, most üdönk van hozzá,
Jer-ki az mezőre ne nyuichuk hoszszabra,
Meg válik Deli Vid s' Demirhám kichoda,
Ellyen kinek Isten engedi, s' jó kardgya.

94.
Nem menne örömeft Deli Vid ki várbul,
Mert nincz engedelme annyira Urátul,
De Török nem akarja hadni magátul,
Azért bátorfággal Demirhámmal indul.

95.
O, mely keserveffen hadgya-el ió Urát,
Deli Vid erőtte mert sok könyvet hullat;
De mikor meg láttya Demirhám sirását,
Így mond; oly igen félszé szenvedni halált?

96. Me-

96.
Mégis sir Deli Vid, s' így felel sirtában:
Esztelen mit gondolsz félelem voltában,
Hogy siron Deli Vid, chalatkozol abban,
Elcemet, halálomat tartom egy formán;

97.
Egy kis gyalázatot nem hozhat az nekem,
Sőt én halálommal öregbűl ió hirem;
De firok ió Zrini mikor jut eszemben,
Veszni kel néki Szigettel egyetemben;

98.
Látom hogy ma el-vész az az szép virág-szál,
Mely Keresztyénséget oly igen vigasztal,
Látom hogy ez az ég előtte nyitva ál,
Es várják Angyalok útét vigasággal;

99.
Es kis boszu-állás, ez helyet te fejed,
En szomjuságomnak kevés az te véred,
Egész Muszurmán hit ennek egy chöp vérét,
Soha elegendőül meg nem fizethet.

100.
Mosolyog Demirhám, de belől most forgat,
Mert elől meg-érzi utolsó oráját,
Szűve jüvendől chuda gondolatokat,
Mégis bátran néki keményéti magát.

101.
Mikor Sziget-vártul ió tova valának,
Egy szép kerék rétet völgybe találának,
Azt tudnád akartva ezt hartzhoz chinálták,
Itten halálos bajt chak ketten vivának;

L1

102. Ret-

102.

Rettenetességgel Demirhám haragiát
 Eleszti magában, ki rántya szablyáit;
 De Vid előb égben az Istenhez kiált,
 Uram tekinch meg most égből te szolgádat;

103.

Te Sido gyermeket Terebintus völgyben
 Goliát ellen tetted győzödelemben:
 Téged dichertenek égő kementzében,
 Sidrak, Misak, Abdenago nagy örömben;

104.

Uram most úgy légyen, az mint te akarod.
 Ily szók után ki rántá az éles kardot,
 Nem meszi magátul nézi Demirhámot,
 Nehéz fegyver-alat hogy fuj tüzet, lángot.

105.

Öszve chapának osztán oly kegyetlenül,
 Mint Tengeren Gállya ha kettő öszve-dül,
 Az ki vizen marad annak szüve örül,
 Az ki esőben van annak kétségben hül;

106.

Igy most az két vitéz iol vigyáz magára,
 Forgattya szablyáit társának kárára,
 Mindenike penig készeb az halálra,
 Hogy sem egy kis félelem mutatására.

107.

De pogány két kézzel emeli-fel kardgyát,
 Le-bochácva találja Deli Vid sisakját,
 Onnan chuszamodván meg sérti oldalát,
 Ugy hogy onnan folyni vörös patakot lát;

108. Deli

108.

Deli Vid nem retten, ugrik Demirhámhoz,
 Es nagy erősséggel chap az ortzáához,
 Nem megyen heában vitéz kard pogányhoz,
 Orra közepétül le mene száiahhoz;

109.

Akkor vért és mérget okádik szüvéből,
 Nem tarthattya magát haragos mérgéből,
 Nem vigyáz hogy ellent vessen mestersegből,
 Ujtiton ujittya chapást kegyetlenül;

110.

Deli Vid peniglen meg kapia az nyakát,
 Másikkal meg nyitá fok helyen oldalát,
 Verődik kezében, és ordit, nem kiált,
 Mert sebekből, haragtul ő nemis szolhat;

111.

Demirhám mint fáklya hogy láttya utollyát,
 Duplázni akarja vitézséges voltát,
 Vid kezéből gyorsan ki-tekeri magát,
 S-nagy chapással vágá Deli Vidnak nyakát.

112.

Sisakjával osztán meg vágia homlokát;
 Továb nem tarthattya lábon immár magát,
 Le-dül és dülveis meg vágia az lábát,
 Végezni akarja vitézül oráját;

113.

Vid penig eséshez iobban kényszeréti,
 Mert mellyét fényes kardal ketté feszéti,
 Arra siralmas lelkét föld alá veré
 Nagy árnyékkal életét be-sötétíti.

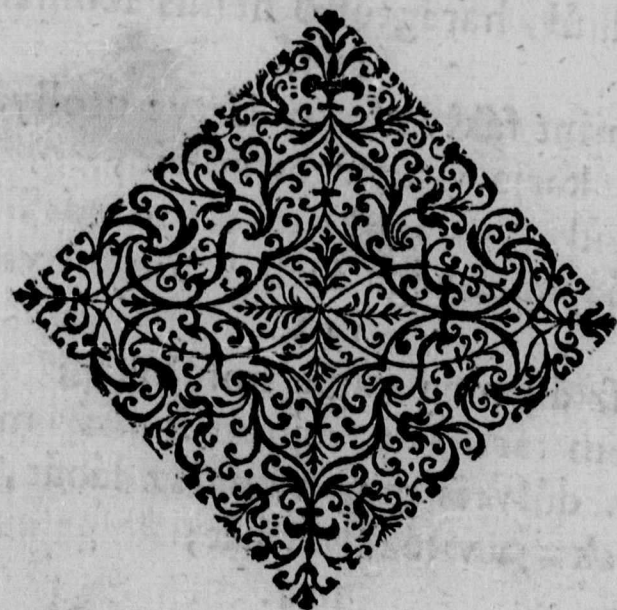
L1 2

114. M1-

Magais Deli Vid tovább nem mehetet,
 Chak alig magában tartya az életét,
 Közel Demirhámhoz őis ott el eset,
 Láttya ég az lólkét, fővény szíja vérét.

*Légy bizonsága ég, Deli Vid végének
 Mert sok szemmel nézted utolliát éltének
 Egy chöppig ki atta vérét Istenének
 Légy tudomani tévő Deli Vid végének.*

PARS

PARS DECIMA QUINTA

I.

BAn végő oráját közelgetni láttya,
 Az egész seregét choportba hivattya,
 Azokatis az kik mentek volt az hartzra,
 Kik közül Deli Vid ott marat chak maga,

2.

Es így szol ő nekik; Vitézek láttjátok,
 Most mi állapotban velem egyűt vadtok,
 Nem chak kárt hoznak ránk Törökök, Tatárok,
 De tűz, de vas, de minden Elementumok.

3.

Mindenképpen próbál az Isten benünket,
 Valamint az ötvös tűzben arany művet,
 Es mivel hogy láttya az mi hűségünket,
 Egben szép Coronát nekünk készítettet;

4.

Nem haragszik már ránk, mert itt büntetését
 Meg vette bűneinkért, s' igaz törvényét,
 Be-teleyesítette, most hűség érdemét
 Az nagy menyben készíti s' oda víz minket:

5.

Ne irtozunk azért mi halálra menni,
 Mely örök öröme grádichot fogadni,
 Ma vitézek éltünket el kel veszteni,
 Es ma minden próbánkat le-pechétolni;

6. Mi

6.
Mi vitézül éltünk vitézül meg hallyunk,
Egész ez világnak evel példát hadgyunk,
Ma mi tisztelegve nevünkre szállitunk,
Maj nap szépéri minden el-múlt dolgunk.

7.
Nem hurtzol bennünket pogány eb porázon,
Nem vísz minket Chászár körve triumfuson,
Végő oránkonis az Török romollyon,
Lássa Keresztyénnel hogy az Isten vagyon.

8.
Mivel az tűz miát itt nem maradhatunk,
Mihent Isten engedi az hajnalt látnunk,
Ki-mennyünk az várbul, és ot meg-mutassuk,
Kik voltunk éltünkben mostis azok vagyunk.

9.
Igy monda nagy Zrini, s' az egész vitézek,
Örömmel mondásához valának készek,
Szál Márs mindenikben, s' az ő vitéz szemek,
Bátorfágban villámnak mint gyemánt kúvek.

10.
Hangas zöndülés lén az Vitézek közöt,
Mint mikor kemény szél meg fuja az erdöt,
Mindenik chak alig várja azt az údöt,
Az mikor Istenhez bocháthassa lelkét;

11.
Payst, Pánczérokát, szablya hüvelyeket,
Magoktul el hányák minden nehésséget,
Mert jobban kívánniak ezeknél sebeket,
Mellyek által égben eresztik lölköket;

12. Zri-

12.
Zrini penig megyen az gazdag tárházban,
Minden drágaságot ő rak egy rakásban,
Víz tűzet alája osztan egy fáklyában,
Mind füstbe bochátya az mennyi kinche van;

13.
Egy dolmánt, egy mentét chak választ magának,
Az mely leg-szebb vala mind közte azoknak,
Ebbe szokta mutatni magát az Udvarnak,
Ebbe menyegzőknek, és triumfusoknak;

14.
Két arany pererzet választá az után,
Evel jelt chinála vitéz Uri karján,
Egy kóchak collatis szegeze sisakián,
Száz aranyat két felé tett dolmányában.

15.
O mely chuda dolog hogy jutalmat szerez
Maga hoharának, mely kemény vitéz ez!
Említése halálnak igen keserves,
Retteget előtte Hector és Achilles:

16.
De halálakor is Szigetnek Hectora,
Hogy ő bátran nézhet szömmel az halálra,
Es bár öltözzék rettenetes formára,
Meg mutattya: s' mint kel menni bátorfágra.

17.
Meg gyuitá az kőcher és mind meg égeté,
Fegyverét az után szögrül le-szedeté,
Szántalan sok közzül eggyet meg szerete,
Oldakára ezet vitézül föl köté.

18 ül

18.

ül vala az Isten abban az széki-ben,
Az honnan világot nézi kegyelmesben,
Méltóság, tisztesség nagy ál körületben,
Tronusa helyhezterve nagy örökségben;

19.

Szerenche s' természet alázato-sággal
Alnak ő alatta készek szolgálattal,
Dűchőség elötte foly nagy patakokkal,
Végtelen kegyelme tenger formára ál;

20.

Meg számlálhatatlan dűchőséges lölkők,
Dűchőséget elötte szépen énekelnek,
Sidó poetának untalan az versek,
Királyi formára hárfájával mennek;

21.

Eghi Musicának gyönyörű szozattya,
Szép Echonak választyát meg változtattya;
Szent, Szent, Szent Mindenharo Isten Jehova,
Egész mennyei sereg vigan kiáltja;

22.

Cherubin Seraphin seregek vigadnak,
Az Szent bárány-elő magokat alázzák,
Es más seregek fejer ruhában járnak,
Báránnyal mindenütt úkis ottan vannak.

23.

Illyen méltóságbul nagyon paranchola,
Az az ió, az az igaz, az nagy Jehova,
Hogy minden Musica egyszer s' mind halgatna,
Es hogy őszve gyűlne mennyei Udvara;

24. Ugy

24.

Ugy lön, mint akará, és őszve-gyűlének
Az egész Mennyei gyönyörű seregek,
Alázato-sággal hajolnak Istennek,
Ő pedig így kezde beszélny nekik:

25.

Hallyátok, hallyátok ti forgandó egek,
Hallyátok hiveim égbéli seregek,
Hald meg föld és világ, és világi vizek,
Az én mondásomat, és ti nagy tengerek:

26.

Bolood vakmerőség nyilván van nálatok,
Kivel rám Oriást támadni láttatok,
Azt tudta az kevély büntetést ő rájok,
Társaiual egygűt, hogy én nem talállok;

27.

El eset meg lűvé mennyei kűvemmel,
S-el-hagyatám véle eget örökséggel,
El hatra az eget ő de kevélységgel
Mostis zörgölődik nagy vakmerőséggel.

28.

Es nem elégzik-meg sok ezer lölköket,
Szántalan bűn közzül hogy ő harachot vet,
Meri háborgatni az én hivejmet,
Kik túlem választva vannak, keduesimet.

29.

Ahon Szigerthiek én értem hartzolnak,
Es az én hűtömért már sok vért hullattak,
Pokolbéli lölkők rájok agyarkodnak,
Es igaz hűtökből ki-verni kívánnják.

M m

30 S mi.

30.
S-miképpen lehesse ezt nekik engedni,
Igaz Isten lévén hogy tudgyam szenvedni?
Nem, nem, de hogy egy had mennyen fegyverközni,
Be kel föld fenékre ismég őket üzni.

31.
Eredgy te Gabriel mennyei sereggel,
Eredgy Szigethez erős fegyverős kézzel,
Ot találod őket, de onnan te üzd-el,
Ronch-meg őket egygút nagy kevélységekkel;

32.
Nézd osztán hon vannak Szigeti vitézek,
Ha testi köntösből le-verkőzik lölkők,
Az ti kezetőkön előmben jűjenek,
It rendelt helyekben örökkén legyenek.

33.
Igy monda, de nem nyelvel, és nem szózáttal,
Hanem tündöklő Isteni akarattal
Errik az Angyalok, mert nagy boldogsággal,
Eggyeznek az Isten nagy akarattyával.

34.
Gabriel magával azért egy sereget
El-vive gyors szárnyon, s' jelűl egy kereszter,
Fénlik vala az ég, merre röpülését
Tartya az szép sereg, s' az ő sietését;

35.
Alázatoslással Szivárvány kapuiát
Meg nyitá előtők, és mond áldásokat,
Az szép tejes utis meg cifrázza magát,
Látván az nagy Istennek sok szép Angyalát;

36. Az

36.
Az Göncös szekere vízi sok fegyverét,
Mennyei seregnek könnyebíti terhét,
Fegyver hordozo Sas készíti menykűvét,
Kivel le-taszitfák ordógós sereget.

37.
Fohászodik Hercules, nem mehet vélek,
Nem lehet üressége az ő helyének,
Al mozdulatlanúl, istrafát az égnek
Tart ő nagy bottyával, ellenz ellenségek.

38.
Halhatatlan sereg levegőn meg álla,
Chak maga Gábiel Szigetben-le-szálla,
Zrini hogy halálhoz el-készült találá,
Es szintén Istennek esedezik vala.

39.
Eleiben tűnék Gábiel szárnyával,
Méltóságos vala Angyali ruhával,
Az ő teste vala be-fődve biborral,
Az keze fegyveres lángozo pallossal;

40.
Az másik kezében egy szép pálma-ágot
Koszorúval egygút magassan föl-tartot,
A sötétes házban fényességet hozot,
Gábiel Zrininek akkoron így szollot:

41.
O, Seregek Urának kedves szolgália,
Egész Keresztyénységnek vitéz virágia!
Te voltal IESUSNAK meg szentelt Hadnagya,
Ihon az Istennek az ő Coronája;

M m 2

42. Ezt

42.

Ezt küldi tenéked az had-verő Isten,
De most készíttet az ki lesz feieden,
Fényes chillagokbul kötve lesz örökkén,
Fogod azt hordozni az magas egekben.

43.

Angyali légior küldöt Isten néked,
Te legétiégedre kivel meg győzheted
Ezt az nyavalyában zabált ellenféged,
Kik pokolbul jüttek, kevélyen ellened:

44.

Azért vidámich meg emberi szűvedet,
Duplázd-meg utollyán nagy vitézségedet,
Ne lássa vén tolvaj el-vágot fejedet,
Hanem az föld-alá küld-előb ű lelkét.

45.

Igy monda az Angyal és meg-vidámitá,
Mennyei sereget égből le-szollitá,
Nem meszi Lucipert seregestől látá,
Archangyal előtte így száját meg-nyitá:

46.

Mit chináltok itten o, ti nyomorultok,
O nagy kinokbanis föl-fuvalkodottok?
Világnak Istenét talan nem láttátok,
Mely nagy menykűvekkel fegyverkezet rátok;

47.

El vagyon végezve Isten títkaiban,
Hogy kik it meg-halnak mostan Sziget-várban,
Mi velünk mennyenek Isten országában,
Mit vártok reátok hát itten heában?

48. Men-

48.

Mennyetek átkozottak az föld-gyomrában,
Ottan bűnösöket zaklatlárak kinban,
Fussátok el gyorsan sörét Acheronban,
Az a ti helyetek örökös átokban.

49.

Igy szol, és reájok mennyei pallosát
Rettenetesen forditá, nagy haragiát,
Mert látá késéssel készitik uttyokat,
S-nem örömeit fogadgyák parancholattyár.

50.

Angyali Legio szép fényes szárnyával,
Fekete seregére űte bátorsággal:
De űk meg címerék előbbi próbával,
Hogy győzhetetlenek ezek hatalommal.

51.

Azért mint forgo szél keveregnek égben
Keserveffen űvöltnek sörét folyhókben:
Igy kákognak hollók ha Sas jün közikben,
Es ejeli varjuk így járnak szélteben;

52.

Chak te vagy Alderán az ő nyert prädájok
Az te lelked leszen nekik triumfusok.
El-ragadák eztet, kiből jüt sok átok,
Testestül Lelkestül lén az ő prädájok.

53.

Igy hagyák ördögök világos világot,
Es noha még szintén meg nem hajnalodot,
De szép harmatossan sörérből hafadot
Szép hajnal, és mindent jóra bátoritot.

54. Zri-

54.
Zrini iol ésmérvén életének végét,
Öt száz bátor vitézt számlál maga-mellet,
Mint hogy nem tűrheti immár égő-tűzet,
Ki-vízi magával azért mind ezeket.

55.
Es az várbul ki-megyen nagy bátor szűvel,
Előtte Törökök futnak szerte széllél,
Az piatzon meg-ál és szörnyű szemével
Nézi, hogy hon vagyon pogány sok sereggel.

56.
Ily kegyetlenül jön oroszlány barlangbul,
Es ily szörnyen fénlík Cometa magasbul,
Ez nagy országokra kár-nelkül nem fordul,
Szörnyű jüvendőket hordoz hatalombul;

57.
Igy félnek Törökök Zrini látásául,
Mert tudgyák nagy veszélyekre rájuk burul,
Zrini piatzonis nem maradhat lángtul,
Azért lassan ballag az külső kapubul.

58.
Hon vattok ti mostan világ-ronto népek,
Hon vattok föld-emészto szörnyű seregek,
Hon Török, hon Tatár, sőtét Szerechenek,
Hon vattok három világrul keuert népek?

59.
Ihon előttek Zrini ál fegyverben,
Hon van az Török Márs vakmerő szűvében
Delimán? hon száz más ebben az seregben?
Kik Zrini vérét szomjuzták békeségben.

60. Edes

60.
Edes az vitézség az ember szájában,
De nagy s' rettenetes halálos probában,
Ezt rettegve nézi vakmerő Delimán,
Mint nyár levél, ugy reszket Szultán Szulimán.

61.
Meszi dombrul nézi ő ki-jüvetelét,
De még sem tarthattya rettegéstül szűvét,
O, hányszor meg bánta szállotta Szigetet,
Hany átokban keverte meg-őszült fejét.

62.
De nem chinál pompát Zrini Törököknek,
Nem mutattya vezteg sokáig ezeknek
Ő vitéz fegyverét; de mégyen ellenek,
Öt száz halál megyen háta-után ennek;

63.
It fegyver fegyverrel találkozik-őszve,
Vitézis vitézzel kapcholodik közbe,
Vér, jaigatás és por megy égben keverve,
Török dárda, kopia, szablya elegyedve;

64.
Halál formára jár Bán Törökök-közöt,
Mint az lángos harap, ha nádiban ütközöt,
Mint az sebes víz-ár, ha hegybül érkezet:
Oly kegyetlenségben Zrini most öltözöt,

65.
Es le dül előtte nagy Oriás Chebár,
Hal Jakul átokkal, és Chirkin Testedár,
Esik zöld zászlóstul nagy Jakul Barjaktar,
Esik Mahomet-vér Szerechen Zulfikár;

66 Száz

66.

Száz szablya, száz chida Zrini payfára
Egyszer s' mindis esik mint kú-eső házra;
De ő ezt az folyhót, minden chudájára;
Tartya chak egyedül Törökök karára.

67.

De Murtuzan Basa mint meg-sérült medve,
Szégyentül, s' boszutul mert hűl kemény szűve,
Jól jut most eszébe Aigastul kőözve,
Es nagy Szulimánnak volt tőle vitetve:

68.

De egyetlen fiát ő jobban sirattya,
Zrini keze miát volt ennek halála,
Azért ő akartva ilyen boszuságra,
Eleséti szűvét iszonyu haragra;

69.

Es mint tűzes lidértz szál-le az folyhóból,
Kinek lángos farka szikrázik sok tűztől:
Igy Murtuzan Basa keresztyénekre dől,
Halálra, haragra, az ő szűve készül.

70.

Nem szol ő semmitis, rettenetességgel,
Halva Bata Pétert maga előtt dönt-el,
Három Keresztyének veszi életét el,
Ísmég többre készül s' nem elégszik evel;

71.

Öszve-találkozik ő Novák Ivánnal,
Öszve-keveredik szablyáia szablyával,
De Novák el vágá kezét nagy chapással,
Az után fejétis vitéz bátorlással:

72. De

72.

De nem ál meg itten Novákovich Iván,
Mert meg hal miátra Perviz, Bichir, Arszlán
Es nem kevesebbet teszen Orszich István,
Mert lelkét okádgya előtte Balbazán.

73.

Itten kezd hullani Török sok számtalan
Itten sebesdni minden féle pogány,
Ki nagy Allát, ki Mahometet kiáltván,
Vérekben fekszenek az földet harapván.

74.

It zászlo zászloval nagy choportokban hul,
Amot fekszik sok Török halva lovastul,
Imit fél-holtan vitéz vitézre burul,
Ki-alat ló fekszik, némely ló-alat ful;

75.

Fél-holton némellyik marja ellenségét,
Amaz mint vér-szopo szomiuhozza vérét,
Ki sebeken-által bocháttya-ki lelkét,
Ki szorofágtul fult, ot hadgya életét:

76.

Rakásokban fekszik ló, fegyver és vitéz,
Holtanis Keresztyén az nagy Egekre néz;
De az lólke után Töröknek földben néz
Ortzája, mert tudgya Isten nem kegyelmez:

77.

Gázol rettenetesül Zrini vér-toban,
Vér cataraktákat indit-meg pogányban,
Meszirül meg-esmeri útét Delimán,
De retteg ő szűve, de félelemben van.

Nm

78. Nem

78.
Nem esmert az előt ő soha félelmet,
Akarattya nélkül de mostan retteget,
Mert látta Zrininek hatalmas fegyverét,
Láta nagy próbáját és kegyetlenségét;

79.
De mind ezek közöttis szüve helyére ál,
Mikor gondolattyában tisztessége szál,
Sok okot magának vitézségre talál,
Es így ő magának kegyetlenül szolal:

80.
Hát nem vagyoké én mostis az Delimán?
Ki veszélyt kezemen hoztam Sziget-várban,
Az ki vitézséggel hattam magam után,
Vér-tor, holt-test-halmot Almás vize partján;

81.
O, szívem ály-elő, o, én vitézségem,
Mit rettegsz Kaurtul meg nőt emberiségem?
Ez nap, s' ez az ora az egész életem,
Meg fényesíti vitéz chelekedetem;

82.
Maid Zrinire megyek nagy vitézségemmel,
Noha kevélykedik Isteni erővel,
Nekünkis Mahomet segét nagy szentséggel,
Az mi testünkis van elegyítve vérrel.

83.
Igy monda, s' kezével meg-rázá nagy dárdát,
Neveli magában hatalmas haragiát,
Amfiteatruban így láthattál bikát,
Az ki az fővényben kőszőrűli szarvát.

84. Me

84.
Mely kapál charnokon, s' fuja az fővenyet,
Látván maga-előt kevély ellenségét,
Es előb próbállya fában nagy erejét,
Hogy sem ellenségre ki-vigye fegyverét;

85.
Igy térsen Delimán, és nagy sebességgel
Bánra rugaszkodik teli fok méreggel,
Rá-veri dárdáját hatalmas erővel,
Itéli hogy nagy Bánt le-fekreti evel;

86.
De Isten Angyala el-vevé erejét,
Mert Zrini paysán meg-compitá hegyét,
Tatár Hám dárdája az földre le-eset,
Chudállya Delimán ezt az történetet.

87.
De kemény kezével ő szablyát ki-rántá,
Evel pozdoriára Bán paysát rontá,
Sokáig dühössége de nem tarthata,
Mert Zrini kardgyának ellent nem állhata;

88.
Kegyetlen chapással Bán az ő sisakját
Gyorsan ketté vágá és meg sérté nyakát,
Az másik chapással meg nyitá oldalát,
Honnan bőven folni vörös patakot lát;

89.
Fuj lángot Tatár, s' őszve szedi erejét,
Bánnak kegyetlenül kézzel üti melljét,
De Bán ketté vagia Præcopita fejét,
Es habzo vérére ki önti életét.

N n z

90. Hol-

90.
Holta után élte árnyékban el röpült,
Nagy keferűséggel, mint egy füst, úgy el-tűnt,
Halála határán ő vadiága meg-szünt,
S-lölke örök éjre sok mással elegyült.

91.
Es semmit sem kélík ot az ő halálán,
De most és most áldoz és nagy halomban hány,
Kis éledelel ily tűznek három száz pogány,
Ezeket le-vágia Horvát országhi Bán.

92.
De az vitéz Delimán mihent el-esék,
Egész Török tábor gyorsan meg félemlék,
Leg-vitézb emberek rettegni kezdenek,
Es az után futni az mint van erejek.

93.
Az futo népekkel őszve kevereder,
Vágia mindenfelé az futo népeket,
Végre Chászárhozis nem meszi érkezet,
Zrini távulrolis meg-esmérte útet;

94.
Es egy nagy ohajtást az Istenhez bochát,
Mert tisztességejért keresi az probát,
Osztan sietléggel megy az hon Chászárt lát,
Fegyverében vízi szörnyű villámását;

95.
Sok ezer Bosztánchi szántalan Szpahoglán,
Az meg-ijet Chászárt veszik körül sántzban;
De mind azon által néki megy Horvát Bán,
Utát chinál kardal iszonyu hatalmán;

96. Mert

96.
Mert nem mér állani senki eleiben,
Senki nem mér nézni vitéz szemeiben,
Százat egymás-után ő meg ől egy helyben,
Még más százra viszen halált kéméletlen.

97.
Szulimán jó lóra ülni igen szer,
De Bán gyorsasága már régen ott termet,
Tízet ottan le-vág Chászár segitségét,
Igy Chászárnak osztán Zrini szolni kezdet:

98.
Vér-szopo Szelendek világnak tolvaja,
Telhetetlenségednek el-jűt orája,
Isten bűneidet tovább nem bocháttya,
El kel menned, vén eb, örök kárhozatra.

99.
Igy mondván derekában ketté szakasztá,
Vérét, és életét az földre bochátá,
Atkozodván lelkét Chászár ki-indita,
Mely testét éltében oly kevélyen tarta.

100.
Ez volt vége az nagy Szulimán Chászárnak,
Ez az ő nagy hires hatalmasságának,
Az Isten engette Groff Zrini Miklósnak
Dicheretit ennek hatalmas probának.

101.
Mikor Bán vissza-néz meg-láttya távulról,
El-marat serege Török kard miát hul,
Mint pásztor nyájához ő hamar meg-fordul,
Es így szól hozzájuk nagy hangos torkából:

102. Ed.

102.

Eddig éltünk vitézek tisztességéért
 Annak ki kőrözt fán holt szabadságunkért,
 Ma meg hallunk örömet, és jó hírünkért,
 Vitézül meg hallunk azért mind ezekért.

103.

Ahon nyitva látom Istennek országát,
 Ahon jól esmérem nagy Eloim fiát,
 Esmérem, esmérem az Isten Angyalát,
 Rochatatlan ágbul tart nekünk Coronát.

104.

De Török számtalan körül vék sereget,
 Meszirül Janchárság lúvik vitézeket,
 Nem merik próbálni mert kardal ezeket,
 Senki várni nem meri az ő kezeket.

105.

Mind ennyi közötis egy jaigatás ninchen,
 Mert nagy vigasággal s' örömmel hal minden,
 Az mely helyen álnak, ugyan azon helyben
 Bochátták lölköket Isten elejben.

106.

Nem mér az nagy Bánhoz közel menni senki,
 De Janchár golyobis Zrinit földre veti,
 Mellyében ez eset, más homlokát űti,
 Vitézivel eggyüt az földre fekteti.

107.

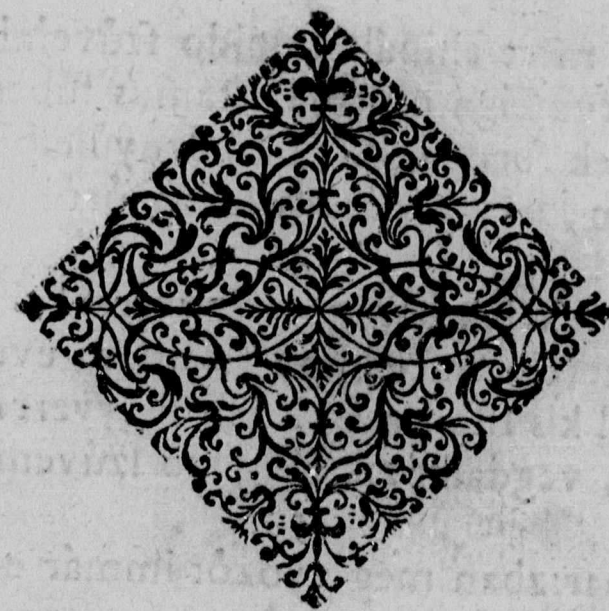
Angyali Legyo ot azonnal le-szál,
 Dichériki az Istent hangos Musikával,
 Gábiel Bán lelkét két tized magával,
 Földről fel-emeli gyönyörű szárnyával,

108. Es

108.

Es minden Angyal vísz magával egy lelket,
 Isten eleiben így víszik ezeket,
 Egész Angyali Kar szép Musikát kezdet,
 Es nekem meg-hagyák szomnak tegyek véget.

*Vitézek Istene, ime az te szolgád
 Nem sánta éretted világi romlását,
 Vere-hullásával nagy bötüket formált,
 Illy subscribálással néked atta magát,
 Ez vitéz veréért ved kednedben fiát.*

ARIAN.

ARIANNA SIRASA.

I.

 Dria tengernek fön forgo habjai
Vallyon oly nagyoké mint szemem árjai,
Vallyon oly nagyoké Mongybél lángjai?
Mint égő szüvemnek langos hatalmai.

2.

En éjjel, én nappal keservén ohajtok,
Miként fülemile vérs-tajtékot hányok;
De nagy nyavalyámbul gyógyulni nem tudok,
Sőt sebben, sőt kinban uyulton uyulok;

3.

Nagy sebet mert chinált Cupido szüvemben,
Kinek orvossága nincz Dictamus fűben,
Mint Egek forognak örök környűlterben:
Ugy bum, ugy bánatom forog örökségben;

4.

En Márst énekelek haragos fegyverrel,
Kinzo szerelmemet hogy feleltsem evel,
Más felől kis Isten meg-kerül fegyverrel,
Hartzol, vagdalkozik lángozo szüvemmel;

5.

Két nagy hartzban meg győzöt immár engemet,
Es midőn fokáig hurczolna engemet,
Illyen nehéz okkal nekem kegyelmezer,
Hogy irjam Teseus nagy hitetlenségét.

6. Bi.

6.

Bizony nagy büntetés, mert én inkább irnám,
Miképpen árult-el engem szép violám,
Mennyi sok ohajtást érette heában
Sűrű folyók közzé szélnek bochátottam,

7.

Mennyiízer könyvemmel ezt az sebes Drávát
Arafzottam, s' neveltem haragos árját,
Mostis könyveimtől forgó örvényt forgat,
Es maga magában neveli haragiát,

8.

Es ezt mind érette, és mind chak heában,
Heában fárattam magas Parnassusban,
S-ot érte fejemet ágoztam Laurusban;
De ízelet fogtam, pénzt gyűjtöttem álmomban.

9.

Ah háládatlan! és nem hajr meg én kinom,
Kiben éjjel nappal untalan kinlódok,
Nem hajr-meg szép verssem, s' utánad járásom,
Egő-tűzem, ár-vizem, sok sohajtásom.

10.

Hallyad-meg most Téseus hitetlenségét,
Es annak magadra vegyed az értelmét,
Hallyad Ariannának siralmas versét,
S-nagyobnak véllyed háládatlan éltedet.

11.

Tebrus vize mentiben szép Ariánna,
Nyugszik vala kegyessen fel-vont Sátorba,
Mert Cupido örömtől mutat álmába,
Azt tudgya kogy Teseus fekszik ágyába.

Qo

12. De

12.

De fűlemülének ékes szollásával
Fel-zöndült elméie igen gyorsasággal,
Fel-nyitva szép szemét, látta hogy szép hajnal
Rópdózva elől-jún harmatos szárnyával.

13.

Ölelni kívánván Teseus életét,
Gyöngén tapogatva vízí ágyba kezét;
De semmit nem talál csak az üres helyét,
Meg-hidegült ágyát, és hitetlen jelét.

14.

Akkor mintha menyű szörnyű szelletivel
Esztelenítette volna keménységgel,
Sokáig nem szollal, mert szava elmével
Maga jüvendőjére röpült vala el;

15.

Mindazáltal azonnal elméje meg-tér,
Mihent az szűvéről el omlék fojto. vér,
Ö meztelenen is sátorbul futni mér,
Körül körül keresi és ismét be-tér;

16.

Üti fejer mellyét szaggattya szép haját,
Teseus Teseus nagy erővel kiált,
Ki fut Tebrus partra, hon maga folyását
Tengerben adóul önti hamarágát.

17.

Ot széles tengeren szemét meg forgattya,
Az partot üressen emberektől látta
Es semminek másnak szavát nem halhattya,
Chak szép Alcionnak mint társát sirattya;

18. Echo-

18.

Echois bánnatal szol Ariánnának,
Chinál öregbülést választal bujának,
Mert ha ő panaszol szol az küszikláknak,
Echo-bus választal nevet bánattyának.

19.

De ő az sörétben hajót meszi látta,
Dagat vitorláit hogy könyű szél hajtya,
Teseus Teseus ismételten kiáltya,
Amaz ütet nem hallya, s' nemis halhattya;

20.

Int, és vissza-hija gyöngé kezeivel,
De az hajót vízí szél nagy sebességgel,
Arianna késéri végig szemével,
Mig hajó szeme-előt tengeren tűnt-el.

21.

Akkor ofztán szaggattya aranyos hajár,
Körömseli körmével kegyes ortzáját,
Nem meszi meg-szemlélt egy magas küsziklár,
Rá-hág és tengernek így kezdi panaszár:

22.

Jaj szerenchétlen én, jai én boldogtalan!
Mint chalám magamat Cupido hatalmán,
Kit Hesperus adot, Lucifer or modgyán
El-lopta, el-ragatta tülem hamarján;

23.

De nem ragat-el senki Teseus téged,
Chak az te mondhatatlan hitetlenséged,
Hon esküt szerelmed? Hon van igaz hited?
Talán vitorládval szélnek eresztetted;

O o z

24. Te

24.
Te hitetlenséged vízen oly hirtelen,
Es nem ez gyöngye szél, ki röpül tengeren,
Eredgy, eredgy Teseus, eredgy hitetlen,
Az én lelkemetis víszed te fenýődben:

25.
De ha hajód lelkemet veled hordozza,
Miért halandóját magával nem huzza,
Nem oly nehéz, el-hidd, ez az Arianna,
Hogy te hajód ötlet-is el nem birhatná.

26.
El-mentél kegyetlen, el-mentél mint gyors szél,
Es engem bús örökös gyászban kevertél,
Sőt örök halálban engem el-temettél,
Hit-ronto, engem-vezető keményeb értznél;

27.
Bizol országodban hogy menész triumfussal,
Aval az kegyetlen holt Minotaurussal;
De ha ki fog kérdeni győzted mi moddal,
Tagadsze? Ariánna okosságával.

28.
Michodas látattya lesz vitézségednek,
Hogy aztot el-hidgyék idegen emberek,
Nem tulajdonittya senki ezt kezédnek,
Hanem Ariánna esztelen szívénck;

29.
Ki fogia mondani hogy labirintusbul,
Az magad eszével ki jüttél halálbul,
Sok száz mind okosab mind vitézzeb abbul
Ki nem tudot járni chalárdos fogásbul.

30. Ah!

30.
Ah! mert Ariánna adá ezt tenéked,
Az ő cernájával magadat vezetted,
Ihon mint fizet most nagy hitetlenséged,
Pradául vad helynek hagyál és tengernek.

31.
Miért nékem nem hadsz cernát és tanáchoz,
Ki után láthassam egyszer ez világot,
Ah miért nem chaptad nyakamban az kardot,
Chináltad volna meg előb az koporsót:

32.
De több triumfustis számlálnál házodban,
Ha az Ariánna el-vinnéd hajódban,
Ostán ott hirdetnéd széllal országodban,
Egy leánzó meg-chalál hamisságodban;

33.
De nézd meg kitűl futsz és ki előt szaladsz,
Nézd-meg hitetlenséged miát mit chinálsz?
Ki néked életeret, annak te halált adsz,
En Labirintusbul te nagy fogásban hadsz:

34.
Eregy eregy hitetlen szelek szárnyával,
Istennek haragia nagyob hamarssággal
El-siet utánad, és el-jűn károddal
Mert nevekre esküttél nagy hazusággal:

35.
De talán azt tudod Istenek meg-holtak,
Mellyek Enceladust küvel buritották,
Prometeust kányákkal el-szaggattatták,
Az kik Salmon Királyt föld-alá rontották

36. Va-

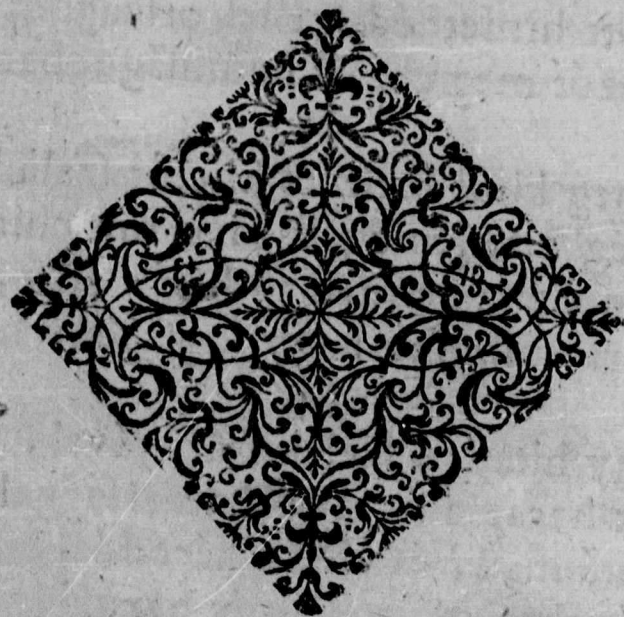

36.

Vagy kik Atlást fordíták nagy kűsziklára,
Licaont rút vadra, Acteont szarvasra,
Atreust, Terodatmant, merges Sárkányra
Hecubát ebbé, Scillát ugaró habra,

37.

Sem flet, sem késik haragia Istennek,
Mert őrvényes habbá teheti könyvemet,
Szélvészé fordítja sohaitó kedvemet,
En bánatimmal el-buritnak régedet.

I. Az

I.

Z Vadász el-nyugszik,
Ha az nap le-mégyen,
Az Juhász le-fekszik,
Hogy ha haza megyen,
Szántó vigan észik,
Dolga végben megyen:

En penig mint bolond, mint esti denevér,
Járom az erdőket, mert az nagy bánat vér,

2.

Mint szarvas gém vagyok,
Mely fiát el veszté,
Üvöltök, kiáltok,
Mert bűm meg-emészte,
Violámért fagyok,
Az ki engem veszte;
De ahon szép violám dio-fa-alat,
Nyugszik az én halálom zöld arnyék alatt.

3.

Kely-fel édes Violám dio-fa alól,
Nem tudodé it nyugszol mely ártalmasul?
Minket bölch Moelibæus tanított arrul,
Iuhok sem legelnek, kely-fel ily árnyékbul.

4.

Mit bánkodol mostan az szép kikeletben,
Nézd mint nőnek virágok az szép üdőben,
Eolus meg-lagyította haragiát,
Boreas szereti szép Oritját,
Szent Gergely meg-hozta nagy orru golyát

Gili-

Gilice meg-találta kedves társát,
Hallottál már bömbölő bölöm bikát,
Mennyei kech két tarka babutákat,
Láttál már rosákat,
Chuszo kigyokat,
Mint gyönyörködnek,
Szerelmeskednek:
Chak te vagy egyedül,
Elsz kegyetlenül
O, te szép virág szál.

5.
Viola. O, ne legyen néked soha kikelet,
Ne adgyon Isten soha meleg szelet,
Vad konkoly teremjen fejed buzád helyet,
Semmitül ne vehes vigasztaló kedvet.

6.
Igéző sem lássa bárányochkákat,
Az métély meg foitfa minden juhaidat,
Talály menta helyet mérges cicurákat,
Haly tengelic helyet keserves baglyokat ;

7.
Mert szerenchétlennek ily kívánságok jók,
Az melynek az szép Violák nem szagossak,
Feketének tetzenek az Liliumok,
Magamnakis magam jobbat nem kívánok.

8.
Eregy távozzál-el Titire én tőlem,
Mert te verseidet mostan én gyűlölöm,
Azt tudodé talán nem vettem eszemben,
Hogy harmaros hajnallal vagy szerelemben.

9. Ne

9.
Titirus. Ne fogd, kérlek, én rám azt édes Violám,
Hogy most kívülőrted kerestem s' találtam,
Vertumnusnak engedtem hajnalt, s' nem talán,
Chak te gyönyörűségem vagy szép Violám.

10.
Viola. Fus tőlem, verseid mert nekem éles tör,
Dér virágnak,
Kű buzának,
Horog Hálnak,
Lép madárnak,
Háló Vadnak,
Métély Juhnak,
Nyil szűvemnek,
Bus kedvemnek,
Mirigy életemnek.

11.
Titirus. Ne szolly ollyant nekem édes Violam,
Miért haragszol most ártatlanul reám,
Vagy hogy talán tréfálsz, tudni kívánnám,
Ne űz-el magadtul szerelmes Violám.

12.
Viola. Fus, mondok, én tőlem,
Eregy hajnalodhoz,
Nem kellesz ennékem,
Mert nekem chak bűc hosz,
Mert te szerelmedben
Engem soha nem hosz ;
Noha te meg győződ Amfionc, es Pánt,
Orfeus kezében sem szol így az lant.

P p

13. Ha

13.
Titirus. Ha Isten akarná bizony nem tréfálnál,
Lágyab szűvelis verseimre halgatnál,
Alázatos verseimre nem haragudnál,
Nem nevetnél, neveznél és nem chufolnál.

14.
Nem vagyok Amfion, nem Pán, nem Orfeus,
Mert szerenchétleneb azoknál Titirus,
Pán meg-lágyította Diánát, Amfius
Az hideg halakat, vadakat Orfeus.

15.
Viola. Meg-győzhetném el-hidgyed Licaon sípiát,
Ha az volnék, te kedves szűved hajlékát;
Ugy van igen szeretem, mit akarsz tehát,
Szeretem Licaont, s' az ő Musikáját.

16.
Titirus. Kegyetlen mit mondasz?
Engem verész beszéddel,
Szépet rutrá chinálsz,
Rutat irsz főstékkal,
Engem azért ochálsz
Hogy esmérjem evel:
Mennyivel Oroszlány haragosb báránynál,
Annyira kegyetleneb te Oroszláninál.

17.
De mennyire ilémég
Rozmarin az chalánt,
Mennyire győzi-meg
Viola Tulipánt,
Es mennyi külömbség
Valtya éltet s' hajnalt:

An-

Annyira győzöm én az rút chipás ebet,
Te biroságodbanis ted-le rossz keduedet.

18.
Berleba mert nekem
Sokszor koszorukat
Küldöt szerettében,
Es ajándékokat;
De én nem kedueltem,
Ő noha ákozot:
El szaggattam koszoruiát, s' azt mondtam,
Nem kel nekem Berleba, chak szép Violám,

19.
De te én előttem,
Mint Daphne második,
El-futsz s' nem szolysz velem,
Kin szűvem aggodik
Aspissal szegőttem
S-az fikeb alig;
Mert ennyi szép versel chillagokat égből
El-hoznám Euridicet Pluto kezéből.

20.
Viola. X Farkas bárányokkal
Előb fog járkálny,
Nyulat agarakkal
Előbbis fogsz látni;
Engem Titirussal
Hogy sem hallani:
Nem kel te szépséged, sem sípod, sem versed,
Velem szintén magadat el-gyűlölteged.

21.

Titius. Látom, de nem tudom Licaon tégedet,
Miért szidogatod, mégis te szereted,
Engem pedig gyűlölz, ki vagyok melletted,
Mint az ragadozó borostyán tölgy mellett.

22.

Viola. Itten én teneked bánatomnak okát
Meg beszellem szűvemnek nagy nyavalyáit:
Az minap egy reggel ezen az hegyen föl
Gondolkodva jártam, harmaton sétáltam,
Szép eperjet szertem, kerékben kötöttem,
Licaonnak szántam, és adni akartam;
Azonban ugyan ő göromba mint a kő,
Meg-látá kezemben eperjet kötésben,
Ki-kapá kezemből ő nagy kegyetlenül,
Es szemem láttára töre pozdorjára;
Még az ki nehezebb s' nekem keservebb,
Monda szeretődnök másnak ezt kötötted,
Ezen nagy bánatom, erős boszulágom,
Azért ez hegyekre és kemény kővekre
Juttem lakni immár, ahol juhász nem jár,
S nemis szól az madár, nem-szánt it az szántó,
Nem jár az vadászó: csak keserves Echo
Lesz szűvem boszontó.

23.

Titirus. Ne kegyetlenkedgyél édes violám,
Enged-meg hogy lakjam veled az pusztán,
Licaont hadd-el már,
Gyűlöllyön téged bár,

En

En léfzek te veled,
Társod és remetéd,
Szébb vagyok nálánál,
Okosabb nálánál,
Bátrabbis nálánál,
Erősbis nálánál,
Jobbanis szeretlek,
Lám ugyanis égek.

24.

Viola. Ugy légyen édes szűvem, az mint akarod,
Mert engemet az te szép versed meg-hajtot,
Immáron ez után léfzek te szolgálad,
Társod és szeretőd és te szép virágod.

1.

E ki gyönyörködöl az én nyavalyámban,
Töredőzöt szokban, meg-rekedet hangban;
Feleich bánatodat, szoly ebben barlangban,
Egé miattam Julia lángban (Echo) abban.

2.

Vajha az úgy volna s' velem nem jatzanál,
Chufot én belőlem nem chinálnál (Echo) annál,
Hát ha annál nekem kegyelmet talál nál,
Vigasztalnálak egy szép notával, (Echo) aval:

3.

Volt egy kis méhechkém,
Gyönyörűségekém,
Kin meg-nyugot volt szűvem,

Mézes

Mézes harmatokkal,
Kerti illatokkal
Az ő szája teli volt,
Engemet tápláltis
Chak látattyaivalis,
Meddig kertemben lakot:

4.

Sokszor szép két lábát,
Melynél nap nem láthat
Szöbber, valamerre jár;
Hercules oszlópa,
Az hol non plus ultra,
Hidgyed, lenni gondoltam;
Kivántam dűlne rám
Szép márvány Palorám,
Miként rá dűlt Sámsonra.

5.

De mit mondok néked?
Ha nem lesz ellened,
Méh meg unta az rosát,
Jai! szállot rút nádra,
Undok béka nyálra,
Soha nem lesz enyim már:
Siry hát te is velem
Nymfa keserveffen,
Ma holtnak kel lennem (Echo) nem.

6.

Engem szomorító hamis választokkal, (E.) okkal,
Nem okkal, s' nem jokkal hanem nagy boszukkal,

Válasz-

Választod chufbul ál és rakva játékkal, (E.) ál,
Aly hát és ne tréfály eresz ió választal, (E.) osztán.

7.

Miért vagy szép Echo oly igen boszontó? (E.) ontó.
Te vagy az vér-ontó én könyvem hullató, (E.) tó.
Te bizony sírásom, te pedig fordító,
Keserves panaszos verssem hamisító, (E.) o.

8.

O, Ciparissusnak húga te szöb Echo, (E.) Béko
Békot, lántzot víselek nyakámon mint tacsó
Nem ragadom bizony de te légy megoldó,
Es követésemet méhechkémnek adó. (E.) adom.

Ha kérdi éleké, mondgyad hogy én égek,
Ha kérdi kichoda, mondgyad hogy van oda,

Az te rosa virágod,
Kirúl te harmator,
Gyöngé illatokat,
Gyönyörködve szedtél,
Benne gyönyörköttél,
Mostan el-árultad,
Mert talán nem tudtad,
Az nád töredéken
Noha nevedéken,
Hogy meg-unod mindgyárt,
Mert rá neznyis árt,
Nézd hináros szemét,
Choportos üstökét
Széltűl hajtot nyakát
Nem állo derekát,

Nézd

Nézd az ő gyökerét
 Meg-látod erejét,
 Mert nincz az ő benne,
 Ki néked kellene,
 Hadd-el én méhechkém,
 Edes szép képechkém,
 Meg találod nálam,
 Ki bizony nem álom,
 Mely friss az rósa szál
 Noha tűskében ál,
 Nem szur-meg tégedet
 Nem sérti szemedet,
 Az virágia vörös,
 Az gyökere erős,
 Maga szép illatos,
 Hozzad hasonlatos;
 Lám sokan szeretik,
 Szépségnek viselik,
 Chak te iűj és szály rá,
 Kívánod mászorra
 Ő állandóságát,
 Rothatatlanágát;
 Így izene néked
 Az ki szeret téged.

Or-

*Orfeus az szép Euridice után futván, Eu-
 ridicet egy Vipera meg-chipte, az mely mérges
 sebben meg-holt Euridice.*

Igy siratta Orfeus.

Nisd-meg én torkomat keserves sirásra
 Apollo, mert im jutottam árvaságra,
 Kiért mint gilice nem szál az zöld ágra:
 Ugy szívem nem kíván jutni vigalágra.

Nisd-meg Biblis két szemeimnek forrását,
 Had nevellyem, bővichem szívem sirását,
 Echo sürűsich-meg lólköm sohajtálát,
 Gyönyörűségemnek gyászollyam fogyását.

Euridice oly volt mint egy szép virág szál,
 Mint leg-szebbik chillag mely sokak közöt ál,
 Ezt el-vitte az irigy s' kegyetlen halál,
 Es ezért nyugodalmat szívem nem talál;

De te büneimért ha verni akartál,
 Miért kegyetlenségben így el-fajzottál
 Jupiter, s' inkább én rám nem haragudtál.
 S-haragos menykűveddel el nem rontottál;

Vai ha ily szépséget szenvedni nem tudtál,
 Miért engemetis be nem buritottál?
 Miként Enceladust az nehéz Arnával,
 Vagy mint Prometeust el nem szaggattattál.

Qq

6. Nem

18.

Hon vattok Hárpiák, és kegyetlen Párkák?
Mondgyátok meg nekem életem fonalát,
Kik lehetnek azok az kik hozzabítyák,
Miért életemmel egygyűt el nem rontyák?

19.

Euridice, Euridice én szerelmem,
Hova hattál világon árvájul engem,
Miért úgy futottál mint egy vad előttem?
Talán az te haláloed volt az én vétkem.

20.

Bizony meg kereslek sötét Acheronban,
Engedelmet találok talán Plutóban;
De ha reménységem el-vész Phlegetonban,
Euridice mellet maradok poklokban.

21.

Euridice eszemben ha jűn szép szájad,
Két fekete szemed, aranyos szép hajad,
Két domboru mellyed, és szép márvány állad,
Fejer sima hasad, két szép gyöngelábad;

22.

Az szerelem nekem szép Paradiczomnak
Tetzi, örvedetes Mennyei országnak,
Nagy gyönyörűségnek és Elisiumnak,
Tündöklő nap-fénynek és szép chillagoknak,

23.

Viszont égő szűvemet ha meg tekintem,
Mint lángozik, kinez és mint gyötör engem.
Az szerelem tetzi Abissusnak nekem,
Stryxnek, és ördögnek, hogy így bánik velem.

24. Po-

24.

Poklokban vagyok, hát nem kel oda mennem,
De még sem elég ezis meg kel keresnem,
Kegyetlen Plutois, talán van kegyelem,
Abban kegyelmesség ki nem tud mi légyen:

25.

De ki vagyon oly, kit szerelem nem győzhet,
Nem él, ki szerelem tüzet nem ésmehet,
Lám szép Proserpinaért őis gyöttrődöt,
Lám jég-hideg szűve mint szalma ugy éget.

*Ez után következik, miként könyörgöt pokolban
Plutonak hogy Euridicet ki-adgya, megis nyerte, de oly Pri-
vilegiummal, hogy vissza ne nézzen; de ő mikor vitte vol-
na, meg nem tűrhette, hogy rá ne tekintet volna, azért
ismeg el-tűnt előtte Euridice.*

O nagy Abissusnak,
Sötét Acheronnak
Rettenetes Istene,
O, te nagy Monárcha,
Te Flegeton átka,
S-örökös fejedelme,
Te Stryxnek nagy Ura,
Lölköknek ostroma,
Te kinek nincz kegyelme!

Jűttem országodban
Te birodalmadban,
Nem bolond kényeségért,

Az

Az szerelem hozot,
Mert gyöplün hordozot,
Nem kérkedés kedvéjért,
Mert itt ember nem jár,
Nemis szol az madár,
Chak gyönyörűségéjért;

Nem jüttem chudálni
S-erödet probalni,
Mint az Jupiter fia:
Légyen veszteg az Sfinx,
Follyon békével Styx,
Nékem nem kel Furia,
Sem sárkány sem Hydra,
Száz fejű Chimera,
Nékem nem kel Harpia.

Az én szép mátkámat,
En nyugodalmamat
El-vitte irigy halál,
Mely ot fön el-válik
Lélek testül alig,
Jol tudom hogy alá-szál;
Tudom birtokodban
Es te hatalmadban
Euridice mostan ál;

Hogy az elevennek
Vagy élő embernek
Nem szabad ide jünni,
Szabad lesz hát ennek,
Az kiben nincz lélek,
Poklokbanis el-jünni.

ATIL-

A T I L L A.

Epigrammata.

+ I.

Esten haragiának én szelleti voltam
Mikor ez világot fegyverrel nyargaltam,
Vér-Catharaktákat kardal árosztottam,
Es mint egy villámás földet meg-futottam.

2.

En vagyok Magyarnek leg-első Királlya,
Utolsó világ 'részlül én ki-hozóia,
En lehetek tehát Magyarnek példája
Hirét, s' birodalmát hogy nyuicha szablyáia.

Buda.

Mely roszszul alhatnak egy Király székben
Méltóság, és egy esz, az mely engedetlen,
Rolam, és Remusrul példát vehet minden
Vesztő, mert nem fértem az Bátyám székiben.

Szi-

Szigeti Zrini Miklos.

Mint Heſtor Troiának,
Ugy én Sziget-várnak
Erős őrzője voltam.

Mutattam Pogánynak,
Hogy nagy Jehovának
Kedves szolgálja voltam,

Es előb éltemet,
Hogy sem hűségemet
Testemből ki-bocháttam.

Deli Vid, Sarkovich.

ENis nem keveset
Tettem hogy el-eset,
Világ-rontó pogány-eb,

Nagy chorbát chináltam
Az Ottoman holdban,
Nem lesz immár serényeb,

Uramért, hazámért,
Nagy Isten fiáért,
Életem volt leg-kisseb.

Ra-

Radivoi és Iuranich Vajdák.

MI boldogok voltunk,
Eggyüt éltünk, holtunk,
Most Istennél van lelkünk;

Az nagy Zrini mellett,
Hirünk kerekedet,
Erte halált szenvedtünk;

De nem volt heába,
Mert jó unokája
Örökösse tett bennünk.

Farkasich Péter.

CHak alig mutatot
S-mindgyárt vissza rántot,
Kegyetlen fátum engem,

Jó Uram sirator
S-fia rolam irt jót,
Helyén vagyon hát hirem:

Nem adatot minden
Mindennek élteben,
Isten kedve úgy légyen.

Rr

FE.

FESZVLETRE.

1.

Irtál már eleget lám Ariannáért,
Fogyattad könyvedet chak egy violáért,
Chak meg né változtál, mint Biblis, semiert,
Edes musám fűért, s' rothando ezközért.

2.

Hid-ki most magadból könyvedet nagy okért,
Arrasz cataractát szemedből meltoért,
Azért ki keőreősztfán függőc bűneidért,
Az ki Istened volt, meg-holt válttságodért.

3.

Hogy nézhecz emberre ember teremtoie,
Igy teged meg-chufolt ő hitetlensége,
Annyi sok vet jokért, mint tenger fővenie,
Mint latrot, mint Tolvait feszire kőősztre.

4.

Onnanis mutattad, igaz juhász voltál,
Veszer nyáiod után magasról vigyaztál,
Attiadnak véckekért sokat imatkoztál
Es el-feleirkezni véckünkről akartál.

5. Vi-

5.

Virágzot testedis halálos sebekről,
Azott az szemedis igen bőv könyvekről,
Szaiad meg-keserült az mérges eczettől
Bajt-vittál, harczoltál halállal vítezől.

6.

Vitézek Istene te függsz az kőősztfán,
Ki győzedelmes vagy, s' ezer sereged van,
Hun karod, fegyvered, hun vitézséged van,
Hun van Angyali kar, hun Istenféged van?

7.

Hei, mert te ezeket mind förtig le-tetted,
Egy hatalmadat nagy Istenfégedet,
Az Emberi testet magadra feől vetted,
Azért hogy hullathasd érettünk véredet.

8.

Azért hogy Poklokban lártad merültünk volt,
Azért hogy mi lölkünk örökségre meg holt;
Szálottal-le égből, az hun lakásod volt,
Függöttél kőősztfán, az kin tested meg holt.

9.

O te nagy Jehova kegyelem forrása,
Kegyelmes Eloim nagy Istennek fia,
Seregek Istene Sidoknak kirallya,
Alfa és Omega és jök bizodalma!

R r 2

10. Lát-

10.

Látod mi erdemünk, mint kúvón hangya-nyom,
Sok bűnünk peniglen, mint levél az fákon,
Mint örvény tengeren, és fővény az parcon,
Es mennyi madár jár levegőben szárnyon.

11.

De mind ezeknélis nagyobb te kegyelmed,
Annak vége ninchen, s' azért bizunk benned,
Mi hasznod féreggel neked törvényközned
Hatalmor mutatnod, és ránk fegyverkezned.

12.

Száraz polyva ellen, az kit szél el hordoz,
Mutatod erődet, ha ránk haragot hoz;
Nem illik az harag Uram irgalmadhoz,
Nagyob dűchőseget benned kegyelem hoz.

13.

Uram nem mi értünk sem mi erdemünkért,
Hanem kegyelmez-meg magad irgalmaért,
Ne legyen heában hogy fiad ontot vért
Köröszte fán mi értünk, az mi valtságunkért.

PER-

PERORATIO.

Eghöz vittem immár nagy hírű munkámat,
Mellyet irigy üdö sem tűz el nem bonthat,
Sem az ég haragia, sem vas el nem ronthat,
Sem az nagy ellenség irigység nem árthat.

Es mikor az a nap el jön, melly testemen
Chak uralkodhatik, foggyon-el életmen,
Hatalma magamnak ugyan nagyobb részem
Hordoztatik széllel az magas egeken.

S-honnan Scitiabul ki jűt Magyar vitéz,
Merre vitézséget látta világ nagy rész
Azokrul helyekrűl minden szem reám néz
Hirrel böchűlettel, valamig világ lesz.

De hiremet nem chak keresem pennammal,
Hanem rettenetes bai-vivo szablyammal;
Mig élek hartzolok az Ottoman hoddal,
Vigan burittatom hazám hamviával.

F I N I S.

#

Zmo 1666.

3 Nehaj, Vitez Grof Zrinij Miklos. Horvath
Orsagi Baan, Vadasaban, Egy Erdei Kantul.
Megh Sebessiterven: Megh Holta.

Zrrul Jrtt, Versék. 8.

Romaj Bolozeknek, Reghi Fejedelme,
Kelij fel Virgi lius. Betak Vezere.

Mertt! Etojiadra, Horvath Orsagh Siri,

Fel Lobbant, Mintt Szarvas szep Folgyovizke.

Homarus. s. el ki Mult, Ovidius megh Holta:

Minden Hatalmassagh, Halalnak megh hodolta.

Samson, Kinek masa, E vilagon nem Volta.

Koporjaban szallott, Mertt! Zdam Fia, Volta.

3 Nagy Alexander ki Vilagott Birtta.

Kette torek Sirban, Gadalom, Botija.

Hercules: E Hector: kie. Vala Troja.

3 Merges Halalnak, Kerultek Horgara.

Ved st.

Véd fel Gyász Ruhadatt. Zrinij Familia.

Megh költ Nemzetednek ragyogó Cillaga
Késervesen sírható. Te is Pannonia.

Mert? Minos Országodnak immar pártfogója.

Ez volt Bizonjára, amas erős Hector.

Jo Magyar Országban erős Gubernator.

Kinek Erejétül, Egy Országos Tabor.

Igen megh veretek Teörök Imperator.

Véd fel Gyász Ruhadatt, somoru Országunk

Jo Lásó Földünkül igen el hullottunk.

Szép Firs Palotából, Zvasághra lúttunk

Hintogás gárdaghságból. Pusztában szállottunk.

Regyi Bizodalomunk, ki az eleött Valal.

Kööttünk Fekete Gyász, sok Lásó Te plantalan

Hirrel, s. Nevel köztünk, ki mindent el hatta.

Z földnek gyomraban immar be Zyanal.

Eörül, es Vigadhat.

Eörül, es Vigadhat. Karisa Végk Vasa.

Gyula, Szige, Solnok, Egerum, es Buda.

Megh költ Bajtjainak Kemerij Öpömlője.

Nem is leson tavab, az ki egyt, Lagnallja.

Sirá, Horvath Ország, jo Rendel Uradati.

Z. Sirban. Temetted, Znyadati, s. Znyadati.

Nem is Vett, az Mura, Teftel töb Habokati.

Midön Teörök Verrel Igen megh Zradott.

Mint, az Foljo Vizek, midön ki Zradnak.

Erdött Mezeött, Halmott, egybants el hadnak.

Igy sok Országokon, Neve Hatalmanak

Tornjokati Epittet, Zmar Vitez Marinak.

Zpollo hogi Halla, ennek eö Halalatt.

Mindgyant is Lantyanak, Mezei foljo Savat.

Késervesen sírja. Keönveinek Zyan.

Chitherati pendiven, gy herde Sivalmat.

Oh Pannonia.

Oh! Szomorú Élet, Oh, gonosz Szerencze.
Beérkezessen Neha, nálunk vala kedve.
Magyar közönség Vala, Zrínyi hírné Híre.
Már forgandósággal el Változott sine.
Hikeletkor Megh a lá, az szö Zöld Erdeikkel.
His Philomelenek ekei Vörseivel.
Izép Cipprus Zrínyekkel, híves jó Polgárokkal.
Eöfve mazzel foljó, kedve Gyümölcsözzökkel.
De! Nincsen senkinek, megh kedve Labához.
Fordita kerekett, Zrínyi Halálához.
Jaj, Mely közel éh, szegény gonoszakhoz.
Nem is Mire hátra, tovább Kötőhajához.
Sima Tengerűriül Szerencze Le' ughrsk.
Mideön, Vád a hátra. Nagy sível futamok.
Fegyverekhez bírvan. Jaj, minn' megh Salatk.
Eghoó Szövetneke' Ottan el Oltatek,
Zrínyi.

Oh! Tű Viter szolgak Mikentt Lét Halála.
 Zok Iriggy kezeött Gak az Isten tudgja.
 Harizon E nem Eten megh cziak Gy Hay sála.
 Mostan Tű Hivsejtek. Halni Bocziatotta. x.
 Diczertessel Menyben Eoreök Zúgya Isten.
 Hir New es Diczerett Gloria Terjedgyen.
 Z en Nemzetemre győzedelem Terjen.
 Zelkemiz Nyugodgyek Zbrahim Kebleben.
 Vers Fejekben Nevett sohul sem Talalod.
 Ha mind Ejel Nappal Elmedett forgatod.
 Léss Somorusagott nagy k^{kegyesség} hivól.
 Ezer Hatt száz felett Hattvan hatodikban. x.
 Nyujoz ki Szant Ur Istom Hatalmag karodatt.
 Ne Had elmorülni Te kicsin Hajodatt.
 Zabolasz az Loganja Ronezmegh Hatalmokas.
 Eld megk Sonevrol Igaz Magyarokas. Zmen.
 Ittam Torna Varaban Pünkösd Havanak Harminezadi.
 Napian Ezer Hatt száz Hettven Nagy Eftendrobn.
 Zmo 1674. His 30. Maj. Barakonij Ferenor

22

8

NT 111 111

Surf

finchar - finchar 1000 210 3000 211 H
fur 20/ra - 25 1/2

keche 47 5' enek 7.3 and 49 + 54

mammur 62 -

lölyfa 66 14 9 54.1 11